

Zastavljeno je treba storiti

Ustnega časopisa časnika »Komunist« v Novem mestu se je udeležilo blizu tisoč ljudi - Med sogovorniki tudi Todor Kurtović in Franc Šali

„V Jugoslaviji si prizadevamo za takšne odnose, ki omogočajo kulturno izražanje vsakemu narodu in vsem narodnostim in njihovim posameznikom,“ je poudaril v novomeški „Krki“ minuli petek Todor Kurtović, sekretar v izvršnem komiteju predsedstva ZKJ, ko je govoril na ustnem časopisu, ki sta ga pripravili uredništvi slovenske in hrvaške izdaje „Komunista“. Prireditev je pritegnila blizu tisoč občanov in je bila posvečena 50-letnici pisane partijske besede in tednu časnika „Komunist“ na Dolenjskem.

Kurtović je poudaril, da potrebujemo tako kulturno politiko, ki bo sledila doseženi stopnji našega samo-

upravnega socializma. Internacionalizem bomo najbolje razvijali, če bomo gradili take odnose v družbi, ki bodo vsem zagotavljali ekonomsko, socialno in kulturno enakopravnost. Milan Bošković, sekretar izvršnega odbora republiške konference SZDL Hrvatske, je dejal, da moramo

pri oceni moči SZDL upoštevati predvsem moč njenega vpliva na vse (nadaljevanje na 4. strani)

MARA ŽLEBNIK V TREBNJEM

V ponedeljek se je udeležila ločne seje zbornice krajevne skupnosti trebanjske občinske skupščine Mara Žlebnik, predsednica zbornice občinske republiške skupščine. Seja je bila namenjena vlogi krajevnih skupnosti v naši družbeni ureditvi, novemu načinu financiranja teh skupnosti in razdelitvi pomoči v letošnjem letu.

GOZDOVI SO NAŠE ŽIVLJENJE

TEDEN GOZDOV 18.-25. MAJA 1975

Ohranimo »pljuča«!

»Teden gozdov« - dolg

Smo sredi „Tedna gozdov“ (tokrat je od 18. do 25. maja), obsežne javne manifestacije, ki pod pokroviteljstvom SZDL že tretje leto zapored izkazuje veliko pozornost gozdom.

Domala polovico Slovenije prerasčajo gozdovi, neizčrpen vir lesa in kisika, ki so še danes velika neznanka. In ta naša gozdna zakladnica kliče, da z njo ravnamo gospodarno, da zanjo tudi kaj žrtvuemo, kajti brez nje si skoraj ni mogoče zamisljati hitrejšje poti v prihodnost. Slovenski gozdovi so izpričali svoje veliko poslanstvo že med zadnjo vojno in po njej.

Vse to nas še naprej zavezuje, da ohranjamo gozdove, kajti njihov splošno družbeni in gospodarski pomen je čedalje večji. V okviru gozdov se rešujejo tudi tako pomembne stvari, kot so regionalno prostorsko planiranje, urbanistične zagate, razvoj turizma, varstvo okolja ali uravnoteženje vodnega režima. Zategadelj skrb za ohranjanje gozdov ni samo stvar gozdarjev, lesarjev, lovcev ali mladih, ki iz leta v leto pogozduje, pripravljajo predavanja in ekskurzije pod vodstvom Zveze inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva (ta je tudi dala pobudo za „teden gozdov“); gozdovi so last vseh, zanje naj skrbijo tudi tisti, ki se ob koncu tedna odpravijo na sprehod pod večno šumenje krošenj in si zajamejo polna pljuča čistega zraka.

„Teden gozdov“ naj osvesti vse, da so veliki dolžniki gozdov, tako veliki, da ne bi bilo napak, ko bi bil „teden gozdov“ dvainpetdesetkrat na leto.

SREČANJE IZGNANCEV

Na brestaniškem gradu bo 8. junija veliko slavlje. Izgnanci iz vse Slovenije bodo počastili spomin na 30. obletnico vrnitve v domovino. Slovensnosti bodo prisostvovali tudi delegacije Slovencev s Tržaškega in Koroške. V gradu bo tisti dan svečana seja občinske skupščine Krško, na kateri bodo podpisali listino o pobratenju krške občine z Bajino Bašto.

APLAVZ SLOVENSKEMU OKTETU

Slovenski okteti se v nedeljo obiskal brežiško občino, kjer je priredil dva koncerta pred navdušenim občinstvom. Popoldne je nastopil na Bizeljskem, zvečer pa v Artičah.

VREME

Danes bo še deloma sončno s popoldanskimi nevihtami, nato se bo ohladilo. Ob koncu tedna bo prevladovalo nestalno vreme z oblačnostjo in občasnimi plohami.

Spet je tu 25. maj, rojstni dan predsednika Tita, praznik jugoslovanske mladine in praznik starejših generacij, tistih, ki so doživele oboroženo revolucijo in sledile poti njenega voditelja skozi najtežje preizkušnje. Letošnji dan mladosti je za vse naše narode mejnik posebne vrste, saj hkrati z njim slavimo 30-letnico svobode in zmage nad fašizmom. Priručna slavlja utrinjajo v naših srcih na tisoče dobrih želja predsedniku Titu, prepletanih z upanjem, da nas bo zdrav in veder še dolgo vodil.

Pod naslovom Trenutki s Titom so nepozabni pričevanja na sedmi strani današnje številke spomine Dolenjcev na srečanja s predsednikom Titom. Med njimi so tudi izjave prof. Milana Smerduja. Na sliki ga vidite v trenutku, ko je 25. maja 1955 izročil predsedniku Titu stafetno palico iz Slovenije za njegov 63. rojstni dan.

Pozdrav slovenskim tabornikom

V počastitev dneva mladosti bo izvršni odbor Zveze tabornikov Slovenije od petka do nedelje pripravil v Novem mestu tradicionalni partizansko-taborniški mnogoboj. To je orientacijsko tekmovanje, na katerem tekmovalne ekipe po 5 članov izvajajo različne vaje: rišejo skice in krokije, postavijo bivak, si same skuhamo večerjo oz. kosilo, na vrsti je tudi streljanje z zračno puško in še kopača podobnih nalog, kakršnim se v primeru vojne nevarnosti ne bi mogli umakniti.

V petek popoldne bo nad novomeškim stadionom zraslo majhno mesto šotorov. Prijavljenih je 47 ekip, tako da bo tekmovalo 235 članov iz številnih slovenskih taborniških odredov in samostojnih čet. Pri mnogoboju pomaga 30 članov domačega Odreda gorjanskih tabornikov, ki bodo skrbeli tudi za radijske zveze in kontrolo nad delom ekip. Tekmovanje bodo sklenili v nedeljo popoldne.

Pripravivnim slovenskim tabornikom in tabornicam, njihovim organizatorjem in vodstvu mnogoboja želimo prijetno bivanje med nami in kar najboljše uspehe v plemenitem merjenju znanja in moči!

TONE GOŠNIK

John Blatnik, vodja ameriške delegacije, ki se je v Beogradu udeležila proslav 30-letnice osvoboditve, je med obiskom v Sloveniji prišel tudi v Kostanjevico, kjer je v vinski kleti po dolensko nazdravil s kupico cvička.

John Blatnik pri nas

Ugledni »kongresmen« ZDA, dolenski rojak, je prejšnji teden obiskal dolenske kraje

John Blatnik (64), član ameriškega kongresa kar 28 let, edini naš rojak, ki se je v ZDA povzpela politično tako visoko, vodja ameriške vojaške misije, ki se je kot mlad kapetan s padalom spustil na osvojenem ozemlje in kasneje odločilno pripomogel, da je Amerika spoznala resnico o NOB, vodja uradne delegacije, ki je ob

dnevu zmage prisostvovala paradi v Beogradu, osebni prijatelj tovariša Tita, sicer pa po očetu doma iz Dobindola pri Uršnih selih, vendar rojen v ZDA, je 14. maja obiskal novomeško občino, še prej pa si je ogledal gradbišče JE Krško in Kostanjevico.

Ob prisrčnem sprejemu v tovarni zdravil „Krka“, kjer se je kot biokemik po osnovnem poklicu živo zanimal za tehnologijo, je z zadovoljstvom ugotavljal, kako velika je razlika med Jugoslavijo, zlasti pa Dolenjsko, nekdanj in danes. Zato je ponosen, da je lahko osebno pripomogel k uveljavitvi take Jugoslavije in k boljšemu razumevanju med našo deželo in Zdrženimi državami Amerike (v Beograd je prinesel tudi osebno poslanico predsednika ZDA Forda).

Najbolj prisrčno pa je bilo seveda srečanje s svojci, ki so se ta dan zvečer v velikem številu zbrali v hiši Milana Blatnika, Johnovega bratranca, sicer direktorja „Kovinarja“ v Novem mestu. Naslednji dan zvečer je John Blatnik v hotelu Slon v Ljubljani sprejel tudi novinarje Dolenjskega lista in med drugim natančneje orisal svoje medvojno poslanstvo. Več o tem bomo objavili prihodnjic.

M. L.

Simbol razvoja je vodovod

V nedeljo se je začelo večletno delo mladinskih delovnih brigad, ki bodo v sodelovanju z domačini spremenile podobo in življenje Suhe krajine

„Mladinske delovne brigade bodo v naslednjem desetletju zgradile v Suhi krajini več kot 60 kilometrov vodovodov, vrednost opravljenih del – seveda ne gre samo za vodovod – bo preseгла 100 milijonov dinarjev,“ je v nedeljo med drugim poudaril Marjan Pavlin, predsednik medobčinskega sveta ZSM Novo mesto, ob začetku akcije „Suha krajina '75“. Sve-

čanosti na Prevolah sta se poleg predstavnikov dolenskega družbenopolitičnega življenja udeležila tudi Franc Šetinc, sekretar IK predsedstva ZKS, in Franc Šali, član IK predsedstva ZKS.

Letos bodo mladinci-brigadirji iz dolenskih in zasavskih občin zgradili vodovod med Prevolami in Hinjami, ki bo dolg skoraj štiri kilometre, v naslednjih desetih letih pa bodo mladinske delovne brigade poleg že omenjene celovite suhokrajinske vodovodne mreže uredile cestno povezavo med vasi, asfaltirale ceste Dvor-Kočevoje, pogozdile več tisoč z grmovjem poraslih površin ter v sodelovanju s prebivalci tega nerazvitega območja sanirale in uredile naselja.

Domačini so sprejeli brigadirke in brigadirje izredno prisrčno, kar je poleg pridnih rok še eno zagotovilo, da bo akcija „Suha krajina '75“, ki ima namen oživiti eno od v Sloveniji najmanj razvitih območij, resnično uspela.

Seveda pa je tu poleg čisto otipljivih, materialnih sadov še drugo, ravno tako pomembno poslanstvo: brigadirji bodo neposredno spoznali, kaj so delo, humanost, bratstvo, solidarnost in samoupravljanje, prebi-

ŠEST ZLATIH TUDI NAŠIM

Predsednik slovenskih sindikatov inž. Janez Barborič je 19. maja v klubu poslancev v Ljubljani podelil zlate znake sindikatov Slovenije šestim sindikalnim organizacijam in 65 nekdanjim in sedanjim sindikalnim delavcem. Z našega območja so zlati znak prejeli: Jože Blažič iz Novega mesta, Franc Kos in Milan Šimec iz Črnomlja, Karel Oražem iz Sodražice, Karel Šterban s Senovega in Jože Zeleznik iz Krmelja.

valcem Suhe krajine pa pomeni akcija stik s svetom, v katerem bi morali in bi radi živeli.

M. B.

POVEJTE NAM!

Naše uredništvo bo v sredo, 28. maja, gostovalo v kočevski občini. Od 16. ure dalje vas pričakujemo v prostorih krajevne skupnosti Struge

V STRUGAH!

K razgovoru vabimo prebivalce vseh vasi in zaselkov na območju struške krajevne skupnosti. Pridite, seznanite nas s svojimi težavami, ne skrivajte uspehov, razodenite tudi svoje načrte!

Na svidenje v sredo popoldne!

V nedeljo smo bili na Prevolah pri Hinjah v Suhi krajini priče prvega brigadirskega pozdrava zastavi. V naslednjih desetih letih, trdijo mladinke in mladinci, v teh krajih ne bo več hiše brez pitne vode, navdse pa je pomembno, da smo tudi na Dolenjskem začeli zidati temelje solidarnosti. (Foto: M. B.)

Že petič »Krkinge nagrade«

Doslej je prejelo priznanje 107 študentov ter 29 dijakov

Minuli teden so v novomeški tovarni zdravil „Krka“ že petič podelili „Krkinge nagrade“ študentom visokih šol SFRJ in dijakom srednjih šol Dolenjske, Delavci „Krke“ žele z vsakoletnimi razpisi in podelitvami teh nagrad vzbuditi pri mladih ljudeh že v času njihovega osnovnega izobraževanja zanimanje, interes in tudi odgovornost do raziskovalno-znanstvenega dela, ki je temelj dolgoročnega in smotrnega razvoja našega gospodarstva, znanosti in kulture.

V petih letih je sklad nagradil naloge 107 študentov visokih šol (največ jih je bilo iz ljubljanske, zagrebške in beograjske univerze) ter študijsko-eksperimentalne naloge 29 dijakov iz Dolenjske. Imena letošnjih nagradencev in bolj obširno poročilo o pomeni tega Krkinge prizadevanja, ki je edinstveno v Jugoslaviji, objavljamo na novomeški strani.

Komu zajamčene cene?

Neorganizirani rejci prepušeni mesarjem

V zadnjih tednih smo zvedeli spodbudnejše novice za živinorejce. Evropska gospodarska skupnost je omilila prepoved uvoza mesa in živih telet, Zvezni izvršni svet pa je sprejel predlog o novih zajamčenih cenah živine. Stvari se izboljšujejo, ne bo pa še konca vseh skrbi.

V sporočilu, da se ZIS strinja s predlogom o novih zajamčenih cenah živine, ni bilo navedeno, kakšne bodo. Potrdili jih namreč mora zvezna skupščina. Organi republik in pokrajin pa so se menda že dogovorili o njih. Zato ni pričakovati večjih sprememb, niti dolgega odlašanja. Sicer pa je pot dogovaranja dolga že skoraj poldrugo leto.

Poleg novih zajamčenih odkupnih cen — za mlado pitano govedo prve vrste naj bi živinorejci dobili nekaj več kot 20 din za kg in za mesne prašiče nekaj več kot 15 din — so pomembni tudi pogoji, za katere živinorejce in kdaj bodo veljale take cene. Določene bodo le za družbeno in organizirano (ko-

operacijsko) pitanje. Pogodbe bo treba skleniti ob pričetku pitanja, ne le nekaj tednov ali mesecev pred prodajo, kot so nekateri delali prejšnja leta. Živinorejci morajo to vedeti.

Naši kmetovalci, tudi manjši kmetje, so močno odvisni od prodaje živine, saj poljskih pridelkov prodajajo zelo malo. Nekateri kmetijske organizacije pa niso dovolj podjetne pri sklepanju pogodb o sodelovanju. To potrjuje mali odstotek kooperantov na njihovem območju. ALI naj bodo vsi drugi kmetje prepušeni dobri volji mesarjev, ki bodo sami odločali, ali bodo kupili njihovo živino in koliko bodo plačali za njo? Ali jim bo kdo omogočil skleniti ustrezne pogodbe o pitanju?

LONDON — V Veliki Britaniji že nekaj tednov stavkajo delavci avtomobilske industrije, ki so se jim pridružili tudi nekateri rudarji in delavci kovinske stroke. Zahtevajo višje plače in boljše delovne pogoje. Ko so ta teden stavkujoči prišli na londonske ulice, da bi demonstrirali v prid svojim zahtevam, so se jim pridružili tudi stavkujoči iz Škotske, ki so posebej za to prišli s severa. In prišli so seveda z obveznimi dudami, slovitimi škotskimi glasbenimi instrumenti. (Telefoto: UPI)

Katera je najbolj donosna industrija v nekaterih razvitih industrijskih državah? Avtomobilska, prehranska, letalska, elektronika? Nikar ne ugrabite, ne boste zadeli! Najbolj donosna „industrija“ v sosednji Italiji ni nobena izmed zgoraj omenjenih, marveč — ugrabite! Da, prav ste prebrali. Samo lani so po neuradnih podatkih ugrabitelji dobili 18 milijard lir dohodka od svojih žrtev — in to so čiste lire, brez davka. Če bi kdorkoli hotel dobiti toliko čistega dohodka po odbitku davkov s kako drugo dejavnostjo, bi moral imeti na storitve milijard lir prometa. Da lanskoletna praksa obeta tudi letos dobre dohodke, pa dokazujejo dva primera ugrabitev v zadnjih sedmih dneh. In kot bi hoteli slediti italijanskim primerom tudi drugi, so včeraj poročili iz Velike Britanije, da so tudi tam ugrabili sina nekega bogataša. Terjajo 120 milijonov dolarjev odkupnine... lahek zaslužek na nepošten način...

Veliko več napora in truda, pa bistveno manj dohodka — če sploh kaj — je prinesel neki drug podvig: prvi ženski vzpon na najvišjo goro sveta, mogočni Mt. Everest v Himalaji. Japanka Junko Tabei se je kot prva ženska v zgodovini povzpela na 8850 metrov visok vrh skupaj z nekaj spremljevalcem in tako postavila rekord, ki ga najbrž ne bo doseglo kaj veliko njenih ovrstnic... tudi ženske ne poznajo meja...

In še nekaj zelo nenavadnega se je zgodilo ta teden: ameriška in sovjetska mornarica sta si izmenjali vpludnostne obiske. Medtem ko so priplove v Boston sovjetske, so spustile sidro v Leningradu ameriške bojne ladje. Poročajo, da je bilo vzdušje med obema obiskoma — s katerimi so obeležili tudi 30-letnico skupne zmage nad fašizmom — zelo sproščeno in prijeto. Po več sprejemih in prijetih ter kulturnih prireditvah so se ladje zopet usmerile proti domačim obalam... tudi v znamenju popuščanja napetosti...

— Če bodo plače rasle vzporedno s cenami, ne bo dolgo, ko bomo imeli tudi mi takšne plače, kot jih imajo dames generalni direktorji.
— Ja, ja, je že tako, da je človek vedno več vreden, denar pa vedno manj.

Iz zadnjega PAVLIHE

Države Evropske gospodarske skupnosti se delno odpirajo za uvoz mesa. Naši živinorejci pa od tega še ne morejo pričakovati veliko, najmanj pa, da bi izvoz kmalu stekel tako kot pred tremi leti. Uvoz mesa in živine v EGS mora namreč biti pokrit z njihovim izvozom drugega mesa. Izvozne cene mesa in telet v države EGS-tudi ne bodo tako ugodne kot pred leti, v času velikega povpraševanja. To bo druga ovira pri izvozu. Čutili jo bodo predvsem tisti živinorejci, ki ne bodo pitali živine v sodelovanju z delovnimi organizacijami kmetijstva, klavne ali mesne industrije. Še naprej bodo odvisni, tako kot zdaj, od ponudbe in povpraševanja na trgu. Za njihovo živino ne bo zajamčene cene, ne premije. Mesa pa še verjetno ne bo kmalu primanjkovalo tako, da bi mesarji stikali za živino in drug čez drugega ponujali višjo ceno. Stvari se izboljšujejo. A le za tiste živinorejce, ki bodo dobro organizirani. Sodelovanje s kmetijsko zadrugo ali obratom za kooperacijo ne bo le formalnost, ampak bo prinašalo kmetom tudi gmotno korist. Zato bi bilo treba čimprej nadoknaditi zamujeno.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Ob kamboški obali se je končal incident, ki je sprva grozil, da bo znova vnesel nemir v komaj končano burjo Indokine. Kamboške oblasti so namreč zaustavile na morju ameriško trgovsko ladjo Mayaguez in jo pod obtožbo, da je vohunila ter

prevažala orožje, odpeljali v svoje pristanišče skupaj s 40 člani posadke.

Američani so takoj zanikali, da bi bila ladja na vohunski misiji, prav tako pa, da bi nosila orožje ali strelivo. Kapetan zajete ladje je kasneje, po prihodu v Singapursko pristanišče, povedal novinarjem, da je kamboškimi oblastem pokazal ves ladijski tovor, v katerem po njegovih besedah ni bilo nobenega orožja.

Kakorkoli že, dogodek je v Združenih državah Amerike povzročil precejšnje razburjenje in predsednik Gerald Ford je takoj ukrepal. Hkrati ko je začel diplomatsko, je ukazal tudi vojsko akcijo in pripadniki mornariške pehote so se izkrcali na otok, oddaljen okoli 60 milj od Kambože (pri tem otoku in sicer okoli 7 milj stran, se je incident tudi pripetil) ter zajeli ladjo. Nekaj ur kasneje so kamboške oblasti izpustile posadko, ki se je srečno vrnila. V akciji je padlo več mornariških pešcev, bilo pa je tudi okoli 70 ranjenih. Med ameriške izgube je treba šteti tudi tri sestreljene helikoptere.

No, sedaj je afere Mayaguez konec in neljuba prilžnost, da bi se iz nje razvilo kaj hujšega, je k sreči izginila.

SREČANJE GROMIKO — KISSINGER

Medtem sta se na Dunaju srečala ameriški zunanji minister Kissinger in njegov sovjetski kolega Gromiko. Razpravljala sta o ameriško-sovjetskih odnosih, evropski konferenci o varnosti in sodelovanju, bližnjem vzhodu in Indokini. Srečanje samo ni prineslo nobenih dramatičnih rezultatov, pa saj tega nihče tudi ni pričakoval, ker bolj sodi v okvir rednega posvetovanja dveh supersil o aktualnih mednarodnih zadevah in manj v okvir kakšnega izjemnega poskusa reševanja zapletenih problemov.

Po razgovorih sta obe strani izjavili, da sta zadovoljni in to je bilo tudi vse. Po obisku Dunaja je Kissinger odpotoval v Bonn, kjer se v trenutku, ko to poročamo, pogovarja z najvišjimi zahodnonemškimi predstavniki.

DUNAJ: STARA PESEM

Jugoslovansko-avstrijski odnosi so po vseh znamenjih so-deč na hudi preizkušnji po zadnjih izjavah uradnega Dunaja, ki

Končana afera Mayaguez

je na izredno grob in že kar žaljiv način zavrnil vse jugoslovanske zahteve, ki zadevajo ure-

ditev položaja naše manjšine onstran Karavank.

Pri tem je šel kancler Bruno Kreisky celo tako daleč, da je primerjal pisanje jugoslovanskega tiska s fašističnim, približno isto pa je bilo rečeno tudi na nekem drugem mestu.

Dvajset let po podpisu avstrijske državne pogodbe morajo torej predstavniki naše manjšine še vedno ponavljati stare, neizpolnjene zahteve, ki izvirajo iz določil avstrijske državne pogodbe, uradni Dunaj pa ostaja zanje povsem gluha.

To je vneslo v jugoslovansko-avstrijske odnose izrazito noto poslabšanja in ima lahko negativne posledice, ki utegnejo prerasti okvir dvostranskih odnosov.

Jugoslavija slejkoprej ostaja pri upravičenih zahtevah, da mora Avstrija izpolniti vsa določila 7. člena državne pogodbe in zagotoviti naši manjšini v Avstriji pogoje za nemoten in enakopraven razvoj, kar Dunaj doslej ni bil pripravljen izpolniti.

Sosednja Avstrija prav tako ni pokazala niti najmanjšega zanimanja, da bi odločno preprečila delovanje neonacističnih in fašističnih sil, ki na njenem ozemlju odkrito rovarijo zoper našo državo.

TELEGRAMI

PARIZ — Iranski šah Reza Pahlevi je prispel v Pariz, kjer se bo s francoskim predsednikom Giscardom d'Estaingom pogovarjal o nadaljnjem prizadevanju, da bi organiziral svetovno konferenco proizvajalcev in porabnikov nafte.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

S spominsko proslavo prejšnjo soboto na Poljani pri Prevaljah — kjer so pred tridesetimi leti, ko je po drugih evropskih bojiščih že več dni pred tem potihnilo orožje v boju proti Hitlerjevi soldateski, enote naše narodnoosvobodilne vojske v zadnjem silovitem spopadu z umikajočim se sovražnikom zajele še veliko množico okupatorjevih vojakov ter njihovih pomagačev pred umikom na avstrijsko ozemlje — s to spominsko proslavo smo pri nas obeležili resnični konec minule osvobodilne vojne na naših tleh.

Kakor smo se na strani zavezniških vojsk prvi od vseh podjarmljenih narodov uprli fašističnim okupatorjem, tako smo na evropskem bojišču druge svetovne vojne končali ta boj kot drugi — je ob tej priložnosti poudaril slavnostni govornik na proslavi, predsednik RK SZDL Mitja Ribičič.

Dejal je še, da nas spominski kamen na Poljanah svareče opominja ter zavezuje do vseh tistih, ki so padli v tej zadnji bitki na našem ozemlju. V nadaljevanju svojega govora se je Mitja Ribičič kritično dotaknil sedanjih pritiskov naših sosedov proti našim narodnostnim manjšinam, kar kali odnose med državami, ogroža naše odprte meje ter zavira perspektive sodelovanja — zlasti s sosednjo Avstrijo.

Tudi naslednji govornik na sobotnem slavlju, predsednik zveznega odbora ZZB NOV armadni general Kosta Nadj, je ostro obsodil mnoge sedanje napačne, posplošene ali sploh zanikajoče ocene našega narodnoosvobodilnega boja ter ožigosal oživljanje mednarodnega fašizma ob pomoči nekaterih reakcionarnih sil v mnogih državah — kar vse, kot je poudaril, gotovo ne prispeva k mednarodnemu razumevanju, za kar se Jugoslavija vseskozi zavzema v svoji miroljubni politiki. Odločno terjamo, je dejal, da dežele, kjer delujejo takšne hujskaške sile, enkrat a vselej onemogočijo njihovo sovražno dejavnost.

Izvršni komite predsedstva CK ZKS je prejšnji teden (v sredo) posvetil posebno pozornost vprašanju našega štipendiranja — saj so ugotovile, da začrtane politike na tem pomembnem področju za usmerjanje kadrov nikakor ne uresničujejo dovolj uspešno. Navzlic sklenjenim družbenim dogovorom glede štipendiranja se namreč še sedaj zatika po posameznih občinah in delovnih kolektivih, ko naj bi le-ti podpisali konkretne samoupravne sporazume oziroma jih sploh začeli izvajati.

Zato je izvršni komite sklenil zaostri ta vprašanja; vse OZD bodo morale podpisati te sporazume, je bilo sklenjeno, in v sleherni občini pa tudi na republiški ravni bo treba

Pereča energetika

realno oceniti, kaj je bilo doslej že narejenega glede uresničevanja študentske politike. Dogovor pa bo treba tudi tako dopolniti, da bo v njegovo izvajanje lahko posegla tudi SDK.

Prejšnji teden je bil precej posvečen problematiki naše energetike — o tem so razpravljali ZIS, republiški izvršni svet in tudi drugod. ZIS je ob obravnavi informacije o graditvi nekaterih začetih večjih objektov v državi (predvsem gre za energetske objekte, pa tudi za industrijske, prometne in druge) priporočil republikam in pokrajinama, naj nikakor ne gredo nikjer v nove investicije, marveč naj najprej dokončajo že začete — naj torej ponovno preverijo seznam prioriteten investicij na svojih območjih.

Republiški izvršni svet, ki je prejšnji čet-

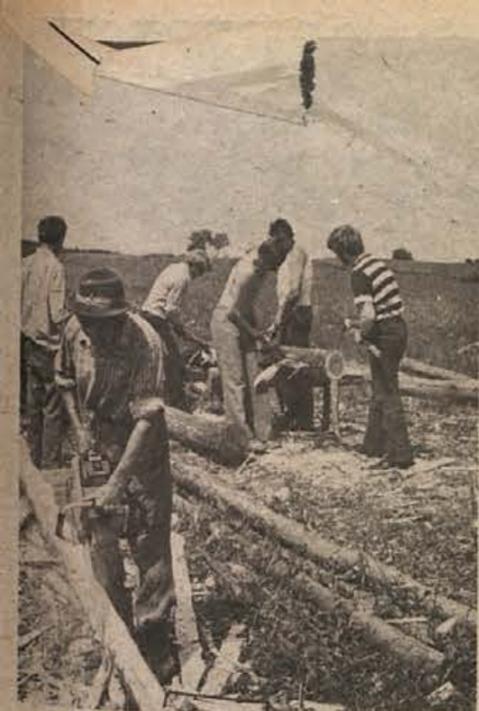
tek obravnaval energetska bilanca za letos v naši republiki, pa je ugotovil, da je ta bilanca zares hudo napeta in da ni na razpolago potrebnih rezerv. Ugotovljeno je bilo, da so pri dograditvi vseh elektroenergetskih objektov, ki naj bi jih dokončali letos in do leta 1977 že precejšnje zamuda — kar nam utegne povzročiti veliko gospodarsko škodo. Glede tega bo še treba raziskati resnične vzroke, je sklenil IS, razen tega pa so poudarili, da je treba pospešiti priprave za nov sistem cen v energetiki.

Povejmo še, da v Sloveniji potekajo nagle priprave za ustanovitev SIS za nafto in plin — te prepotrebne skupnosti, ki bo morala samoupravno reševati vprašanje glede preskrbe s tekočimi gorivi. Predvideno je, da bi bila prva skupščina te skupnosti že sredi julija.

Prejšnji teden je ZIS sprejel nekatere spremembe prometnega davka za določene proizvode (večidel gre za podražitve teh artiklov), s čimer naj bi se zagotovila potrebna sredstva za izplačevanje odobrenih premij za mleko, teleta, junce in ovce ter nadomestila pri cenah svežega mesa in drugih živil. S tem so se za določeno odstotek podražili izdelki iz kovin, porcelana, stekla, keramike, plastičnih mas, papirja, lesa, pa kemični izdelki, gradbeni material in kuhinjska sol.

Podražitve nas nasploh precej tajejo — na vseh ravneh so prizadevanja, da bi rast cen, vendarle zavrlj oziroma jih spravili v začrtane okvire. Zaskrbljivo je, kot ugotavlja republiška statistika, da smo že v prvih štirih mesecih letošnjega leta z rastjo cen na drobno dosegli celoletno planirano rasto življenjskih stroškov v Sloveniji (ta rast znaša že doslej v primerjavi z lanskim letom kar 26,4 %). Takšno divjanje cen nam utegne razvednostiti vse siceršnje uspehe ter ga bo nujno treba zaustaviti, saj navzdržno pritiska na inflacijo.

V začetku prejšnjega tedna so na seji predsedstva SFRJ, ki jo je vodil predsednik Tito, skladno z ustavnimi določili izvolili in razglasili za novega podpredsednika predsedstva Vladimirja Bakasčiča, ki je v tej funkciji zamenjal dosedanega podpredsednika Petra Stamboliča.

V nedeljo so v Gabrju zastavili lopate za dom družbenih organizacij, ki bo služil vsem prebivalcem te marljive krajevne skupnosti. Dom bo meril 24 krat 14 metrov, v dvorani bo prostora za 150 ljudi. Domačini so doslej zbrali za 80.000 din gradbenega materiala. Na sliki: tesarji.

Z nedeljskega slavlja na letališču v Cerkljah ob Krki, kjer so v mladinsko organizacijo sprejeli 220 pionirjev iz brežiške občine. Na sliki: komandant garnizije Cerklje podpolkovnik Rade Japundžić, med tem ko je čestital mladim članom ZSMS in jim izročal izkaznice. (Foto: J. Teppey)

V počastitev 30-letnice osvoboditve in 20-letnice obstoja podjetja Kočevski tisk je mladinska organizacija v tem podjetju organizirala v soboto, 17. maja, avtomobilski rally do Ljubljane in nazaj, ki so se ga udeležili člani kolektiva s 27 vozili. (Foto: F. Brus)

Gojenci Doma Majde Šilc iz Smihela pri Novem mestu – kar 160 jih je bilo – so v soboto skupaj s preživelimi borci X. SNOUB pomagali občanom krajevne skupnosti Birčna vas obnoviti cesto Stranska vas–Gornje Lakovnice do Jurne vasi in odcep, ki pelje v Podljuben.

SEJEM CIVILNE ZAŠČITE V KRANJU

Letošnji sejem opreme in sredstev civilne zaščite, ki bo že tretji po vrsti in bo odprt od 26. do 30. maja v Kranju, je edina tovrstna specializirana prireditelja za celotno jugoslovansko področje. Sejemski program je razdeljen v več delov: v komercialni, namenjen kupcem, in z njim povezano razstavo protipožarne zaščite, seminarji in vadbeni. Proizvajalci, ki na sejmu razstavljajo, so iz številnih evropskih držav. Letošnjih udeležencev je več kot prejšnja leta, kar dokazuje, da je stopil kranjski sejem v korak z drugimi podobnimi prireditvami v svetu.

Vse dni sejma bo deloval tudi urad za informacije, kjer bodo tako obiskovalci kot kupci dobili potrebna pojasnila.

Sejmišča

BREŽICE: Na sobotni sejem so rejci prignali 537 prašičev, prodali pa so jih 395. Do 3 mesece starih prašičev so prodali 373 po 25 dinarjev kilogram žive teže, nad 3 mesece starih prašičev pa so prodali 18 po 15 – 16 dinarjev kilogram žive teže.

NOVO MESTO: Promet na ponedeljkovem sejmišču je bil še kar živahen. Rejci so pripeljali 459 prašičev, od teh so jih prodali 298. Prašiče, stare od 6 do 12 tednov, so prodajali po 400 do 520 dinarjev, prašiče, stare od 3 do 6 mesecev pa po 530 do 780 dinarjev. Kupci so bili tako kot skoraj na vsakem sejmu predvsem iz drugih občin. Cene so ostale nespremenjene.

Kmetijski nasveti

Napotki za kisanje (II.)

Znano je, da se detelje mnogo težje skisajo v silosu, kot pa trave. V njihovi naravi je, da imajo veliko beljakovin, boljše rečno: ozko razmerje med surovimi beljakovinami in sladkorji oziroma ogljikovimi hidrati. Pri siliranju detelj in travno-deteljnih mešanice, pa tudi zelo mlade trave je zaradi obilice beljakovin in možnosti za masleno kislinsko vretje potrebno biti še posebej pazljiv in natančen.

Tudi vreme ima pomemben vpliv pri siliranju. Dlje časa trajajoče sončno vreme zvečuje odstotek sladkorja v krmi in zato olajšuje siliranje. Vendar je treba upoštevati, da pretoplo vreme krmo preveč segreje in s tem ovira normalno mlečnokislinsko vrenje. Zato je priporočljivo silirati v zgodnjih jutranjih urah. Velja pravilo: spomladanski odkos trave naj gre v glavnem v silos, poletni za mrvo, jesenski pa delno za mrvo, delno pa za silos – pomešan s silažno koruzo.

Teoretični raziskovalci tehnološkega postopka, zlasti pa praktiki ne morejo prehlaliti blagodejnega učinka ovenenja krme na uspehi pri siliranju. Najbolje je, če znaša odstotek sušine 30 do 35 odstotkov, to pa je takrat, ko je krma svežo barvo že izgubila, drobni lističi pa se pri obračanju in nakladanju še ne drobijo. Ravno prav ovenela krma se odlično silira, razen tega jo je mnogo lažje prevažati kot svežo.

Da bo siliranje pravilno, je priporočljivo neprekinjeno polnjenje silosa, torej: čimveč dela opraviti naenkrat. Prav tako je dobro, če je trda, bolj pusta krma zrezana, ker jo je le tako mogoče dobro stlačiti in iztisniti zrak, kar je pravzaprav najvažnejša zahteva. Brez močnega, enakomerne in stalnega tlačjenja krme med spravilom si ni mogoče misliti dobre silaže.

Ko je silos napolnjen, ga je treba neprodušno zapreti. Glede uporabe dodatkov pri kisanju pa velja, da jih dodajamo le tistim rastlinam, ki na splošno težko prevreajo. Kot dodatke lahko uporabljamo krmni sladkor, melaso, pesne rezance, pa tudi kisline (mravljinčna), soli in kulture mlečnokislinskih bakterij.

Inž. M. L.

Še enkrat svinčnik v roke - za zdravstvo

Denarni načrt regionalne zdravstvene skupnosti za Dolenjsko še vedno ni sprejet, ker se zbor izvajalcev na zadnji skupščini ni strinjal s tako imenovanim „razrezom“ denarja. Predvsem je bil ta zbor proti predlaganemu znesku za zdravstveno varstvo. Poglejmo, za kaj je šlo!

Ne bo bolelo!

Od 235.068.000 dinarjev, ki naj bi se letos nabrali v skladih regionalne skupnosti, naj bi zdravstveno varstvo dobilo 188 milijonov ali 80 odstotkov vseh sredstev ter nekaj nad 15 odstotkov več kot lani. Delegati zbora izvajalcev so menili, da bi ta vsota ne zadostovala za uspešno delovanje zdravstva. Podprli so stališče delegacije novomeške splošne bolnišnice, ki pravi, da bi morali glede na gibanje materialnih stroškov in osebnih dohodkov zadržati vsaj lansko razmerje v strukturi dohodkov.

Za zbor uporabnikov je taka razlaga pomenila nezadosten razlog, da

bi ne sprejel predloga denarnega načrta, zato je poleg predlaganega načrta sprejel tudi izhodišča za sklepanje samoupravnih sporazumov. Zbor izvajalcev pa je, kot smo že povedali, ravnal nasprotno in ni glasoval niti za prvi niti za drugi predlog. Pri obravnavi izhodišč so delegati celo menili, da le-ta niso v skladu z republiško resolucijo in sindikalno listo.

Po neuspešnem glasovanju skupščini ni preostalo drugega, kot da je naročila ponovno preučitev in usklajitev predlogov, takih, da bodo sprejemljivi za oba zbori. Sprejeto je bilo tudi stališče, naj se za nove predloge, preden bodo prišli spet v delegatske klopi regionalne skupnosti, izrečejo občinske zdravstvene skupnosti v Črnomlju, Krškem, Metliki, Novem mestu in Trebnjem.

I. Z.

Plačilo za znoj

Čas kot sodnik

Čas postavlja stvari na svoje mesto in je pravičen sodnik. V kmetijstvu na primer. Včasih se zdi, kot da stopicamo na mestu, prava razlika se pokaže šele v daljšem obdobju. To pride človeku na misel, ko prebira sejemске informacije in v njih govori, ki ga je ob odpiranju 42. mednarodnega kmetijskega sejma v Novem Sadu imel inž. Ivo Kuštrak, predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo. Tako je strnil nekatere svoje primerjave.

V zadnjih 30 letih se je delež kmetijskega prebivalstva v Jugoslaviji zmanjšal od 73 na 33 odstotkov. Če je pred tremi desetletji en Jugoslovan pridelal hrane komaj zase, jo zdaj pridelata za tri ljudi. To lahko stori samo velik tehnološki napredek, ki seve še traja, saj svojega največjega obsega še ni zavzel. V ZDA pridelata en človek hrane za 30 ljudi! Čeprav živi v naši državi zdaj 6 milijonov več ljudi, pridelamo na prebivalca 310 kg pšenice ali 124 kg več kot prej ter 400 kg koruze ali 139 kg več kot pred tremi desetletji. Produktivnost se je v kmetijstvu potrojila; k temu je zlasti pripomogel pohod mehanizacije. V jugoslovanskem kmetijstvu dela zdaj že nad 200.000 traktorjev.

Te podatke je vredno poznati – ne da bi živel v samozadovoljstvu, temveč da bi imeli več zaupanja vase, več poguma za naprej. Skok v zadnjih treh desetletjih je bil narejen v težavnejših razmerah, kot so današnje.

M. L.

Izvoz je zašepal

Z letošnjimi rezultati ni mogoče biti zadovoljen. Načrtovali smo za 10 odstotkov večji izvoz in le 4 odstotke večji uvoz – vse računano po količini blaga, ne denarja – vendar blagovna menjava ne poteka tako. Lanski izvoz je bil po količini celo večji, kot je letos, stopnja rasti uvoza smo letos sicer zmanjšali, vendar le zaradi uvoznih omejitev.

Poglavitne naloge torej ostanejo. Povečati je treba izvoz ter krotiti pretiran uvoz, sicer se nam ne bo posrečilo uresničiti tudi nekaterih drugih gospodarskih ciljev, zapisanih v resoluciji o družbenoekonomskem razvoju v letošnjem letu. Tako je dejal na ustnem časopisu „Komunist“ v petek v tovarni „Krki“ Jernej Jan, predsednik republiškega komiteja za zunanjetrgovinske stike. Naglasil je, da tako uplotovitve veljajo tudi za dolenjsko gospodarstvo, v katerem sta glede zunanje trgovine najvažnejši avtomobilska in kmetijska industrija.

Vprašamo se, kateri so najvažnejši razlogi, da je zunanje trgovinski primanjkljaj postal najbolj kritična postavka, če izrazimo neustavljivo dvigovanje cen. In to potem, ko smo v bližnji preteklosti že malone zlezli na zeleno vejo, imeli celo presežek v bilanci in napovedovali konvertibilnost dinarja. Jernej Jan je v Novem mestu naštel naslednje razloge: inflacija, ki se v svetu umirja, pri nas pa narašča in se zato proizvajalci raje ozirajo na domači trg; zatem svetovna gospodarska kriza, ki še traja; premajhna povezanost našega gospodarstva pri nastopanju na zunanjih tržiščih; prepočasno uveljavljanje združenega dela tudi na tem področju.

M. L.

V semiški Iskri, ki izvažata v 20 držav in je največji izvoznik v črnomaljski občini

Žrtev omejitev

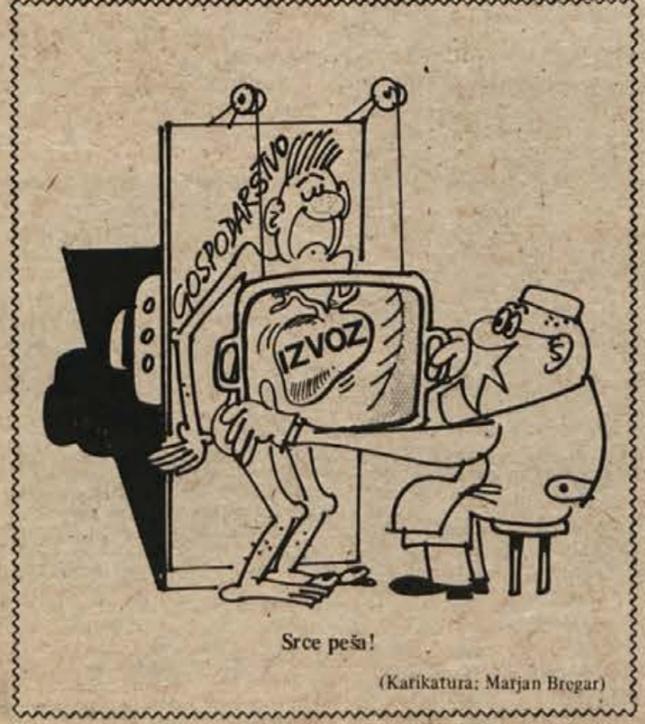
Osnovni surovini, ki ju TOZD Iskra–Semič uporablja v proizvodnji, sta pokositrana bakrova žica in aluminijeva folija posebne kvalitete. Omenjenih surovin pri nas ne proizvajamo, zato so jih v Iskri do sedaj uvažali. Nadaljnji uvoz teh surovin pa bo odvisen od ukrepov gospodarske zbornice.

Ze 11. aprila je bila v Uradnem listu SFRJ objavljena sprememba uvoza aluminijevih in bakrovih izdelkov, ki so jih premostili iz režima proste prodaje v t.i. režim „D“. To pa pomeni, da bodo morali dati soglasje za uvoz teh izdelkov vsi proizvajalci aluminijevih in bakrovih izdelkov pri nas. Aluminijeva folija, ki jo uporabljajo v Iskri, pa pri nas ne izdelujemo, prav tako pri nas ne izdelujemo pokositrane bakrove žice, kakršno potrebujejo v Iskri.

Namesto dovoljenja, da smejo surovine uvažati še naprej, so v Iskri dobili informacijo, da sicer smejo uvažati surovine, vendar samo 75 odstotkov od lanskoletne količine. Pozneje so to količino zmanjševali in po zadnjih podatkih smejo v Iskri uvoziti samo še 50 odstotkov surovin lanskoletne količine. Tako majhne količine surovin pa bi Iskrino proizvodnjo popolnoma ohromile, saj predvideva povečano proizvodnjo, torej potrebuje še več surovin kot lansko leto.

Medtem ko Iskra čaka nadaljnje ukrepe, so ji pošle vse zaloge. V tovarni so sicer prepričani, da v naši družbi ni dopustno, da bi zaradi nepravilnih ukrepov pristojnih organov merali ustaviti proizvodnjo, vendar pa vse kaže na to, da pristojni prepočasno rešujejo že omenjene težave. Zaradi tega je Iskrina proizvodnja že pred tedni začela šepati. Po podatkih iz prejšnjega tedna pa zaradi pomanjkanja surovin 27 delavcev ni delalo po 1 dan, po 2 dni pa 8 delavcev.

L. TOMIČ

Srce peša! (Karikatura: Marjan Bregar)

Vredno je zapisati...

Vinogradu ni potrebna molitev, temveč motika, pravi pregovor, menda bolgarski. V prenesenem pomenu bi to lahko uporabili tudi „na polju“ političnega delovanja. Bolj od besed, brez katerih pa pri politiki seveda ne gre, je pomembno vsakdanje dobro delo, vsakdanje pravilno ravnanje, vsakdanji osebni zgled. „Komunist potrjuje svoje besede z dejanji,“ je dejal na X. kongresu, in sicer ne prvič, tovariš Tito.

Nov poudarek

Na ustnem časopisu „Komunist“, ki je bil minul petek v Novem mestu, je bila ta misel spet v ospredju. Lahko bi rekli, da jo je najbolj jasno in odločno podčrtal Ivica Račan, član IK predsedstva CK ZK Hrvatske, gost na prireditvi, ko je dejal nekako takole:

Ne besede, pa čeprav se tako modre, ne predavanja, pa četudi še tako dobra, niti programi, še tako dobro sestavljeni, ne morejo nadomestiti dela – in to dela oziroma akcije vseh komunistov. Vse to je le pripomoček, da je mogoče narediti preobrat v sebi, da je mogoče zavestno drugače ravnati, vedeti, kaj hočemo. Šel je še dlje in naglasil, da mora to, kar se zdaj dogaja v Zvezi komunistov in v političnem delovanju nasploh, čimprej izgubiti značaj trenutne akcije, postati mora trajna, vsakodnevna oblika partijskega dela.

Izjemnega pomena je tudi osebni zgled, ki pa ga včasih podcenjujemo. Komuniste ljudje sodijo po tistih, ki jih poznajo. Zatorej velja za vsakega, da mora biti dosleden, vztrajen, borben, delaven, pošten, predvsem pa, da mora biti človek, kot je označil moralni lik člana revolucionarne partije Stane Dolanc. To pa so lastnosti, ki govorijo v prid organizaciji ZK bolj kot preobilje besedi, s katerimi se čisto srečujemo in v katerih so si pravzaprav mnogi ljudje podobni, čeprav se po delih med seboj močno razlikujejo.

M. LEGAN

Zastavljeno...

(nadaljevanje s 1. strani)

Ljudi in po vplivu, ki ga imajo v njih delavci; Franc Sali, član IK predsedstva ZKS, ki je govoril o izobraževanju in idejnopolitičnem usposabljanju komunistov, pa je poudaril, da zahtevajo ljudje od komunistov znanje, čut za sočloveka in idejno ter moralno podporo. Po Salijevem mnenju so ena najpomembnejših oblik usposabljanja članov ZK sestanki osnovnih organizacij, ki jih je zaradi tega treba dvigniti na višjo raven. Osnovna organizacija ZK, ki ne posveča posebne pozornosti izpopolnjevanju svojih članov, se namreč lahko hitro znajde v položaju, ko v svojem okolju ni več vodilna sila.

Lojze Šterk, sekretar medobčinskega sveta ZK na Dolenjskem, je ocenil dosedanja prizadevanja pri usposabljanju komunistov in organiziranosti ZK na dolenjskem območju. Opozoril je, da kljub velikim uspehom komunisti še niso dovolj idejno usposobljeni in zato večkrat ostajajo ob strani, kar je tudi eden od vzrokov prepočasnega uveljavljanja novih odnosov, ki jih določa ustava.

Predsednik komisije za organiziranost, razvoj in kadrovska vprašanja pri CK ZKS Peter Hedžet je govoril predvsem o vlogi osnovnih organizacij ZK, ki so dolžne odkrivati nosilce in razloge sicer posameznih, vendar naši družbi nesprejemljivih pojavov.

Ustni časopis „Komunista“ je izzvenel, čeprav se sogovorniki njegovega uredništva večinoma niso dotaknili specifičnih dolenjskih razmer, v ugotovitve, da ni dovolj, če si komunisti nekaj želijo in so to tudi pripravljeno storiti, potrebna je tudi sposobnost, da zastavljeno lahko store. To je med drugim poudaril Ivica Račan, član IK predsedstva CK ZK Hrvaške.

M. B.

RAČUNOVODJE V BREŽICAH

Deveti redni skupščini Zdrženja računovodskih in finančnih delavcev Slovenije, ki je bila 15. in 16. maja v Brežicah, je prisostvovalo 300 delegatov in gostov, med njimi člani Kluba absolventov trgovske akademije iz Trsta in predstavniki republikanskih združenj. O družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov je govoril republikanski sekretar za delo Pavle Gantar, o osnovah samoupravnega sistema planiranja pa direktor zavoda SR Slovenije za urbanizem Ivan Lapajne.

Delegati so na zasedanju skupščine sprejeli kodeks poklicne etike finančnega delavca in načel financiranja organizacije združenega dela. V smernicah za združeno delo se zavzemajo za dosledno izvajanje načel gospodarske politike, za uveljavitev

V tednu Komunista se je 16. maja mudil na enodnevnem obisku v Novem mestu g. Sam Russel, urednik časopisa „Morning Star“, glasila Komunistične partije Velike Britanije, ki je na povabilo vseh izdaj Komunista obiskal Jugoslavijo. V Novem mestu si je gost ogledal nekaj zanimivosti, popoldne pa je imel pogovor s skupino družbeno aktivnih žensk, kar kaže tudi naš posnetek. (Foto: R. Bačer)

Znanje samoupravljalcem

Doslej že 5 dvomesečnih tečajev, v načrtu pa jih je za zdaj še 6, kasneje pa še več

Pred kratkim je bil končan zadnji dvomesečni sindikalni politični seminar na Jasnici pri Kočevju, ki ga je obiskovalo in končalo okoli 45 sindikalnih in mladinskih delavcev iz vse Slovenije. Vodjo Centra za družbeno in politično izobraževanje Zdravka Troho smo zaprosili, naj nam pove o namenu takega izobraževanja. Povedal je:

„To je že peti tak seminar, ki smo ga organizirali v obdobju zadnjih dveh let na Jasnici. Skupno je seminarje uspešno končalo okoli 200 sindikalnih in mladinskih delavcev. Večina tečajnikov je bila iz neposredne proizvodnje in zdaj že opravljajo politične dolžnosti v svojih TOZD. Naših seminarjev se je lahko udeležil le kandidat, ki je dokončal najmanj poklicno šolo in je bil poli-

Redakcija in gostje ustnega časopisa „Komunista“, ki je bil minuli petek v novomeški „Krki“. (Foto: S. Mikulan)

Brez ideje - kot vojak brez puške

V novomeški študijski knjižnici do konca maja razstava marksistične literature, ki jo je 16. maja odprl Ludvik Golob

Razstavo marksistične literature, prirejeno v avlah študijske knjižnice Mirana Jarca ob tednu „Komunista“ v novomeški občini, je 16. maja odprl in na otvoritvi govoril Ludvik Golob, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS. Med prvimi obiskovalci si je ogledal tudi Todo Kurtović, sekretar v izvršnem komiteju predsedstva CK ZKJ.

Ludvik Golob je poudaril, da je KP v svojem legalnem in ilegalnem delu uporabljala govorjeno in pisano besedo, saj se je zavedala, da je pisana beseda velesila. Izhajala je najrazličnejša literatura, sovražnik je stikal za njo, ni pa je mogel uničiti. Eden takih listov - „Boljševik“ - je izhajal leta 1932 v Novem mestu. Izšlo je šest števil, „Boljševik“ pa je imel tako pomembno vsofino, da ga je v svojem arhivu shranila celo Komintern.

Novomeška razstava (odprta bo do konca maja) poskuša obiskovalcu dopovedati, da poteka vse iz Komu-

nističnega manifesta, zato je tudi tako urejena. Vir za pridobivanje marksistične ideje so bili in so klasični, z jugoslovanskimi vred. Zato jih razstava posebej prikazuje: Marxa, Engelsa, Lenina, Tita, Kardelja, Kidriča in druge. Da je ideja živeča, pokaže razstavljen izbor tiskov, ki so marksistično idejo širili od leta 1919 dalje, nakar sledi periodika, ki jih je partija izdajala ali usmerjala.

Golob je še posebej poudaril: „Namen razstave je predvsem pokazati, da je le z idejo prežet človek lahko borec za ideale. Partijec, ki ni vrskal vase ideje, je kot vojak brez

orožja. Moč ideje je večja od orožja, zato je naš razredni sovražnik najbolj udarjal prav po komunistih.“

I. Z.

Prve obiskovalce je po razstavi marksistične literature v novomeški študijski knjižnici popejil upravnik te ustanove Bogo Komelj, ki ga posnetek kaže ob vitrinah. Razstava, organizirana v počastitev tedna Komunista v Novem mestu, bo odprta do konca maja. (Foto: I. Zoran)

OBISK IN ČESTITKE V PLETERJAH

Predstavniki Komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi so prejšnji teden obiskali kartuzije Pleterje. V imenu republikanskih ustanov, ki nadaljujejo tradicije organov oblasti iz časov narodnoosvobodilnega boja, so vodstvu tega znanega samostana čestitali ob prazniku zmage in 30-letnici osvoboditve.

Se posebej so pozdravili nekdanjega priorja dr. Edgarja Leopolda, ki ima 94 let. V razgovoru z njim in na kosilu, ki ga je priredil sedanji prior Janez Drošč, so skupno obudili prenekateri spomin na sodelovanje kartuzije Pleterje v NOB in na pomoč, ki jo je samostan nudil naši osvobodilni vojski.

A. B.

V nedeljo slavje tomšičevcev

Na proslavi v Dobrepoljah bo govoril B. Osolnik

V Dobrepoljah v grosupeljski občini se je začel 18. maja „Teden oživiljanja tradicij NOV“, ki bo trajal do 25. maja, ko bo ob 10. uri na proslavi govoril predsednik zunanjepolitičnega odbora SFRJ Bogdan Osolnik.

Danes, 22. maja, bo ob 19. uri v Dobrepoljah nastopil balet SNG, jutri popoldne bodo športna tekmovanja, v soboto bo najprej kviz o Tomšičevi brigadi, nato pa tovariško srečanje borcev, vojakov in domačinov ob tabornem ognju in ognjemetu.

V nedeljo bo zjutraj budnica, ob 9. uri razvitej prapora ZRVS, ob 9.45 svečan mimoход, ob 10. uri proslava z govorom Bogdana Osolnika, ob 10.50 otvoritev plošče na šoli in poimenovanje šole po prvi slovenski partizanski brigadi Toneta Tomšiča, nato pa bo zabava s plesom.

Kot smo že omenili, so se svečanosti začele že 18. maja s športnimi tekmovanji; 19. maja je gostovalo Prešernovo gledališča iz Kranja, 20. maja je bil rokometni turnir, večeraj pa glasbeno-literarni večer. Odprta je tudi razstava o bojni poti Tomšičeve brigade in udeležbi Dobrepoljske doline v NOB.

J. P.

Pred Jakobom Beričem, predsednikom novomeške občinske skupščine, je 15. maja v Novem mestu prisegel najprej predsednik sodišča združenega dela Vladimir Bajc (prvi z desne), za njim pa še dvajset sodnikov (vseh nismo mogli zajeti na posnetku) združenega dela. (Foto: D. Rustja)

M. GLAVONJIC

Edvard Kardelj:

Nezakonitosti zatirati v kali

Nujno je potrebno, da naši državni organi, vodilni organi v organizacijah združenega dela in vsi drugi odgovorno opravljajo svoje funkcije pri zagotavljanju zakonitosti. Vsi tisti, ki so v skušnjavi ali ki poskušajo nezakonito delati, se morajo zavedati, da je kar največja verjetnost, da jih bodo odkrili in preganjali. Če bo prišlo do hujšega kršenja zakonitosti na posameznih področjih, je treba pristojne organe državne uprave zaradi tega poklicati na odgovor. Toda naša državna uprava v celoti je zdaj oslabiljena, tako da ni sposobna povsem opravljati tiste funkcije, ki jih v našem ustavnem sistemu ima. Poleg tega upravni organi pri svojem delu tudi niso samostojni. Neredko nanje negativno vplivajo tudi nekateri lokalni, republiški in zvezni dejavniki. Prav tako imajo nanje velik vpliv močne gospodarske grupacije. Organi državne uprave dostikrat tudi ne morejo intervenirati, kadar bi hoteli, ker jim naši predpisi za to ne dajejo dovolj osnov. Zaradi tega je treba izpopolniti in dopolniti predpise, ki se nanašajo na te dejavnosti upravnih organov.

(Član predsedstva CK ZKJ na seji predsedstva)

Mitja Ribičič:

Janusov obraz avstrijske politike

V sosednji Avstriji ne proslavljajo zmage nad fašizmom tako kakor mi in tudi ne tako, kakor so jo še slavili pred desetimi leti, ko so zvonili zvonovi, vihrale zastave in se zbirali desetstični manifestantov. Uradna Avstrija je zabeležila jubilej na državni proslavi z govori štirih velikih. Na tej proslavi so izrekli tudi nekaj spodbudnih besed. Predsednik avstrijske republike je opozoril, da določil državne pogodbe ne gre razumeti kot breme, temveč kot podlago politične eksistence Avstrije. Zvezni kancler pa je dejal na koncu proslave: Zavezuemo se, da bomo ostali duhu pogodbe zvesti in da bomo izpolnili, kar nam je naloženo. To bi lahko pozdravili kot prvo lastovko letošnje pomladi. Žal pa so bile te izjave preračunane na štiri velike, za diplomatski zbor in evropsko konferenco. Na kratko opozorilo jugoslovanske vlade in dolgo listo 45 zahtev slovenske manjšine pa so odgovorili na Dunaju z drugačnim jezikom: žaljivo, podcenjujoče, arogantno odbijajoče vsak ustvarjalen pristop, izenačujoče celo pisanje našega tiska s fašističnim. Poznamo ta Janusov obraz avstrijske politike in nočemo našega slavy spustiti na raven psovanja in groženj. Po vsakem takim incidentu smo samo še bolj prepričani, kako prav ravna naša vlada, ko vztraja pri izpolnitvi državne pogodbe v celoti.

(Predsednik republiške konference SZDL na sobotni proslavi ob 30-letnici zmage na Poljani pri Prevaljah)

Šentrupert: ZK spet enotna

Razplet zapleta ob referendumu pred 2 letoma

V ponedeljek, 19. maja, je bila v Šentrupertu seja komiteja občinske konference ZK Trebnje in komunistov tega kraja. Udeležila sta se je tudi član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Ludvik Golob in predstavnik častnega razsodišča CK ZKS.

Zveza komunistov ne kloni niti pred odpori v svojih vrstah. Še več: kot je pokazal več kot peturni sestanek v Šentrupertu, rešitev prinese odkrito razčistevanje. V šentruperskem primeru je šlo, kot je to prvotno ocenila občinska konferenca ZK, za odpor proti njenemu sklepu o razpisu občinskega referenduma za šolstvo in komunalna dela. Občinska konferenca ZK je na seji po uspešni izvedbi referenduma izrekla opomin predsedniku šentruperske KS Petru Zgoncu, zoper katerega se je ta pritožil na častno razsodišče.

Izčrpana razprava je prinesla več sklepov. Predvsem so pometli z nekommunističnim ponašanjem med člani šentruperske krajevne organizacije. Osebnostne razprtje bodo razčistili, o starih ne bodo več govorili. Prisotni člani so soglasno izjavili, da bodo izključili vsakogar, kdor bi ne bil stara nesoglasja. Nadalje so se strinjali, da se izreče partijska kritika vsej osnovni organizaciji. O izrečenju partijski kazni sicer zelo prizadevnemu predsedniku KS Petru Zgoncu se bo po predlogu občinskega komiteja ponovno izrekla občinska konferenca ZK.

Vsi komunisti v Šentrupertu (tu živijo člani kar treh organizacij!)

DELAVCI ŠE PREMALO VEDO O POVEZOVANJU

Na področnem posvetu 20. maja v Novem mestu so razpravljali o samoupravni organiziranosti, delovanju odborov delavskega nadzora in delegatskega sistema, samoupravnih interesnih skupnostih, integracijah, vprašanju šolanja kadrov in drugih perečih zadevah v zdravstvu in socialnem varstvu na Dolenjskem. V obravnavi so se dalj časa zadržali pri predvidenem povezovanju zdravstvenih delovnih organizacij.

morajo sprejeti jasen akcijski program. Razvijati morajo socialistično kadrovsko politiko. Kot je dejal na seji tovariš Ludvik Golob, bodo ob tako tesnem medsebojnem sodelovanju in aktivnosti v vseh družbenopolitičnih organizacijah in društvih v kraju dosegali samo še večje uspehe. Kdor je iz vsega tega koval kakršnekoli drugačne račune, se je zmotil. ZK je odločno razčistila obnose in tako namerava delati tudi v prihodnje.

A. ZELENJAK

INLES: USPEŠNA INTEGRACIJA

Delegacija podjetja Inles in predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Ribnice so se v petek, 16. maja, udeležili svečanega sestanka delovnega kolektiva TOZD Jusiči pri Opatiji, ki je bil posvečen 30-letnici delovanja te delovne skupnosti. Podjetje se je leta 1972 priključilo ribniškemu Inlesu in v tem času doseglo velik razvoj. Generalni direktor Mirko Anzelj je v pozdravnem govoru poudaril, da se je integracija pokazala kot zelo uspešna. Predsednik občinske konference SZDL Ivan Petrič je na sestanku predlagal, da bi krajevni skupnosti Ribnica in Jusiči sklenili pobratenje. O tem predlogu bosta krajevni skupnosti še odločali.

K. ORAZEM

ZBIRALNA AKCIJA RK

V četrtek, 29. maja ob 17. do 19. ure, organizira Rdeči križ Slovenije že sedmo zaporedno akcijo zbiranja oblačil, obutve, posteljnine in postelj. Takrat bodo aktivisti prevzeli darovano blago. Ker je za akcijo zelo malo časa, je nujno, da tudi pri prevzemanju blaga in njegovi odpravi z osebnimi avtomobili v področna skladišča sodeluje čim več ljudi. Vsi, ki so pripravljeno sodelovati, dobijo navodila pri občinskem odboru RK.

DARUJTE STAR PAPIR!

Rdeči križ bo izvedel v sevniški občini v ponedeljek, 26. maja, akcijo zbiranja starrega papirja. Izkupiček je namenjen za človekoljubne namene. Kamion bo pripeljal tudi v Šentjanž, Krmelj in Tržišče. Občani naj pripravijo papir pred vhodna vrata.

SPREJEM V MLADINO

V soboto, 24. maja, bodo v Kočevju sprejeli pionirje v mladinsko organizacijo. Istega dne bo sprejem v mladino tudi za učence osnovne šole v Fari, vendar bo sprejem zanje kot že običajno v Taborski steni nad Belico, kjer je bil med vojno partizanski štab.

Slavje na Grmu

Dijaki kmetijske šole proslavili dan zmage

8. maja je mladina kmetijske šole na Grmu proslavila dan zmage in 30-letnico osvoboditve. Na proslavi je govorila mladinka Vičičeva, nato so sledile recitacije.

Na slavnostni konferenci aktivna ZSMS kmetijske šole so poročali o delu aktivna RK; govorili so tudi o aktivu mladih zadrušnikov, ki je v letu in pol obstaja izvedel več uspešnih akcij. Mladi zadrušniki so sodelovali v dveh kvizih o kmetijstvu, pripravili gospodinjstvi tečaj, priredili več poučnih ekskurzij, predavanj, zabav ter prometni tečaj in tečaj iz kmetijskega strojništva. Izvolili so novo vodstvo in se zahvalili predsedniku Pribožiču in mentorju inž. Zmavcu.

Na šoli deluje tudi marksistični krožek; članica tega krožka se je udeležila seminarja v Bohinju in na konferenci poročala o tem. Izbrali so novo vodstvo in mentorja krožka. 21 gojenk šole bo za dan mladosti nastopilo na prireditvi v Beogradu, 100 dijakov pa se je udeležilo pohoda ob žici okupirane Ljubljane.

M. T.

PISMO IZ TORONTA

Oprostite mi za zamudo. Pošiljam vam ček v vrednosti 25 dolarjev. Upam, da bo zadoščalo za naročnino, oziroma da bo poplačan moj dolg.

Doma sem iz Vinice v Beli krajini. Čeprav sem že dolgo v tujini, zelo rada berem Dolenjski list, predvsem novice, ki opisujejo napredek mojega rodnega kraja. Če vam je mogoče, prosim, pozdravite prek časopisa Vinicane in okoličane. Lani sem bila doma in vsi so bili tako dobri z mano. Vso srečo in mnogo zdravja jim želim. Upam, da se spet kmalu vidimo.

Mi Slovenci v Torontu v naslednjem mesecu pričakujemo „Slake“ in „Fante s Praprotnega“. Ko so zadnji igrali pri nas, so nam bili zelo všeč. Upam, da nas bodo tudi tokrat razveselili z našimi prelepimi slovenskimi melodijami.

MARICA BUČINEL
Toronto
Kanada

Zaledenela Krka na pragu poletja? Kje pa — le nekaterim je malo mar, kakšna naj bo 101 kilometer dolga dolenjska lepota. Takole so v ponedeljek popoldne in ponoči — fotografija je nastala ob pol desetih zvečer — plavale velike krpe umazanje, ki so jo spustili iz tekstilne tovarne Novoteks. Bo kdo, ki bo poklical odgovorne tovarise na odgovor? Kakšna bo kazen za predrznost, malomarnost, ogrožanje čistege človekovega okolja? Mar res lahko vsak počne z našo naravo, kar se mu zljubi? Morebiti bodo iz Novoteksa celo odgovorili javnosti, kaj so naredili v ponedeljek s Krko!

Veličastna predstava moči

Mladi kmetijci na paradi v Beogradu in na kmetijskem sejmu

Skupina 40 mladih kmetovalcev iz grmske šole je bila na 3-dnevem izletu v Beogradu in Novem Sadu. Odsla je na pot 8. maja. Naše glavno mesto nas je pozdravilo z dežjem, naslednje jutro, na dan zmage, pa nas je zbudilo sonce.

Že navsezgodaj smo se iz Košutnjaka, kjer smo prespali, odpravili v središče mesta, na Bulevar maršala Tita, da bi si ogledali parado ob dnevu zmage. Parada je bila zelo slovesna in veličastna. Beograd se je tresel od strumnih korakov borcev NOB, mladih vojakov, mladincev, članov ljudske obrambe, športnikov in drugih udeležencev. Nad nami so hrumela letala, videli smo tanke in drugo naše sodobno orožje.

Po končani paradi smo se odpravili k spomeniku na Avali, kjer so ravno takrat polagali vence tudi predstavniki zavezniških vojsk ZDA, SZ in Anglije. Tudi mi smo se poklonili spominu vseh, ki so dali življenje za našo svobodo.

Naslednji dan smo preživeli v Novem Sadu. Tam so odprli 42. mednarodni kmetijski velesojem, na katerem so razstavljali iz 42 držav iz Evrope, Amerike, Azije in Afrike

PROSLAVA ZA DAN OSVOBODITVE

9. maja smo, na osnovni šoli „Baza 20“ v Dolenjskih Toplicah praznovali 30. obletnico osvoboditve. Učenci so pripravili kratek, a pester program, tovariš ravnatelj pa je pripovedoval svoje spomine na grozote koncentracijskega taborišča v Sleziji, kamor so ga odpeljali starega komaj 10 let. Njegova pripoved je pretresla slehernega poslušalca.

Učenci nižjih razredov so obiskali partizanske spomenike v Podhosti in Podturnu.

ZDENKA STRAJNAR

Osem plodnih lovskih let

Lepi uspehi Lovske zveze Bela krajina

Pred osmimi leti je bila v Crnomlju ustanovljena Lovska zveza Bela krajina. V tem kratkem času je dosegla lepe uspehe in navezala tesne vezi z desetimi lovskimi druženimi. V posebno razveseljivo je, da je LZ uspelo spremeniti zastarelo miselnost o lastni uplenjeni divjadi; sedaj tudi bolj skrbijo, da je v lovskih vedno dovolj divjadi in tudi priporočil ne sprejemajo več s posemehovanjem, kot se je to dogajalo kdaj.

Upravni odbor LZB je na lanskem običnem zboru poudaril, da se je v lovskih druženih uveljavilo načelo, da je divjad družbena lastnina, ki si mora biti nihče brezplačno prisvojiti. Lovci posvečajo veliko skrbi ne samo divjadi, ampak tudi perjadi.

zlasti fazanom in racam mlakaricam. V 8 letih so v lovišča v Beli krajini spustili 42 divjih zajcev, 4.105 fazanov, 50 poljskih jerebic in 250 rac mlakarice.

Sedaj, ko so prebrudili začetne težave in si jasno zastavili cilje, je upravni odbor imenoval razne komisije: komisijo za tufizev, za strelska tekmovanja, za gojitev in vlaganje divjadi, komisijo za ocenjevanje trofejev, za lovske izpite in še nekatere. Vsi člani si prizadevajo za čisto okolje in neoskrnjeno naravo, preprečujejo uničevanje koristnih ptic, pozimi pa skrbijo, da ima divjad dovolj krme.

Lovske družine se vključujejo v družbenopolitično delo v krajih, kjer delujejo, lani pa so lovci ustanovili svoj aktiv ZK.

prikazali več kot 1500 izdelkov s področja kmetijstva in živilske tehnologije.

Še: Huda kri okoli postaje

Prejeli še dvoje pisem, ki kažejo drugo plat

V članku pod gornjim naslovom tajnica krajevne skupnosti Stari Log večinoma napačno in neresnično opisuje celoten potek v zvezi z avtobusnim postajališčem v Starem Logu. Čutim se dolžnega odgovoriti na njeno pisanje in bralcem prikazati resnična dejstva.

Da je moj oče Franc Robida na svojo pobudo začel zbirati podpise občanov, ni res, saj je ideja za zbiranje podpisov prišla od šoferjev in sprevoznikov, pa tudi večine občanov Starega Loga. Prav tako ne drži navedba, da je bila seja sveta in delegacije KS prekinjena oziroma zaključena zaradi spora dveh članov delegacije. Že nekaj dni pred to sejo je namreč tov. Vlado Troha dejal, da bo dal vprašanje pod točko „Razno“. Torej bi o postaji govorili na koncu seje.

Navedeno dejstvo, da je glede postajališča odločil dogovor med SAP in svetom KS Stari Log, je tudi pomankljivo. Sredi aprila sta se namreč šofer in sprevoznik avtobusa zglasila pri nas in povedala, da sta dobila naročilo od SAP, da bo od tedaj dalje postajališče pri gostišču št. 3. Da svoje navedbe in pojasnila še bolj utemeljim, naj zapišem, da sem se pozanimal pri pristojni službi občinske skupščine Kočevje, da je za določanje avtobusnih postajališč pristojna le komisija za vzgojo in varnost prometa pri Obs Kočevje, upoštevajoč želje in potrebe večine občanov. Potemtakem ni mogoče trditi, da je moj oče začel zadevo reševati v svojem interesu. Za spremembo se je vendar izrekli večina občanov, seznam podpisov smo v prilogi dopisa z obrazložitvijo 10. 4. 1975 poslali SAP v Ljubljano (prilagam fotokopijo omenjenega dopisa).

Prav tako so neresnične navedbe, da sem grozil celo s pretepom: dejal sem le, da bom postopal drugače in resneje, če posamezniki ne bodo prenehali obrekovali očeta in družine. Od tajnice KS Stari Log bom za-

»Dolenjski list« v vsako družino

So »slabi filmi« res slabi?

Metlika: predvajali smo le 5 kavbojk

Na metliški komunski strani je Dolenjski list v številki, ki je izšla 1. maja, priobčil, da v Metliki predvajamo slabe filme. Zato naj pojasnim, da smo od januarja do aprila predvajali le pet kavbojk in naslednje filme, ki prav gotovo niso slabi: „Varnostna služba zapira krog“, „Ta sladka beseda — svoboda“, „Uziška republika“, „Zerjavi letijo“, „Dolina miru“, „Srečno, Kekce“ itn. Prav tako smo predvajali precej dobrih tujih filmov, priznanih filmskih komedij, risank, otroških filmov in 4 filme, ki so na festivalih dosegli mednarodna priznanja in pohvale.

Verjetno je dopisnik prezrl z debelimi črkami napisano in na javnem mestu postavljeno objavo Foto-kina Metlika, da se kino pri-

družuje proslavljanju 30-letnice osvoboditve in da vključuje v svoj program samo v aprilu 3 filme, ki smo jih predvajali skoraj prazni dvorani. Tako smo se potrudili, da smo letošnji program prilagodili pomembnim jubilejem. V maju bomo predstavili gledalcem angleški film „Poslednji Hitlerjevi dnevi“ ter „Cudoviti prah“.

Naj ne bo odveč še naslednje: pri nas predvajamo filme, ki jih je v skladu z zakonom o filmu pregledala komisija za pregled filmov pri Republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo SRS. Pripombe in sklepe omenjene komisije dosledno spoštujemo in tudi uveljavljamo. Predvajamo filme, ki so jih pred nami in jih nato za nami vrtijo ostali kinematografi na Dolenjskem in v Beli krajini, se pravi, delamo samo tisto, kar delajo v drugih krajih naše domovine.

SILVESTER MIHELČIČ st.

SPREJEM MLADIH V RK

V ponedeljek, 12. maja, so v osnovni šoli „Milka Šobar-Nataša“ priredili svečan sprejem 58 učencev prvih razredov med mlade člane RK in 20 mladincev osmih razredov v krajevni odbor RK Šmihel.

Mentor Filip Rihar je govoril o 100-letnici jugoslovanske Rdečega križa. Prvošolci so prejeli izkaznice in značke, za darilo pa slikanice, mladinci pa šlanske izkaznice. Predsednik RK Šmihel je zaslužnim članom podelil jubilejna priznanja, učenci pa so izvedli krajši kulturni program. Za konec so najbolj prizadevne razredne skupnosti in posamezniki dobili jubilejne diplome, ki so jih izdelali najboljši risarji iz 6. in 8. razreda.

JARNOVIČ DARJA
8. a OŠ Milka Šobar-Nataša

POZDRAV DOLENJSKIM TOPLICAM

Nepozabne so mi ostale Dolenjske Toplice s svojo čarobno lepo okolico, z griči in hribi, poraščeni z vedno zelenimi iglavci, kakor tudi okrepčujoči sprehodi po peščenih stezicah med gostimi in visokimi hnojami, jelkami in smrekami. Prijazni obrazi zgovornih in mehkočutnih ljudi puščajo v duši neminljivo prijeto toplino.

Kljub slabemu vremenu, ki ga ni bilo čutiti spričo neprisliljene prijaznosti in pozornosti ter skrbni strežbi in negi osebja v zdravilišču, so trije tedni zdravljenja naglo minili. Povsod vzornost, prijeten mir in red, ki so ga čutili in občudovali gostje. K dobremu razpoloženju so nedvomno mnogo prispevale spretno kuharice, da so gostje brez izjeme hvalili obilno in izvrstno pripravljeno hrano.

Dolenjske Toplice so daleč znane. Saj so bili gostje iz raznih krajev Jugoslavije, Nemčije in Avstrije, pa tudi italijanske registracije na avtomobilih so se pojavljale. Kdor si želi okrepiti zdravje v termalni vodi ter ljubi mir in privlačne sprehode v okolico, se bo rad vračal v areno Dolenjske Toplice.

TURIST

V Milanov spomin

Ni še dolgo tega, kar so kolegi Milanu Šobarju stisnili roko, ko je bil v celjski kasarni proglašen za vzornega vojaka. Ni dolgo tega, ko so ga predlagali za sprejem v Zvezo komunistov kot mladega, neutrudnega človeka, ki ve, kaj hoče v življenju doseči, ki ve, kaj je njegova dolžnost.

Njegova knjiga mladosti ne pozna praznih strani, ne pozna mirovanja, saj je vedno našel način, da je koristil družbi, ji dal del sebe, kot je najbolj znal. Zato ni čudno, če smo ga srečevali tako v delovnih brigadah širom po naši domovini, kot v vrstah mladih, ki so s svojimi idejami kovali naš boljši jutri. Vedel je, da je pred njim življenje, ki od njega zahteva veliko naporov, samoodrekanja, življenje, ki ne pozna milosti. Ni znal odkloniti prošnje prijatelju. Vedno je našel besedo tolažbe, besedo spodbude. Znal je ceniti mladost in zato je v njej gradil trden stolp bodočnosti nam vse.

Bil je naš prijatelj, ki se je večeraj z nami hodil pot mladosti, pa se je nenadoma njegova knjiga mladosti zaprla. Crna senca je legla v naše duše, ko smo ga pred dnevi spremili na njegovi zadnji poti. V črno zemljo smo sredi pomladi položili njegovo mlado telo. Vendar vanjo nismo položili njegove knjige mladosti. Ta je ostala v nas in mi, ki smo ga poznali, mi, ki smo z njim kovali načrte, jo bomo dokončali.

Za MILANA ŠOBARJA je sonce zašlo. Ni pa zašlo za njegovo začetno delo. Z nami je sadil seme mladosti in mi moramo to seme negovati, da ne propade, temveč vzklje in rodi zdrave sadove.

MLADI IZ NOVEGA MESTA

V Mozlju imajo trim stezo

Krajevna skupnost Mozelj je v sodelovanju z mladinsko organizacijo in ob pomoči Gozdnega gospodarstva Kočevje-TOZD Rog, temeljne telesnokulturne skupnosti Kočevje in nekaterih posameznikov zgradila 3400 metrov dolgo trim stezo s 23 postajami. Ta steza je prvi športni objekt te vrste na Kočevskem in jo odlikuje okolje brezovnega gozda. Ob otvoritvi steze je predsednik krajevne skupnosti Mozelj Ivan Stanič poudaril, da bo novi športni objekt omogočil občanom vseh starosti redno rekreacijsko vadbo za ohranitev zdravja in telesne kondicije. Pohvalil je ključavnikačarja Mihaela Martica iz Kočevja, ker je prispeval vse kovinsko orodje, in se zahvalil likovnemu pedagogu Ivanu Brudarju, ki je narisal risbe za postaje.

Trim steza v vasi Mozelj je dokaz, da se da z malo denarja in veliko volje posameznikov ter članov krajevne skupnosti marsikaj narediti. O tem se je prepričalo več kot 100 občanov iz Mozlja in Kočevja, ki so se udeležili prvega rekreacijskega teka. Nad napravami in speljano progo so bili vsi navdušeni in zatrtili so, da bodo poslej v Mozlju stalni gostje.

F. BRUS

OBISKAL NAS JE PREDSEDNIK

Predsednik KS Sentrupert Peter Zgonc je obiskal novinarski krožek na naši šoli in nas seznanil z dejavnostjo in načrti krajevne skupnosti.

KS Sentrupert je ena najmočnejših v občini, vendar je še vedno brez industrije, zato nameravajo letos zgraditi obrat, da bi lahko zaposlili vsaj moške; to bi pospešilo tudi gradnjo hiš v kraju. Zdej je dovoljena gradnja na 7 parcelah, v načrtu pa imajo še 23 parcel. Napepljujejo tudi vodovod iz 7 kilometrov oddaljenega Strmca, tako bo vodo dobilo 171 hiš. Pri tem imajo veliko zaslug občani.

Radi bi pri šoli postavili zidano telovadnico in ne montažne, v načrtu pa je tudi gradnja stanovanj za prosvetne delavce. V KS deluje več komisij, ki si prizadevajo, da je kraj urejen, in rešujejo spore med ljudmi.

Na koncu je tov. Zgonc pohvalil naš novinarski krožek, ki v časopisih in na radiu poroča o življenju in delu krajevne skupnosti.

DUSANKA HRIBAR
novinarski krožek
OŠ Sentrupert

Na osnovni šoli „Janez Trdina“ v Stopičah deluje tudi veziljski krožek, ki ga vodi tov. Luškova. Učenke osmega razreda zavzeto in vztrajno vežejo vsaka svoj vzorec za praznično obleko ob zaključku šolanja in slovesu od osemletke. (Foto: Feliks Orel)

33 let na svobodnih krilih

Jutri, 23. maja, bo poteklo natančno 33 let, ko sta pilota Franjo Kluz z letalom potez in Rudi Čajavec z letalom breguet pristala na partizanskem letališču Urije pri Prijedoru. Pilota sta ukradla letali ustašem na banjaluškem letališču. Rudi je padel v boju in z njim njegov strelec-mehanik Miško Jazbec že 4. junija 1942. Franjo je prav tako umrl junaške smrti v spitfiraju, ko je 14. septembra napadal nemške ladje v omiškem pristanišču. Od pogumne četvorke je ostal samo Ivica Mitrečić — Bregejac, Franjev strelec-mehanik s poteza. Ivica, ki ga na sliki levo vidimo pri jadralnem letalu, v katerem je njegova 19-letna hčerka Silvija, jadralka zagrebskega aerokluba, lahko najbolj verodostojno pove, kakšen korak je naredilo naše letalstvo v teh 33 letih, odkar se je rodilo... (Na sliki v okviru je Bregejac, kot mehanik Kluzovega letala)

To so bila leta učenja in dela. Od tistih zgodovinskih dni 22. aprila 1944, ko je bila v Beninu pri Bengasiju v Libiji ustanovljena 1. eskadrila NOVJ (No 352 — Yugoslav squadron — RAF) in prav tam 1. julija 1944 še druga eskadrila (No 351), katere pilote vidimo na desni sliki, pa eskadrila za zvezo vrhovnega štaba in eskadrila za letalsko podporo, ko so nastali prvi letalski polki in divizije pilotov, ki so jih šolali sovjetski instruktorji, so minila desetletja. Desetletja poizkusov, uspehov pa tudi razočaranj. Rasle so zračne sile nove Jugoslavije, drugače, kot so rasle po drugih deželah, drugače celo kot so rasli ostali rodovi naše armade.

Kopenske sile so nastajale postopoma, z vsako zaplenjeno puško, letalstvo pa je takoj potrebovalo celo vrsto zahtevnih pripomočkov od letal in njihove oborožitve do letališč, delavnic in letalskih baz. Nasloniti smo se morali na zaveznike, vendar nam pri tem ni bilo treba žrtvovati načel naše revolucije. Ta desetletja pa so nam prinesla tudi samostojnost — danes znamo vse zahteve sodobnega letalstva zadovoljiti sami. Leta 1962 smo začeli sami izdelovati reaktivna letala galeb in jastreb.

Uvedli smo nadzvočna letala, raketno in radarsko tehniko. Hotenje po lastni opremi je tako globoko v srcih naših letalskih strokovnjakov, da so v tem času dali jugoslovanskemu vojnemu letalstvu in letala in elektronsko opremo, ki se po sodobnosti uvrščajo med najboljše dosežke. Zvedajoč se, da tehnika sama po sebi ne pomeni dosti, so letalci zavzeto izbirali ljudi za ta zahteven in težak poklic. Zdrave, moralno čvrste in zavedne mlade ljudi, ki so vedno pripravljeni na samoodpovedi za svojo socialistično domovino in napredek. Ti ljudje danes spretno upravljajo najsoodobnejša letala in naprave, pri vsakodnevnem učenju in vojaških vajah so obvladali vse večšine sodobnega oboroženega boja. Na manevrih, zlasti na „Svobodi 71“, so lovške, lovsko-bombniške, desantne (slika zgoraj), transportne in helikopterske enote prevzele in pričale vse opazovalce.

Vojno letalstvo in protizračna obramba bosta tudi vnaprej vedno pripravljena in sposobna braniti naš zračni prostor ter varnost naše socialistične samoupravne skupnosti. Nadzvočni lovci za prestrežanje čakajo v varnih podzemskih tunelih (slika desno), dežurna skupina, zlasti pa dežurni par (dve letali) takorekoč nekaj sekund po znaku za alarm že drvi po betonski stezi. Ko pilota vključita forsaž, bosta letali v trenutku dosegli nadzvočno hitrost... takrat so na svojih mestih tudi raketarji (slika levo), usmerjevalci ognjenih strel... vendar upajmo, da vsega tega nikoli ne bo treba zares! Bolj prijetno je plezati po sicer pohlevnih jastrebih in galebih, s prstom potipati ostrino hladnega projektila, pokukati v trahu velikega helikopterja in sestiti za njegovo krmilno palico (slika desno) na razstavi letalske tehnike. Bolj prijetno je živeti v zavesti, da nam vsa ta orodja in orožja zagotavljajo mir na naših mejah in upati, da bomo ljudje nekoč le spoznali, da smo lahko prijatelji tudi brez pušk in bomb v rokah.

M. MOŠKON

Trenutki s Titom so nepozabni

Preginal nam je tremo

25. maj pred dvajsetimi leti bo Novomeščanu prof. Milanu Smerduju ostal za vedno v spominu. Na dan mladosti 1955 je namreč prof. Smerdu kot zastopnik Slovenije izročil maršalu Titu v Belem dvoru na De-

linju štafetno palico s pozdravi in najlepšimi željami za njegov 63. rojstni dan.

„To, da sem bil izbran za zadnjega nosilca štafete, je bilo doslej tudi najlepše darilo za moj rojstni dan,“ pravi prof. Smerdu, ki praznuje rojstni dan 26. maja. Takrat je bil star 33 let. V tistih časih je tovariš Tito dobil osem štafetskih palic: vsaka republika mu je izročila svojo, predal pa mu jo je tudi predstavnik armade in graničarjev.

Milan Smerdu se je po vojni zavzelo vključil v delo Partizana in je bil načelnik okrajnega odbora, že od 1948 pa je sodeloval pri organizaciji lokalnih štafet. Tako je bila odločitev, da bo on predal štafeto tovarišu Titu priznanje za njegovo nesebično in uspešno delo, obenem pa priznanje vsej organizaciji.

„V Beograd sem prišel nekaj dni pred slovesnostjo. Vseh osem predajalcev štafete nas je ves čas živelo skupaj; živeli smo precej izolirano, sicer pa za kaj drugega tudi ni bilo časa: priprave, vaje, generalke so zahtevale celega in zbranega človeka. Ves potek predaje štafete je bil natančno določen, skoraj do sekunde izračunan. Na preprogi, kjer smo stali pred predajo, je imel vsak svoj cvet, da ja ne bi prišlo do kakšne neljube pomote.

V začetku sploh nisem imel treme, dobil pa sem jo med pripravami. Besedilo, ki naj bi ga povedal pri predaji slovenske štafete Titu, so mi napisali v Ljubljani; bilo je precej težko, stavčne zveze so bile zapletene. V trenutku, ko sem čakal, da bom dobil štafetno palico na Dedinju in je trema prišla do vrhunca, sem začel dvomiti, da bom tekst gladko povedal. Na hitro sem se odločil in v mislih sestavil svoje besedilo. Misel je seveda ostala ista, nespremenjena, samo povedati sem jo nameraval s svojimi besedami. Če se ti zatakne pri tekstu, ki si se ga naučil na pamet, se ti ustavi in nikakor ne moreš naprej, nimaš se na kaj opreti; če pa sam veš, kaj hočeš povedati, slediš le svoji misli in se lažje znajdeš,“ pripoveduje prof. Smerdu o tistih trenutkih pred 20 leti.

In tako je tudi bilo: svoje besedilo je povedal gladko, brez jecljanja in mučnih trenutkov tišine, ko spomin odpove. „Brž ko sem prišel pred Tita, je trema prešla. Srečanje z njim je name vplivalo zelo pomirjevalno, v njegovih očeh sem bral spodbudo. Tudi vsem drugim je šlo gladko.

Po predaji se je Tito obrnil k Jovanki in dejal: Domačice, povabi goste v hišo! Nato smo eno uro preživeli v Belem dvoru s Titom in njegovimi najbližjimi sodelavci. Za bogato obloženo mizo nas je sedelo okoli 30; jaz

sem sedel ravno nasproti Tita. Najprej sem se nameraval uvesti k Jovanki, vendar me je prehitel Petar Stambolić. Kar malo jezen sem bil nanj in sem si mislil: „Ti lahko skoraj vsak dan sediš pri Jovanki in se pogovarjaš z njo, zame pa je to enkratna priložnost.“

Tito je bil čudovit gostitelj, zelo razpoložen, pogovor je bil sproščen, sploh je bilo vzdušje nadvse prijetno. Takrat je štafetno palico Srbije predalo maršalu dekle, ki je bila po rodu Bosanka, je pa živela v Beogradu; leto prej se je srbskemu fantu pri tekstu zataknilo, zato je Kardelj podražil Stambolića, češ da mora Bosanka reševati srbsko nacionalno čast. Takoj se je oglašil Tito in Kardelja spomnil, da je njegov junak na skakalnici pred leti tudi onemel sredi stavka. To se je zgodilo Janezu Poldi, ko je predajal slovensko štafetno palico.

Na koncu sprejema sem prosil tovariša Tita, naj se mi podpiše na vabilo. Rad mi je ustregel in potem se vsem drugim zadnjim nosilcem štafet,“ se še danes, po dvajsetih letih, natančno spominja prof. Smerdu.

Le kdo se ne želi srečati s Titom! Za Jožeta Okorna, 100-odstotnega invalida, ki je dosegel lepe uspehe v športu, je bil sprejem pri Titu leta 1972 najlepše doživetje. „Dražje kot vse medalje,“ pravi. Na sliki: Jože Okorn iz Drage pri Sentrupertu ob Titovi desnici.

Bil je pri Titu!

„Ko sem dobil prvič šolski ukaz o uspehu in vedenju, še nisem znal gladko prebrati besed na zadnji strani plačnic; tudi globlji pomen Titovih besed mi ni bil jasen. Šele kasneje, ko mi je šola dala popolnejše vedenje o ljudeh in svetu, sem doumel, kaj pomeni učiti se, znati nekaj, koristiti domovini in jo ljubiti tako, kot so jo tisoči mladih, ki so zanj med zadnjo vojno celo umirali. Od tedaj naprej je v meni nenehno tlela želja: od blizu videti tovariša Tita.“

Tako se spominja prvih korakov k znanju Dare Pucelj, študent kemije, Žužemberčan, ki živi zdaj v Ljubljani. Njegovi spomini so še toliko bolj nepozabni, ker se mu je velika želja uresničila: bil je pri Titu! „Leta 1968 je pionirski odred iz Žužemberka dobil priznanje Pionirskega lista“ za zbiranje gradiva o NOB in s tem tudi priložnost, da iz svoje sredine izbere pionirja, ki bi se udeležil slavnostnega sprejema pri Titu ob njegovem 76. rojstnem dnevu. Takrat sem bil predsednik odreda in dober pionir, zato so izbrali mene.

22. maja se nas je v Ljubljani zbralo dvajset pionirjev iz vse Slovenije; tamkaj smo imeli skupne vaje programa, ki smo ga pripravili za predajo Kurirčeve pošte tovarišu Titu. Ob odhodu v Beograd, kamor smo prišli 24. maja, so nas pozdravili pionirji ljubljanskih osnovnih šol. V glavnem mestu smo se nastanili v mladinskem naselju Košutnjak, si ogledali stari in novi Beograd, živalski vrt na Kalemegdanu ter prisostvovali izročitvi palice štafete mladosti.

Na svoj rojstni dan nas je sprejel tovariš Tito v Belem dvoru. Z zanimanjem je spremljal pripravljene programe; hodil je od mize do mize in se pogovarjal z nami. Za vsakega je imel prijazno in spodbudno besedo. Šele tedaj sem se docela zavedel, zakaj ga imamo radi vsi, ne samo v domovini, ampak tudi mnogi tujci, za katere je Tito eden največjih državljanov zadnjih desetletij. Prej sem se s Titovo podobo seznanjal samo po televiziji in časnikih, o njem sem ogromno prebral; neposredno srečanje z njim pa je bilo pravcato doživetje tistega, kar sem prej morebiti samo slutil: Tito je osebnost, ki ji ni primerne, legenda je, ki bo večno živa med nami; Tito je politik, revolucionar, proletarec, najprej pa človek, ki je razdal sebe za večeraj, danes in jutri jugoslovanskih narodov; Tito je velikani, po katerem se zgledujemo, in vse naše delo, vsaka naša misel je tudi njegova.

Zato so Daretovi spomini na srečanje s Titom nepozabni! D. R.

Tito je Jugoslavija

Začetek današnje pripovedi sega tja v 1969. leto, na prvo stran Dolenjskega lista, ki je izšel 24. aprila. Takrat smo zapisali: „27. aprila bo v Velenju veliko slavlje, ki se ga bo udeležil tudi tovariš Tito. Ljubljennemu predsedniku bo v imenu slovenskih pionirjev dala šopek Majda Kraševc, 14-letna učenka metliške osnovne šole...“ Majda je takrat naši novinarki zaupala: „Ponosna sem, ker so izbrali prav mene, da dam šopek tovarišu Titu. Še nikoli ga nisem videla. Zelo ga cenim, ker sem toliko lepega slišala o njem...“

Danes, šest let po srečanju z našim predsednikom, se Majda, študentka drugega letnika novomeške pedagoške akademije, poti v Velenje in pogovora s Titom ter njegovo ženo spominja tako: „V Velenje sem prišla s tovarišem Rusom, ki je peljal mene in še predstavnika hrvaških pionirjev. Vožnja se mi je zdela neskončno dolga, ko pa smo prišli na cilj, sem komaj čakala, da bom videla človeka, o katerem smo toliko slišali. Velenje je bilo tisti dan čudovito – polno sonca, zelenja, zastav, razpoloženih ljudi. Tudi sama sem bila nekam čudno vesela in zdi se mi, da se sploh nisem zavedala, kdaj sem prišla pred Tita. Prvo, kar sem videla, so bile njegove oči. Tako prijazno je gledal in se mi nasmehnil, da sem se počutila, kot da stojim pred stariim znančcem. Brez težav sem mu predala šopek in pozdrav. Nato me je Tito objel in poljubil na lice. Tisti trenutek sem bila izredno srečna, vesela in hvaležna vsem tistim, ki so določili prav mene, da sem odšla k Titu. Nato sem stopila proti Jovanki. Verjetno sem bila precej bleda, kajti Titova žena je pristopila k meni in me vprašala, če mi je slabo. Pokimala sem in Jovanka me je vzela pod mogočen senčnik. Vzela me je v naročje in izpod dežnika sem v otroški nagajivo-

sti važno gledala po svojih vrstnikih.

Prav tako, kot je bil prijazen Tito, je bila prijazna tudi Jovanka. Najprej me je vprašala, od kod sem. Ko sem ji povedala, me je pobožala in nato sva se

pogovarjali o partizanih v Beli krajini in o naših ljudeh. Močno me je presenetilo, ker je bila Jovanka preprosto oblečena. Vsi otroci pri nas smo mislili, da so njene obleke čudovito bogate, da ima na prstih veliko prstanov. Zmotili smo se. Zdela se mi je kot preprosta ženica, ob kateri so mi minute kar prehitro minile.

Ko smo se vračali, sem si v mislih neprestano ponavljala Titove in Jovankine besede in znova in znova sem v mislih prehodila pot k Titu, ko sem mu predala šopek.

V Bušinjih vasi, kjer sem doma, je stalo pred našo hišo veliko sosedov. Vsi so me pozdravili in vsak je hotel vedeti, kako je bilo. Podobno je bilo v šoli. Najprej sem vse povedala sošolcem, potem pri vsaki uri posebej učiteljem.

Ob koncu pogovora mi je prijazna bodoča učiteljica zaupala, da se bo srečanja s Titom vedno

rada spominjala in da bo takrat, ko bo svoje znanje prenašala na otroke, učila v njegovem duhu. Tita močno spoštuje, kajti uresničil je stoletne sanje naših politikov, ideologov in preroditeljev. Vse naše narode je združil v svobodno deželo, zato bo v njenem razredu pisalo: „TITO – TO SMO MI VSI. TITO JE JUGOSLAVIJA, sanjana in umišljena, v krvi in naporih rojena, v težavah kaljena.“

J. PEZELJ

Takrat nam je zastal dih

Rozika Cerovšek, predmetna učiteljica za likovni pouk iz Krškega, se je srečala s predsednikom Titom pred osmimi leti. Slovensko delegacijo je vodila v Beograd na sprejem, ki ga je tovariš Tito priredil pionirjem za svoj rojstni dan. Spomini na dogodke tistih dni bodo vedno živi. Pa prislunimo njeni pripovedi!

Na predvečer smo si ogledali generalke parade mladosti na stadionu. Mavrične barve, valjoča množica mladih, vse to je vzbujalo v nas radostno občutje. Bilo je tako čudovito, da nam je vsem zastajal dih.

Stanovali smo v dijaškem domu. Vodilci tisti večer nismo šli spat. Vso noč, do šestih zjutraj, smo likali pionirske uniforme, da bi člani delegacije lahko brezhibno oblečeni stopili pred svojega Tita.

Tudi pionirji so tisto jutro zgodaj vstali, čeprav se jim ni nikamor mudilo. Vznemirjenost veselega pričakovanja jih je spravila pokonci prej, kot smo pričakovali. Zbudilo jih je čudovito sončno jutro, ki je še povečalo praznično razpoloženje.

Ob devetih so nas avtobusi odpeljali na Beli dvor. Občutka, ki nas je prevzel ob prihodu pred rezidenco predsednika Tita, ne morem popisati. Oči

pionirjev se kar niso mogle ločiti od slikovito oblečene telesne straže tovariša Tita. Ob dvorcu je bil razpet kakih petdeset metrov dolg šotor, pripravljen za naš sprejem. Pod zeleno šotorsko streho so nas čakale bogato obložene in razkošno okrašene mize. Ob pogledu na vse to so pionirji kar onemeli. Nikogar ni bilo več treba opozarjati na disciplino.

Gostitelji so nam ponujali okusne prigrizke vseh vrst, toda v pričakovanju tovariša Tita ni bilo skoraj nikomur do teh izbranih dobrot. Kmalu po tistem smo ga zagledali. Prišel je težko pričakovani trenutek. Predsednik Tito nam je stopal nasproti

v svetlo modri paradni uniformi, ki so jo na prsih krasila visoka odlikovanja. Zena Jovanka ga je spremljala, oblečena v temno modro obleko s prekrasnim belim čipkastim našitkom ob vratnem izrezu. Vsi otroci so se kot eden dvignili s sedežev in z viharnim ploskanjem pozdravili oboževanega gostitelja.

Predsednik Tito je sedel s pionirji za mizo in se pogovarjal z delegacijami. Dobila sem sedež dobra dva metra v stran in ga prvič slišala govoriti od blizu. Besed, ki jih je izrekel ob tej priložnosti, se ne spominjam več, toda občutka, ki me je prevzel v neposredni bližini človeka, ki je tako priljubljen med vsemi narodi, ne morem popisati. Čas se je, žal, mnogo prehitro iztekal, minute so brzele mimo hitreje kot sekunde.

Po sprejemu smo si ogledali Beograd, zvečer pa smo se Slovenci z vlakom odpeljali proti domu. Otroci kljub utrujenosti niso mogli zaspati; bili so polni vtisov. Pogovorov o doživetjih na Belem dvoru ni bilo konca. Tudi druga vzporedna doživetja so dramila naše varovanje. Med pionirji v Četah so se spletle številne prijateljske vezi, zato slovo od Beograda in vrstnikov ni bilo lahko.

JOŽICA TEPPEY

Rabzeljeva domacija pred Sentjernejem je te dni zagrjena v cvetoče drevje. Le kakih sto korakov od moderno zgrajene trgovine in črnega asfaltnega traku, po katerem vsak dan pelje na stotine avtomobilov, živita zakonca Rabzelj. Medtem ko na cesti in vsepovsod življenje teče, vrvi, je njuna kočica, ki spominja na hiše iz pravljic, pogreznjena v enolično življenje. Zanju ni bodočnosti – ne čakata veselih vnukov, ne čakata sorodnikov in prijateljev, ne čakata praznikov. Temu je kriva majhna nepredvidnost pred približno petimi leti, ko je Terezija omahnila s prijazne kmečke peči.

ALI RES NE BOM VEČ HODILA?

Ko sva obiskala Terezijo, je ležala v majhni, temni kmečki kamri. Tik ob oknu je bila postelja, zraven lesena miza in krušna peč ter dva stola. Na postelji je Terezija, takoj ko sva vstopila, obrnila glavo, in ko si je naju dodobra ogledala, zaprla oči.

„Redka obiskovalca sta, redka,“ je rekel z zalošnim glasom Jože, Terezin mož. „Nič ne rečem, sosedje imajo dobro besedo za naju, toda to je premalo. Včasih, ko je bila žena še zdrava,

Ali bo Terezija še kdaj hodila? Jože meni, da nikoli več in da je z njo na hišo prikovan tudi on. Svojo ženo neguje kot dojenčka, toda še nikoli do sedaj ni pomislil, da bi jo zapustil. Morda ne bi bilo napak, ko bi mladinska organizacija iz Sentjerneja v mesecu mladosti – in še kdaj drugič – obiskala zapuščenega zakonca.

va, je bilo drugače: delala sva, se pogovarjala, smejala. Sedaj je veselja pri nas malo.“

Ob teh besedah je Terezija zajokala in zdelo se nama je, da ji je ušlo: „Ali res ne bom več hodila?“ Jože, ki jih šteje šele 53, kaže pa več, je glasno dejal: „Če bi jo takoj odpeljali v bolnišnico, bi morda še hodila. Tako pa so čakali, čakali; vsi skupaj smo upali.“

Pet let je že minilo in zdí se mi, kot da bi bilo danes. Terezija je sedela na peči in nekaj delala. Jaz sem sedel za mizo in premišljeval, ko me je predramil padec. Pogledam: žena leži na tleh. Skočim in jo dvignem, toda žena le ječi, tarna, da jo boli nekje v hrbtu. Kmalu nato je prišel zdravnik in nam zabičal, da se ne sme premikati. Potem ne vem, kaj vse smo naredili, da bi sprehodila.“

PODPORA NAMA KORISTI

Ko je nesrečna Terezija, ki je hudo zagrenjena, saj nama ni v času obiska privoščila niti besede, prišla domov, so jo obiskali tudi iz novomeškega Centra za socialno delo. Po pogovoru in obiskih sta Rabzeljeva začela dobivati podporo, o kateri Jože pravi: „Kaj se je ne bi veselila! Toda premalo je je, premalo za kruh, milo, moko in še druge stvari. Ves denar mi poberejo v trgovini. Zato bi bila zelo vesela, ko bi nama poslej dajali več. Saj vem, da je težko, da je še precej tako nesrečnih, kot sva

Hiša iz pravljic? Ne, hiša, v kateri prebivata nesrečna Terezija Rabzelj in njen mož Jože.

Na jutri ne misliva več

midva, toda nama bi morali dati več. Saj vidite, v kakšni revščini živiva. Pa še nekaj vaju prosim: nikar o tem ne pišite v časopisu.“

NISEM PIJANEC

„Pred letom me je nekdo obiskal, lepo govoril, tolažil, obljubljal pomoč, potem pa zapisal, da sem pijanec. Vprašajte sosede, če je res. Pa tudi ne vem, kako naj pijem: nimam

denarja. Vse dam za hrano. Za ženo moram skrbeti, saj sama ne more napraviti niti koraka. Umivam jo, dajem ji jesti; kot dojenček je, kot pravkar rojen dojenček. Niti z doma ne smem, bojim se, da bo kaj narobe. On pa napiše, da sem pijanec. Kar tožil bi ga! Ne, pijanec pa nisem! Kdaj prej sem rad spil s tovariši. Kaj ne bi, saj je vino dobro. Toda sedaj ne smem. S Terezijo živiva skupaj že 23 let in tudi sedaj, ko je neboljena,

je ne bom zapustil in ne bom pil.“

Terezija je zopet obrnila glavo in kazalo je, da bi ženska rada zaspala. Zato naju je Jože previdno povabil iz temne kamre v črno, še manjšo kuhinjo in od tam na dvorišče. Tu se je nekako opogumil in govoril bolj glasno. Ko sva ga vprašala, kje pripravlja drva, naju je odpeljal v leseno zbito kočico. Opazila sva, da je vse na svojem

mestu. Drva lepo zložena, orodje, kar ga Rabzeljeva imata, pa je bilo čisto in zloženo.

ALI SO MLADI RES POMAGALI?

Nato sva ga vprašala, če je res, da so pred približno letom dni prišli k njima mladi iz Novega mesta, ki naj bi jima pomagali. Takrat se je možakar prvič nasmehnil: „Res je. Nekako čudno je bilo. Najprej sta prišla dva. Zdela sta se mi kot profesorja. Vse sta si ogledala, zmajevala z glavo, si celo nekaj zapisala in oba s Terezijo sva se bala, da bo kaj narobe. No, že naslednji dan jih je prišlo še več. Kako korajžno so se zagnali v sive stene! Vse so pobelili, počedili, opravili in pospravili. Zdelo se nama je, kot da je najina soba večja, kot da skozi pometna okna sije več sonca. Tiste dni sva bila kar vznemirjena. Še posebno Terezija. Vsi so bili z njo zelo vljudni in tudi ona se je počutila precej bolje. Zame so pripravili še posebno presenečenje: popolnoma nov električni kuhalnik. Razveselil sem se ga, saj mi poleti ne bo potrebno več kuriti v peči, in če se prav spominjam, sva po dolgem času jedla dobro kosilo.“

Takrat sva oba pozabila na dolge dneve samote, na črno misli, na razpokan zid v bližini najine hiše, za katero je pokopališče.“

VSE PO STAREM

„Sedaj je vse po starem. Terezija je žalostna, jaz delam od jutra do mraka. Kdaj pa kdaj skočim v trgovino po najine stvari in že sem nazaj. Prižgem kuhalnik, potolažim Terezijo, skočim na dvorišče in že sem v kamri. Iz dneva v dan. Upanja, da bo moja žena kdaj shodila, nimava več. Tako živiva samo še za preteklost, ki je lepša kot sedanost. Na jutri ne misliva več!“

T. VOVKO in J. PEZELI

za piknik, žejo in užitek

ODPRTO

Laško pivo

TRGOVSKO PROIZVODNO IN SERVISNO PODJETJE

agrotehnika

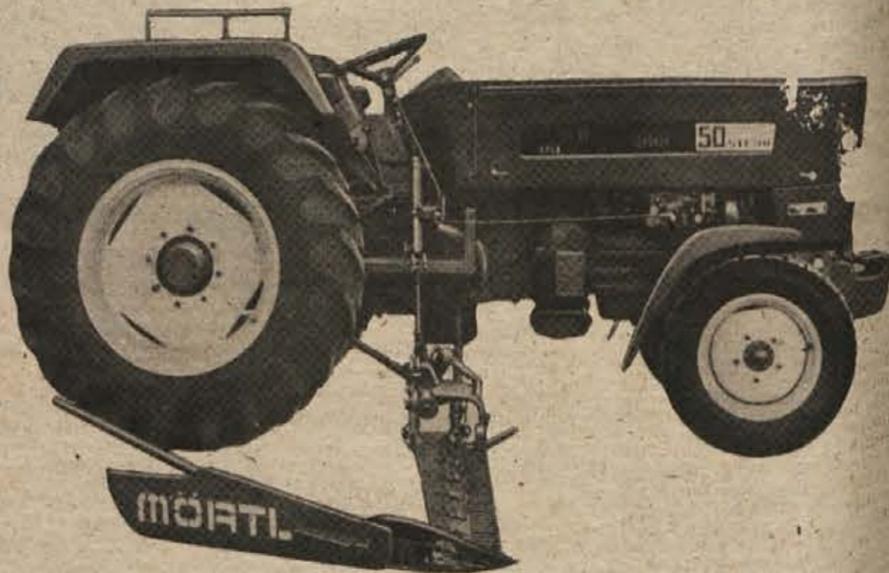

TOZD TRGOVINA /b.o./

KMETOVALCI!

Za letošnjo sezono košnje si še pravočasno nabavite kvalitetne traktorške kosilnice priznane nemške tovarne MOERTL. Iz njihovega konsignacijskega skladišča si lahko izberete kosilnico za katerikoli tip traktorja.

Njene odlike so:
KVALITETNA IZDELAVA
TRPEŽNOST
VELIKA STORILNOST

Vsa pojasnila in informacije dobite pri:

AGROTEHNIKI

– Ljubljana, Titova 38 (tel. 061 323–751)

– Celje, Aškerčeva 19 (tel. 063 25–500)

– Maribor, Meljska 5 (tel. 062 23–081)

– Murska Sobota, Titova 25 (069 21–508)

– Ljutomer, Slavka Osterca 2 (069 81–083)

KUPON

Naslov:

Informacija za tip:

kultura in izobraževanje

Še folklor

V Novem mestu snujejo folklorno skupino

Fantje z odsluženo vojaščino in dekleta od sedemnajstega leta dalje, ki jih zanimajo ljudski plesi, se bodo lahko vključili v samostojno folklorno skupino, ki bo septembra začela delati pri novomeški Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij. Prijave bodo sprejemali v pisarni ZKPO na Prešernovem trgu v Novem mestu do 6. junija. Takoj zatem bo informativni sestanek, na katerem bodo prijavljenci več zvedeli o ljudskih plesih in o tem, zakaj Novo mesto ustanavlja to skupino.

Predvidoma naj bi novomeška folklorna skupina gojila ljudske ples iz vse Slovenije. Skupino bo vodila Branka Moškon, ki v ta namen pravkar dokončuje strokovno izpopolnjevanje v Ljubljani. Moškonova je doma iz Metlike, njena mati Marica Zupanič je bila dolgo vojarinka metliških folkloristov, ki so včasih nastopali tudi v Novem mestu.

Novo mesto je že nekajkrat poskusilo s folklornimi skupinami, vse pa so bile občasne, nobena se tudi ni razvila. Pred leti so poskusili na gimnaziji in kasneje še nekajkrat, kot po pravilu pa so se člani vselej kmalu razšli. Poslej je občinstvo ob Krki gledalo le še gostujoče skupine, ki so prihajale iz Bele krajine ali drugih krajev, v zadnjih letih pa so tudi te redke. Zdaj naj bi v Novem mestu osnovali trajnejšo skupino – za trajnejše vključevanje folklorne v kulturno življenje.

I. Z.

DUBRAVKA TOMŠIČ V KOSTANJEVICI

V ponedeljek je v Miklavčevi cerkvi v Kostanjevici koncertirala pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova. S programom, ki je obsegal dela svetovnih mojstrov klavirskih skladateljev, in z virtuoznostjo je očarala številno občinstvo. Prireditev je bila v okviru 20. Dolenjskega kulturnega festivala. Ob tem so iz Kostanjevice sporočili, da bo razstava likovnih del Lojzeta Campe v Lamutovem likovnem salonu odprta do 1. junija, ko bodo v istih prostorih odprli retrospektivno razstavo del znanega slovenskega slikarja Franceta Slane, ki slavi letos 30-letnico svojega umetniškega delovanja.

Mali kulturni barometer

NAŠA BESEDA 75 – V Pralah, Crni, Mežici in na Ravnah na Koroškem so bile od srede do petka minuli teden zaključene prireditve Naka beseda 75. Na njej je nastopilo trinajst mladinskih dramskih in recitatorskih skupin iz raznih krajev Slovenije. Pred tem je bilo šest področnih prireditev, na katerih se je zvrstilo 43 predstav. Sodelovala je tudi pionirska gledališka skupina osnovne šole Dobova z Wuechnerjevo igrico „Deklica Marjetka in velikan Teleban“, ki pa po mnenju selektorja Jožeta Voznyja ni bila dovolj dobro uprizorjena, da bi se uvrstila naprej.

NAŠA V ŠVICI – Anton Repnik, slikar samorastnik iz Mute, bo v prihodnjih dneh razstavljal svoje slike in risbe v Švici, zatem pa še v Belgiji. Na razstavi v Švici bo sodeloval tudi kipar Janko Dolenc iz Vuzenice z lesenimi plastikami.

PRIZNANJE – V zagrebškem Kabinetu grafike JAZU so nedavno odprli 5. razstavo jugoslovanske risbe, na kateri sodeluje 96 umetnikov iz vse Jugoslavije, med njimi Božidar Jakac, Anton Repnik, Bogdan Borčić, Boris Jesih, Janez Boljka in drugi. Žirija je nagradila Jesihovo risbo „Jablana“, odkupno nagrado pa je dobil tudi Janez Boljka za delo „Veliko pričakovanje“.

Zborovodje oktetov, ki bodo peli na Srečanju 75, so 17. maja v Recljevi gostilni v Šentjerneju več ur razpravljali o kulturnem urniku ene osrednjih slovenskih pevskih manifestacij, ki bo tudi letos na šentjernejskem hipodromu. (Foto: Ivan Zoran)

Na »Srečanju 75« 33 oktetov

Tradicionalna pevska prireditev na šentjernejskem hipodromu bo letos v nedeljo, 29. junija - Zborovodje že imeli posvet o programu

Za Srečanje oktetov 75, tradicionalno prireditev v Šentjerneju, ki bo letos posvečena tridesetletnici osvoboditve, se je prijavilo 33 vokalnih oktetov. To je njihovim zborovodjem na sobotnem posvetu o programu te pevske manifestacije v Recljevi gostilni v Šentjerneju sporočil v imenu prirediteljice, novomeške ZKPO, njen predsednik Boris Savnik.

Sestanka so se udeležili tudi Radovan Gobec v imenu ZKPO Slove-

Šestnajst naših

zborov na pevskem taboru v Šentvidu

Ne pevskega tabora v okviru tradicionalnega kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični od 28. junija do 6. julija (pokrovitelj bo Edvard Kardelj, član predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ) bo sodelovalo okoli 90 pevskih zborov z več kot 2.500 pevci.

Komisiji, ki jo vodi Albert Zupanc, nekdanji član Šentjernejskega okteta, se je že prijavilo 79 moških, mešanih in ženskih pevskih zborov iz Slovenije in nekaj iz zamejstva. Med zbori iz naše republike je prijavljenih tudi šest dolenjskih in posavskih.

Od do zdaj prijavljenih moških zborov bodo v Šentvidu nastopili: zbor iz Artič (zborovodja Miha Haler), „Bratje Milavci“ iz Brezice (Franc Baškovič), „Planina“ iz Cerklje ob Krki (Franc Baškovič), „Stane Vogrinc“ iz Dobove (Ignac Regovič), „Maks Henigman“ iz Dolenjskih Toplic (Franc Milek), „Lončar“ iz Dolenje vasi pri Ribnici (Andrej Petek), „Lovski pevski zbor“ iz Globokega (Miha Haler), „Svoboda“ z Mirne (Stane Peček), „Dušan Jereb“ iz Novega mesta (Franc Milek), zbor iz Pišec (Stane Ostreljčič) in „Svoboda“ iz Ribnice (Tone Petek).

od mešanih zborov: „Viktor Parma“ iz Krškega (Adolf Moškon), „Krka“ iz Novega mesta (Radovan Gobec) in od ženskih zborov: „Orlica“ iz Brezice (Olga Kalan), „Svoboda“ z Mirne (Stane Peček) in „Lisa“ s Senovega (Adolf Moškon).

I. Z.

nije, Rado Simoniti, ki bo ob spremljavi Novolesovega pihalnega orkestra dirigiral združenim oktetom v zaključni točki letošnjega srečanja 29. junija na šentjernejskem hipodromu, in Tone Kozlevčar, član Slovenskega okteta, ker bo Slovenski oktet, ki slavi letos 25-letnico, zvečer pred osrednjo prireditvijo imel slavnostni koncert v šentjernejskem kulturnem domu. Zaradi pomanjkanja denarja novomeška ZKPO letos ni predvidela koncertov po Dolenjski, kakor so se zvrstili pred letom dni.

Kakor so bili seznanjeni zborovodje, teko priprave na Srečanje oktetov 75 pospešeno, vanje pa so prav tako vključili šentjernejski dejavniki, še posebno šentjernejski oktet, Boris Savnik je tudi sporočil,

podčrtano

Iz časov, ko je v novomeški kulturni skupnosti tekla beseda o splošni in skupni porabi, je tudi sklop (citiramo): „Izdelati je treba srednjeročni program razvoja kulturne dejavnosti v občini in doseči, da delovne organizacije in krajevne skupnosti prevzamejo skrb za nekatere kulturne dejavnosti, kot so domovi, spomeniško varstvo, društva, godbe, in z dodatnimi sredstvi pospešiti rast kulturne dejavnosti v novomeški občini.“

Eh, delegati

Lep, pameten in koristen sklep – ni kaj reči. Ali pa je tudi uresničljiv, zlasti del, ki govori, naj „delovne organizacije in krajevne skupnosti...“ Na to vprašanje si (vsaj) podpisani ne upa odgovoriti pritrilno. Težko je namreč verjeti, da bi ljudje, ki niti ne hodijo na seje, kjer se kulturna politika oblikuje, bili pripravljene prevzeti toliko večjo odgovornost oz. skrb za razvoj „nekatere kulturne dejavnosti“. Naj brez ovinkov povejmo, da imamo v mislih zlasti delegate, ki imajo največ „zaslug“ za to, da sta v Novem mestu zaradi nesklepčnosti propadli že dve seji skupščine kulturne skupnosti, in ti delegati naj bi bili že v samih delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih med tistimi, ki se najbolj razumejo na kulturo bodisi kot organizatorji ali celo kot animatorji kulturne dejavnosti.

Ceprav smo na račun nesklepčnosti že prelivali črnilo, ne bo odveč, če za konec tega sestavka pribijemo še tole: preden bomo v prihodnje delali načrte, razmislimo v isti sapi tudi o tem, kdo bo kaj uresničil, sicer se bo zagotovo zgodilo, da se bodo taki in podobni sklepi nakopičili v zbirke lepih besed, ki jih bo nekoga dne snažilka povila v šop in podkurila z njimi peč. Najbrž pa je nujno najprej razčistiti, zakaj sam delegatski sistem še ni niti približno tako zaživel, kot so pripovedovali razglaševalci.

J. JUST

VASTIČ RAZSTAVLJA V RIBNICI

Slikar Miloš Vastič iz Trbovelj, član tamkajšnjega kluba Relik, je pripravil v počastitev dneva mladosti v Petkovi galeriji v Ribnici samostojno likovno razstavo. Na njej (to je hkrati 30. samostojna Vastičeva razstava) se je predstavil z 18 olji, pretežno s tihožitji in krajinskimi s prekmurskimi, slavonskimi, koroškimi motivi. Razstava bo odprta do 26. maja.

O podprti stoletnici

S tramovi podprta blanška šola čaka (in upa) na boljše čase in razmere

Takole nasmejan, kot ga kaže posnetek, je Franc Zorko češče kot član naključnega pogovornega krožka med prijatelji kot pa ravnatelj leta 1874 sezidane osnovne šole na Blanci. Stoletnico, ki ji je minula vojna razrahljala temelje in nosilce, so po končanem vojnem viharju nekoliko povezali z železjem, to pa je pomagalo zgolj toliko, kot bi zvezali počen lončen lonec z žico. Zato se je pred meseci v eni od učilnic utrgal strop, da so ga komaj zadržali z lesenimi podporniki. Ko so poklicali strokovnjake, je bilo njihovo mnenje soglasno: pouk v taki šoli je za učence in učitelje silno nevaren, Blanca mora dobiti novo šolo. Rešitev se je medtem že začela svitati na obzorju: ljudje že dve leti plačujejo samoprispevek, boje pa se, da do začetka gradnje ne bodo zbrali dovolj denarja, saj bi morali za novo šolo, če bi jo takoj začeli graditi, odšteti nad 8 milijonov dinarjev. Ker kaže, da na republiški sopsrpevek ne morejo več računati, se bo gradnja zavlekla še bolj, kot so sprva mislili.

moremo govoriti. Toda kljub temu zahtevamo od nas, da poučujemo po sodobnih metodah in omogočimo učencem vse, kar imajo njihovi vrstniki v novih, sodobno urejenih in opremljenih šolah. Tu je seveda še problem s kadrom. Ker nimamo stanovanj, se štirje učitelji od desetih vozijo od drugod. In tako ne moremo uvesti niti dopolnilnega pouka

Franc Zorko

Ravnatelj Zorko ob tej „nedoglednosti“ pravi: „Šola ima le tri prave učilnice, drugi prostori so preurejeni v zasilne učilnice, zato se v njih stiskajo razredi s po 40 otroki in več. O kabine-tih, zbornici, sobi za shranjevanje učil in drugem pri nas ne

niti razviti izvenšolskih dejavnosti. Vse te naše težave vidijo in čutijo vsak dan tudi starši, lahko nenehno ugotavljajo, kako so njihovi otroci v neenakovrednem položaju z drugimi otroki v občini in republiki.“

I. Z.

Vrata šol odprta za vse

V Novem mestu: kmalu vpisovanje v oddelke tehniških šol

Na novomeškem Zavodu za izobraževanje bodo junija vpisovali kandidate v prvi letnik dislociranih oddelkov slovenskih tehniških šol gradbene, kemijske in lesne stroke. Tehnike, ki se bodo tako izsolali, bodo zaposlili Pionir, Novoles, IMV, Krka in druge delovne organizacije. Pouk se bo začel jeseni, za podrobnosti pa bodo kandidati

ali njihovi starši zvedeli na informativnem dnevu, ki ga bo zavod organiziral v soboto, 31. maja, ob 8. uri.

Zavod bo organiziral še več drugih oblik in vrst izobraževanja. Naj tokrat omenimo le nekatere. Kandidati, ki so dokončali poklicno kovinarsko ali lesarsko šolo, bodo lahko obiskovali triletno tehniško šolo za zaposlene, kjer bo pouk trikrat na teden v popoldanskem času. V dve-

letno delovodsko šolo gradbene stroke se bodo lahko vpisali kandidati, ki so končali poklicno gradbeno šolanje in so vsaj tri leta zaposleni. Pouk bo petkrat na teden – dopoldne.

Nadalje bo v Novem mestu poklicna šola za gasilce s programom za dokvalifikacijo. Sprejeli bodo kandidate s končano poklicno šolo katerekoli stroke. Pouk bo trikrat na teden, in sicer popoldne, dva meseca pa bodo slušatelji prebili na praktičnem pouku v gasilski brigadi v Ljubljani. Delovnim organizacijam pripravljajo, da za šolanje pripravijo delavce, ki so ali bodo člani gasilskih društev in ekip civilne zaščite.

Osnovno šolo za odrasle (peti, šesti, sedmi in osmi razred) bo zavod organiziral tudi v novem šolskem letu. Pouk bo vsak dan, razen ob sobotah, popoldne. Šolanje za vsak razred traja pol šolskega leta. Za dokončanje osnovne šole je med delovnimi ljudmi čedalje večje zanimanje, saj je na dlani, da brez osnovne izobrazbe nimajo možnosti napredka, vsaj osnovna izobrazba pa je potrebna, če hočejo razumeti proces samoupravljanja in biti dejavni v njem.

Najbolj prevajani avtorji

Po podatkih Unesca (organizacije Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo) je bilo leta 1970 na svetu natisnjenih nad 38 tisoč prevodov v najrazličnejše jezike, leto kasneje pa že skoraj 43 tisoč. Posebno zanimivi so podatki o največkrat prevedenih pisnih:

Prvo mesto zavzema vsekakor Lenin, čigar dela so doživela v 1 letu 381 prevodov. Na drugem mestu je sv. pismo (215 prevodov), nato pa sledijo med drugimi: Marx (148 prevodov), Jules Verne (143), George Simenon (132), Engels (128), Agatha Christie (128), Dostojevski (110), Marc Twain (90), Pearl Buck in drugi. Med sodobnimi književniki presega Solženicin po številu prevedenih del Hemingwaya, Moravia, Hessaja, Camusa in Millerja.

Med politiki vodi po številu prevodov Mao Ce Tung (25), sledo pa:

PRED CELJSKIM ZLETOM

14. junija bo v Celju osrednja slovenska proslava ob 40-letnici zleta Svoboda, ki je bil leta 1935 v tem mestu. Kot je povedal predsednik slovenskih sindikatov Janez Barbo-rič prejšnji teden na tiskovni konferenci, bo poskušala ta proslava v marsičem ponoviti ozračje shoda pred štirimi desetletji, seve: v s pevskim in recitatorskim delom. Slavnostni govornik bo Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ. Na prireditvi bodo podelili tudi najrazličnejša priznanja slovenskim kulturnim delavcem. V Celju pričakujejo na proslavi okoli 35.000 udeležencev.

KULTURNI TEDEN MLADIH

Pod pokroviteljstvom republiškega izvršnega sveta se začneja danes v Ljubljani 7. mladinski kulturni teden. Na prireditvi, ki bo do 23. maja, se bo zvrstilo več lutkovnih, mladinskih, opernih in glasbenih predstav, 22. maja bo v Križankah posebna prireditev – Dan Glasbene mladine Slovenije, na kateri bodo sodelovali orkester Slovenske filharmonije, orkester ZGBI, AFS France Marolt in Mladinski pevski zbor Maribor. Ves čas kulturnega tedna bodo v Ljubljani odprte tudi nekatere razstave, med drugim v Narodni galeriji razstava češkega slikarstva 19. in začetka 20. stoletja ter v Arkadah razstava „Umetnost stečkov“.

Glasba, zrezki, svatba, dogodki

Pravkar navedene besede ljudje pogosto napačno pišejo, in sicer zato, ker se v slovensčini zveneči soglasniki b, d, g, z, ž, kadar se znajdejo pred nezvenečimi, spremenijo v p, t, k, s, š in narobe: nezveneči soglasniki p, t, k, s, š se pred zvenečimi izgovorijo zveneče, torej kot: b, d, g, z, ž. Ta pojav imenujemo prilikovanje ali asimilacija. Vendar asimilacije slovensčina v pisavi ne priznava, saj je naš pravopis, kakor smo rekli v zadnjih Jezikovnih nasvetih, etimološki, to se pravi, da zahteva pisavo besed po tem, kako so nastale, ne pa po tem, kako se danes izrekajo. Da pa ne bomo stvari preveč teoretično zapletali, si rajši pogledimo kar nekaj primerov:

Beseda *risba* je nastala iz besede *risati*, zato jo pišemo z s, čeprav izgovorimo v resnici rizba. Podobno moramo pisati samostalni glasba, ker je nastal iz besede glas. (Pri tem nas ne sme motiti, da pišejo Srbi in Hrvati te besede drugače kakor mi; pri njih je namreč v veljavi tako imenovani fonetični pravopis, po katerem velja, da se pišejo besede tako, kakor se izrekajo.)

Beseda *zrezek* se piše seveda tudi v množini s črko z, torej: *zrezki*, čeprav slišimo v govoru namesto zapisanega z – s. Beseda prihaja namreč iz glagola rezati. Prav tako moramo pisati: *zmazek-zmazki*, *obrazec-obrazci*, *Janezek-Janezka* itd.

Podobno kakor za soglasnika s in z velja tudi za ostale zgoraj navedene soglasniške dvojice: b-p, d-t, g-k. Torej moramo pisati: *vrabec-vrabca*, *drobec-drobca-drobčina*, *Svabi-svabski*; *pripovedovati-pripovedka*, *dogoditi se-dogodki*; *marsikateri-marsikdo* - vsakdo-nikdo-malokdo-nekdo; *težak-težka-težkoča* itd.

Posebej pa pomni, da pišemo: *mož*, vendar *moški* (nastalo iz: *mož-ski*), *iskati*, *iskren*, *iskrenost*.

B-r

Sevničani pomagajo Inlesu

V boju za obstanek zmagale tudi Liščanke - Je Inles že prvak?

V nedeljo se je v Celju začelo XX. državno in XIII. slovensko jadrno prvenstvo. Med 33 tekmovalci sta (od desne proti levi) tudi dolenjska jadrnica Jaka Šmid in Cvetka Klančnik-Belinova s pomočnikoma S. Kosom in R. Peršetom. O njihovi uvrstitvi bomo še poročali (Foto: M. Moskon)

Sevničani so doma igrali za dva - zase in za Ribničane - in po dobri tekmi osvojili dve novi točki. Inlesovi rokometiši so zmagali brez težav in bodo skoraj zagotovo osvojili letošnje prvenstvo, po dolgem času pa so zmagale tudi Sevničanke. Brezličanke so brez svoje najboljše strelke slabše igrale in so tekmo izgubile.

Inles: M. Plazar, D. Plazar, Starič 1, Rugelj 7, Mlinarič 4, Mejak, Popovič, Pesek, Zvegljč 3, Pfeifer.

BREŽICE - OLIMPIJA 35 : 27

S prepričljivo zmago so Brežičani dokazali, da so ponovno najresnejši kandidati za vstop v prvo slovensko rokometno ligo. Brežičani so odlično igrali predvsem v prvem polčasu, ko so dosegli kar 22 zadetkov. V drugem delu so popustili, toda kljub temu zaslužno zmagali. Zadetke so dosegli Buziančič 9, Novak 8, Ban 6, Bršec 5, Vervega 3, Zore 2, Blatnik in Verstovšek po 1 zadetek. M. JARANOVIC

SEVNICA - SLOV. GRADEC 29 : 26

Več kot 400 gledalcev je uživalo v tipično prvenstveni tekmi. Ves prvi polčas sta bili ekipi izenačeni in k odmoru so rokometiši odšli z neodločenim rezultatom. V nadaljevanju derbija kola so po Doblekarjevem zadetku povedli domačini in vodstvo do konca srečanja obdržali

INLES - TRŽIČ 22 : 13

Inlesovi rokometiši so se v 18. kolu republiške rokometne lige pomerili s Tržičani. V prvem polčasu so igrali nezahtevno in šele v drugem delu prvenstvene tekme pokazali, kaj znajo. Izkazal se je predvsem razpoloženi Šilc, ki je dosegel kar 14 zadetkov. Inles: I. Kersnič, Ponikvar, Abrahamberg 1, Mikulin, S. Kersnič, Zuk, Šilc 14, Andoljšek 3, Ambrožič 2, Tanko, J. Kersnič 2. M. G.

Dvorana do praznika?

V ponedeljek dopoldan so „Pionirjevi“ delavci pričeli pripravljati in zemeljska dela na gradbišču toliko let obljubljenе športne dvorane, ki bo stala za osnovno šolo Katje Rupene v Novem mestu.

Kot je povedal član gradbenega odbora Robert Romih, se bo gradnja začela 15. junija. Nekaj časa se je ustavilo pri zbiranju denarja, sedaj pa so IMV, Krka - tovarna zdravil, Pionir in Novoteks svoje obveznosti že izpolnili, tako da čakajo še na ostala podjetja, ki so obljubila, da bodo s svojimi prispevki prispevali na pomoč tje dni. Pionir je kot izvajalec del dal 200 milijonov kredita, odbor pa je za 200 milijonov kredita prosil tudi republiško TKS. Tako vsi v gradbenem odboru pričakujejo, da bo Novo mesto tako potrebno dvorano dobilo konec leta, če pa bo gradnja potekala brez ovir, jo bodo zgradili do občinskega praznika novomeške občine.

V dvorani s površino 1.800 kvadratnih metrov bo okoli 750 sedežev in 300 stojšč. V njej bodo telovadili tako osnovnošolci kot srednješolci in športniki, uporabljali pa jo bodo tudi za razstave, kulturne prireditve, zborovanja, gospodarske razstave itd. Dvorana bo stala približno 15 milijonov dinarjev.

TREBNJE - V Trebnjem so prejšnji teden organizirali občinsko strelsko tekmovalstvo, ki se ga je udeležilo 9 ekip s 36 tekmovalci. Organizatorji so strelsko tekmovalstvo dobro pripravili, strelci pa so dosegli naslednje rezultate: Stane Alojz 165 (SD Dob), Sandi Leskovec, (SD Dob) 152, Igor Slak 148, Marija Hercog 143, Peter Černič 135 (vsi SD Trebnje); ekipno: SD Dob 557, Trebnje I 476, Trebnje II 428 idr. (P. J.)

LESKOVEC - V prvenstveni tekmi zasavske rokometne lige so v Leskovcu igrali rokometiši iz Sevnice in tekmo katastrofalno izgubili s 47:17. Tekma je bila zanimiva le zaradi velikega števila zadetkov, ki so jih dosegli: N. Mlakar 8, R. Šribar 12, Radi 12, F. Starc 2, Pirc 5 in Janč 8. (L. S.)

BELA KRAJINA - KRIM 6 : 0

Medtem ko novomeški nogometiši v zadnjih tednih izgubljajo, igrajo Črnomalci vse boljše. Tokrat so brez težav odpravili enajsterico Krima, ki se je sicer predstavila z dobrim nogometom. Zadetke so dosegli: Karin dva, T. Weiss, Filipič, Grgoraš in Furlič po enega. Po tej tekmi so Črnomalci ušli zasedovalcem, novomeškim nogometišem, za šest točk in bodo skoraj gotovo letos osvojili prvo mesto.

KOČEVJE: PRVI CIMER

Prejšnji teden se je končalo odprto šahovsko prvenstvo Kočevja, na katerem je nastopilo 12 igralcev. Zmagal je Stefan Cimer, ki je zbral 9 točk. Vrstni red: Cimer 9, Ivčič 8,5, Ofak, B. Mohar in Mestek 7, Podkoritnik 6,5, Zupančič in Kirsič 6, Zilevski 4,5, Terbec 3, Petrovič in Lapuh brez točke. Z. F.

KAJ, KJE, KDO?

V slovenski košarkarski ligi (I A) se bosta v Metliki pomerili ekipi domače Beti in novomeškega Novoteksa. Glede na to, da je Metlika znana po temperamentalnih navijačih in da ima nekoliko bolj izenačeno moštvo, bodo domači gledalci po vsej verjetnosti videli tretjo zaporedno zmago domače vrste. V slovenski rokometni ligi se nam tudi to nedeljo obetajo zanimivi boji. V Sevnici se bosta pomerili najboljši vrsti v ligi, domača Sevnica in ribniški Inles, Brezličanke bodo poskušale priti do točk v tekmi z Dobravljami, Liščanke pa bodo po vsej verjetnosti premagale Steklarjeve rokometišice. V slovenski odbojkarški ligi se tekmovalstvo približuje koncu. Dekleta bodo odigrala še zaostale tekme, Novomeščani pa bodo doma poskušali premagati vrsto Bovca. Glede na to, da Bovčani v Novem mestu ne igrajo dobro, bodo gledalci - če bodo domači odbojkarji dobro zaigrali - doživeli zmago. V drugi republiški ligi gredo Žužemberčani v goste k Bohinjčanom, k Trimu pride vrsta Jarš, Mokronog pa je prost.

Metličani v gosteh zmagali

Novoteks izgubil po podaljškju - V dolenjski ligi vodi Bršlin

Medtem ko so novomeški košarkarji doma po nepotrebnem izgubili načrtovani točki, so Metličani v gosteh tesno zmagali in so z dvema zmagama trenutno na petem mestu.

PRULE - BETI 73 : 74

Metličani so bili v petem kolu že na robu poraza, toda z odlično igro v zadnjih minutah tekme so vseeno zmagali. V prvem polčasu so gostje slabo igrali v napadu, v obrambi pa so dovolili, da so domači košarkarji metali iz vseh položajev. K odmoru sta ekipi odšli pri rezultatu 45:35 za domače košarkarje. Tudi v nadaljevanju so Metličani slabo igrali, le tik pred koncem tekme, ko sta se razigrala Svinger in Medek, so s hitro

igro in točnimi meti tesno, a zaslužno zmagali. Beti: A. Vergot 2, Jankovič 1, Z. Vergot 10, Lahič 6, Svinger 21, Jezerinac 5, Medek 25, Kljajič 4.

NOVOTEKS - KOVINOTEHNA 65 : 69

Novomeščani, ki jim bo letos skoraj zanesljivo trda predla v borbi za točke slovenske A lige, so po nepotrebnem izgubili tekmo s Celjani. Gostje so sicer vodili vso tekmo, a pred koncem je Novoteksu vendar uspelo priti v vodstvo 61:60, povrh vsega pa si je pol minute pred koncem priboril še žogo. Žal so jo Novomeščani nespretno izgubili in naredili še osebno napako, tako da so Celjani z zadetim enim prostim metom izenačili, v podaljškju pa je Novoteks v petih minutah dosegel komaj štiri koše, kar je bilo kajpak premalo za zmago. Novoteks: Bajt 16, Z. Kovačević 19, S. Kovačević 9, Ivančič 8, Plančan 13.

ZDAJ VODI BRŠLIN

V četrtem kolu dolenjske košarkarske lige so bili košarkarji Loke

74, doslej vodeče ekipe na lestvici, prosti, tako da je z novo zmago prevzel vodstvo Bršlin. V tem kolu že drugič ni bilo na igrišču Sentjerneja, ki je izključen iz lige, njegovi nasprotniki pa bodo tekme z njim dobili brez borbe 20:0.

Rezultati: Mirna: Podbočje 72:78, Mirna peč:Bršlin 63:71, Straža:Semič 67:54, Žužemberk: Sentjerneja 20:0, Metlika:Dragatuš 71:55.

Vrstni red: Bršlin 8 točk, Loka 74, Žužemberk in Podbočje po 6 točk.

Za pokal - solidni rezultati

V Ljubljani sta se izkazala Keržan in Šimunič

Kvalifikacijskih tekmovalcev za atletske pokal Slovenije so se v Ljubljani razen ljubljanskih in kranjskih atletov udeležili tudi Novomeščani. Med 200 atletični sta se izkazala predvsem Šimunič in Keržan.

Rezultati Novomeščanov: moški, 100 m: Šimunič 11,2, Bratič 11,2; 200 m: Keržan 22,4, Bajer 23,4; 400 m: Keržan 50,4, Bajer 51,5; 400 m ovire: Kržižman 58,4; višina: Suštar 185, Bartolj 180; daljava: Šimunič 65,3; troskok: Šimunič 14,35, Kržižman 13,01, Šljakovec 12,59; kopje: Spilar 60,13. Ženske - 100 m: Zaletelj 12,8; 200 m: Zaletelj 25,9; 800 m: Papež 2:29,6; višina: Papič 150 cm; daljava: Tovšak 492 cm, Avsec 481; kopje: Poredoš 30,28.

OBČINSKO PRVENSTVO - VIDEN NAPREDEK

Prejšnji teden je bilo na Stadionu bratstva in enotnosti v Novem mestu občinsko prvenstvo v atletiki za pionirje in pionirke. Ob dobri udeležbi osnovnih šol se kaže pri tekmovalcih tudi viden napredek.

DVAKRAT ČETRTO

Na 9. YU rallyju, ki je bil 17. in 18. maja na cestah Srbije, Makedonije in Črne gore, so startale prvi dan 104 posadke, na cilj pa je prišlo po 701 km vožnje 83 vozil, med njimi tudi obe ribniški.

V kategoriji vozil perko 1300 ccm sta zasedla Kajtna in Škulj 4. mesto, v kategoriji do 1300 ccm v skupini 2 pa sta Lupša in Zeleznik zasedla prav tako 4. mesto. Obe ribniški posadki sta nato startali še na drugi vožnji, vendar sta skupaj z veliko večino drugih odstopili. F. Z.

Kristal za OSZ Sevnica II

Na strelskem tekmovalstvu zmagal Franc Pavlovič

V počastitev 13. maja, praznika organov javne varnosti, in 30. obletnice osvoboditve je postaja milice iz Sevnice v sodelovanju z občinsko Strelsko zvezo pripravila medobčinsko strelsko tekmovalstvo z malokalibrsko puško na strelišču na Radni.

3. Niko Malus 233, 4. Stane Mirtelj 232, 5. Tone Polutnik 229 krogov idr.

Vse ekipe so dobile diplome, prav tako tudi prvih pet najboljših strelcev, ekipa občinske Strelske zveze Sevnica II pa je dobila lep prehodni kristalni pokal, ker bo to tekmovalstvo posledje tradicionalno. FRANC KRAPŠE

Tekmovalstvo se je udeležilo 40 strelcev iz desetih ekip postaja milice in občinskih strelskih zvez iz Krškega, Brežic, Laškega, Radeč in Sevnice. Doseženi so bili naslednji rezultati - ekipno: 1. OSZ Sevnica II 927 krogov, 2. OSZ Laško 882, 3. OSZ Brežice 873, 4. OSZ Sevnica 826, 5. Postaja milice Sevnica 788, 6. OSZ Sevnica III 786, 7. Oddelek milice Radeč 751, 8. Postaja milice Laško 717, 9. Postaja milice Krško 660, 10. Postaja milice Brežice 580 krogov.

posamezniki: 1. Franc Pavlovič 255 krogov, 2. Roman Matek 236,

Kočevje: 600 strelcev

V letošnjem letu bodo kočevski strelci praznovali 20-letnico strelstva, zato bodo še posebno aktivni. Pri občinskem strelskem odboru je vpisanih deset strelskih organizacij, ki imajo skupaj 600 članov in kar 95 pionirjev in pionirk. V letošnjem letu bo poskušal občinski strelski odbor vrste strelcev še pomnožiti, kajti vsi bodo imeli do re možnosti za vadbo. Kot kaže, je na kočevskem velikoj ljudi, ki bi radi znali dobro streljati. Ker praznujemo v letošnjem letu 30-letnico osvoboditve, bo odbor pripravil več pionirskih, mladinskih, članskih in meddružinskih tekmovalj. Člani v odboru se namreč zavedajo, da s svojim delom krepijo splošni ljudski odpor, zato želijo, da bi prav v letošnjem jubilejnem letu delovnih uspehov in zmag naučili čim več občanov strelskih veščin. IVAN RAZPOTNIK

ŠPORTNI KOMENTAR

Utrjevati množičnost

Se pred leti je bila na Dolenjskem košarka ob rokometu nerazvit šport, danes pa imamo v prvi republiški A ligi in v drugi ligi po dve ekipi, v dolenjski košarkarski ligi pa nastopa 11 ekip. Tako ugotovitev, da je zanimanje za košarko pri nas zlasti med mladimi v zadnjih letih možno naraslo, ni nova. Pred leti so se Dolenjci s to dinamično igro najpogosteje srečevali šele na fakultetah, danes je postala košarka ena izmed panog, ki mladino privlači že v osnovni šoli.

Med prvimi, ki so se v naši republiki začeli načrtno ukvarjati s košarko po osnovnih šolah, je bila kranjska občina. Tako je v enem samem šolskem letu košarko treniralo okoli 200 pionirjev in pionirk. In prav ti pionirji so trenutno med najboljšimi v republiki. To so dokazali tudi na polfinalnem prvenstvu letošnjega pionirskega

košarkarskega festivala, na katerem so sodelovale tudi nekatere ekipe z Dolenjskega. Prav v Kranju so gostovali pionirji iz Novega mesta, Kočevja in Dolenjskih Toplic. V bojih za vstop v finale pionirskega košarkarskega prvenstva so se pomerili s kranjskimi ekipami in v lepih in izenačenih bojih tesno izgubili.

V polfinalnih bojih so nastopale tudi pionirke. Presemetile so predvsem igralke iz Brestanice, medtem ko so Bršlinčanke dokazale, da so nadarjene, manjka pa jim treningov.

Uspeh pionirjev in pionirk je tako za dolenjske košarkarske delavce smernica, po kateri naj nadaljujejo začeto delo. Ne bi bilo napak, ko bi v vseh devetih občinah organizirali pionirske košarkarske šole, v katerih bi najmlajše seznanjali s košarko in utrjevali množičnost tega športa. J. PEZELJ

Igralke »Krke« tretje

V drugi ligi zmagala Žužemberk in Trimo

V 20. kolu slovenske odbojkarke lige so Novomeščani gostovali v Celju in prvenstveno srečanje izgubili, igralke Krke pa so doma brez težav premagale gostje z Viča.

GABERJE - NOVO MESTO 3 : 1 (11, 3, -9, 9)

Novomeščani, ki so še vedno na predzadnjem mestu na lestvici, so v nedeljo gostovali v Celju. Dobro so zaigrali v prvem in v tretjem nizu, ki so ga tudi osvojili. V nadaljevanju prvenstvenega srečanja so bili domači precej boljši in so zaslužno zmagali. Novo mesto: Lapajne, Goleš, Babnik, Vernig, Jenko, Cotic in Primc.

KRKA - VIČ 3 : 1 (13, 10, 7, 7)

Novomeščanke, ki so v prvem setu igralce precej neborbeno, so se razigrale šele po izgubljenem nizu. Z dobro igro na mreži in v polju so brez težav premagale slabše Vičanke in osvojile dve novi točki. Čeprav vse ekipe še niso odigrale vseh tekem, je že znano, da so Novomeščanke osvojile odlično tretje mesto.

V zadnji tekmi letošnjega prvenstva so za novomeško Krko nastopile: Fila, Rajer, Forte, Pilič, Adamič, Boh in Zevnik.

TRIMO - LJUBLJANA POLJANE 3 : 1

V prvenstveni tekmi druge republiške lige so v Trebnjem gostovali

Ljublančani. Domači odbojkarji, ki so igrali z novim sistemom, so se izkazali s hitro igro, ki ji počasni gostje niso bili dorasli. Tekmo si je ogledalo okoli 80 gledalcev.

ŽUŽEMBERK - MOKRONOG 3 : 2

V derbiju so v kvalitetni in zanimivi tekmi zmagali domači odbojkarji Mokronožani, za katere nastopata Trebanjca Opam in Slak, so dobro zaigrali, toda priznati so morali premoč boljših domačih igralcev. Tekmo si je ogledalo 150 navijačev.

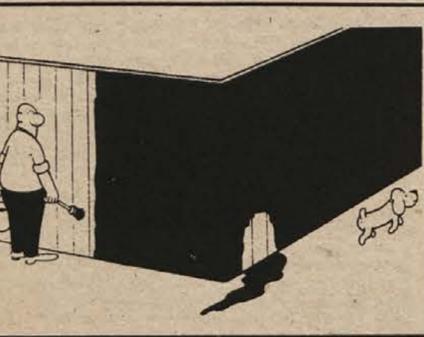

Kakih 40 Pionirjevih delavcev se je v torek popoldne zbralo za osnovno šolo „Katja Rupena“ v Novem mestu in začelo s prostovoljnimi udarnimi delom pripravljala prostor za gradnjo nove športne dvorane. Na sliki: Pionirjevi delavci in delavke v akciji.

IKEBANA

Kratke vejice zelenja in trije vodoravno razporejeni irisi tvorijo moderno cvetlično dekoracijo, ki jo lahko uporabimo za različne prilike. Ker je nizka, je zlasti primerna za na sredino mize.

Dolenjski list pred 20 leti

S trudom do podjetja

O SKRBI POTOČANOV za razvoj lesne predelovalne industrije smo v našem listu že pisali. Dosti truda in poztvovalnega dela je bilo treba, da se je zamisel o predelavi lesa uresničila. Pri tem je imela največ zaslug Kmetijska zadruga Hrib-Loški potok. Ko so dozorili pogoji in prvi objekti predelovalne industrije v vasi Travniki, je bilo nujno, da se ustanovi podjetje, ki bo začelo delo zadruge vodilo naprej. Tako so dobili Potočani prvo podjetje lesne predelovalne stroke z nazivom „Smreka“.

PIONIRJI OSNOVNE SOLE iz Metlike in Draščic so imeli skupno praznovanje pomladi v brezovnem gaju pod Vinomerom. Imeli so zelo lep kulturni spored, ki so ga pripravili prosvetni delavci z otroki obeh šol.

VSI, KI SO SE letos udeležili občinskega praznika v Trebnjem, bodisi zvečer 14. maja svečane akademije ali lepe spominске svečanosti pred spomenikom 15. maja dopoldne, bodo potrdili, da je bilo praznovanje res množično in slovesno. Tako velike udeležbe na kulturni prireditvi v Trebnjem še ni bilo. Vse Trebnjane je bilo v cvetu, venic in zastavah.

AVTO-MOTO DRUŠTVO Novo mesto je priredilo v počastitev desete obletnice osvoboditve svojo prvo prireditve. Začelo se je z lovom na lisico. Sodelovali sta avto-moto društvo Novo mesto in Črnomelj. Lisico je lovilo 15 motoristov in 4 avtomobilisti. Vsega skupaj je bilo 40 lovecev.

VSAKO LETO pridobi najzaslužnejši športnik ali funkcionar Slovenije to čast, da osebno izroči maršalu Titu pozdrave iz Slovenije. Letos je ta čast prvič doletela Dolenjca - Milana Smerduja iz Novega mesta.

ZA ŠALO. „Mama, veš, tista vaza, o kateri praviš, kako je stara in da gre od rodu do rodu...“ „No, kaj pa je s to vazo?“ „Hm, najmlajši rod jo je razbil.“

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 20. maja 1955)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Hud in grozovit potres

(Iz Dobrave 27. maja. - Potres.) Tudi tukaj smo imeli dne 14. aprila ob 11. uri 17. min. po noči hud in grozovit potres. Prvi sunki bili so najslabši, med njimi bilo je 8-9 prav močnih. Do danes, ko to-le pišem, našelo se je pri nas vsega skupaj že celih 135 potresnih sunkov. Prvi sunk bil je vertikalni in najstrašnejši, ki se je bil pa spremenil v pravo rešetanje, katerega ni hotelo biti konec: ta je prišel od jugo-vzhodne strani. Vsi drugi prihajali so pa potem sporedno od izhoda in izhodo-severa. Ta silni element podrl je v naše jari precej dimnikov, razsul več manjših in večjih obokov, a vsa zidovja več ali manj razprezala.

(Koncert) v korist ljubljanskemu mestu, ki se je vršil 19. minologesega meseca, obnesel se je vsestransko prav ugodno. Naš list je premajhen, da bi prinesel strokovno oceno; torej le na kratko omenimo, da je bilo občinstvo presrečno krasnega petja opernega pevca g. Tertnika; jako

PO SVETU OKOLI

SLAB ZGLEDE Najbolj vzoren voznik na Nizozemskem bi gotovo moral biti minister za promet. In Jan Pronk to ni! Ko se je z avtomobilom vračal domov z dolgo v noč zavlečenega sestanka, na katerem so ob kozarečkih (!) razpravljali o posledicah pijanih voznikov, se je prevaril v občestni jarek. Policija je ugotovila, da je imel v krvi precejšen odstotek alkohola, zato so ga oglobili za 2000 guldinov (okoli 13.000 din) in mu odvzeli vozniško dovoljenje za devet mesecev. Kazen sicer ni majhna, toda zgled ostalim voznikom je slab!

MED „PRIJATELJI“ Avstralski potapljač Chris Warner je postavil nov svetovni rekord „podvodnega bivanja med morskimi psi“. V velikem bazenu, v katerem so se dolgočasili morskimi psi, je ostal pod vodo 54 ur. Prejšnji rekord, 50 ur, je bil postavljen v Angliji. Zdal kolegi dražijo Chrisa, da so morskimi psi njegovi „prijatelji“, sicer bi si ga gotovo privoščili za - malico!

TUDI V ZAPORU - Skith Henderson, znani ameriški glasbenik jazza in t.l. jazz-kapelnik, se trenutno nahaja v kaznilišču Allenwood, kjer mora odsedeti 16 mesecev zapora zaradi tri leta zapored utajenega davka. Po zadnjih vesteh o njem kaže, da bo postal - kapelnik kazniliškega orkestra! Lepo in prav: samo na gostovanju ne bo svedel, razen morebiti v - sosednje kaznilišče!

ČOKOLADIZEM - Že znanim slikarskim „izumom“ je Dieter Rott nedavno tega dodal še enega: slike in kipe dela izključno samo iz - čokolade. Nimamo nič proti, svicarški obiskovalci njegovih razstav tudi ne, zanima pa nas, kako gledajo proizvajalci na to, da Dieter in že marsikateri drugi „umetnik“ se čokolade ne jedo, ampak jo barvajo, topijo, drobijo in v mešajo s - kislim zeljem. Znabiti, da bodo kritiki to smer umetnosti poimenovali - čokoladizem!

MARLJIVOST Sovjetski pianist Svyatislav Richter je ob 60-letnici rojstva dobil visoko odlikovanje: postal je „heroj socialističnega dela“. Richter ni poznan samo kot največji mojster igranja na klavir, ampak tudi kot najmarljivejši pianist. Vsak dan vadi po deset ur, tudi tedaj, kadar je na turnejah.

dopadal pa je tudi ljubljanski kvartet „Iirija“ s svojimi milimi krasnimi glasovi. (S n e g.) ki je zapadel zvečer 16. maja, napravil je po celi Kranjski deželi veliko škodo zlasti v sadovnjakih, kjer se je drevesje lomilo, in v vinogradih, kjer so se poganki poklonili ali pa pozebili. Slaba letina se nam obeta.

(N a s a ž i v i n a) nam daje še pre malo koristi, ker ne moremo njenih izdelkov dobro razprečevati. Skrbeti bode, da se tudi v tem oziru kaj ukrene in pomaga gospodarstvu do lažje prodaje mleka in mlečnih izdelkov. (V e l i k e p o v o d n j i) so v šentvitski fari pri Stični. Vasi Dob, Pece, Podboršt, Bič, Zagorica stoji v vodi. Na Dobravici stoji voda skoro do oken. (S č u k o v.) 6 kil težko, vjcl je v Krki nasproti Strmemu bregu Jakob Stopar. Nahajajo se baje tam še večje ribe.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. junija 1895)

»Oči« za dim in plamene

Ne samo v kirurgiji, astro-navtiki ali rudarstvu in še marsikje drugod, tudi v sodobnem gasilstvu se nenehno hitro uveljavljajo naj-novejši dosežki znanosti in tehnologije. To je zgovoren dokaz, da odkritje tega ali onega aparata ni pravo odkritje, še najmanj pa koristno, če se precej ne najdejo načini za njegovo praktično uporabo. V tem Jugoslovani sicer nekoliko zastojamo, toda počasi bomo že nadoknadili zamujeno, saj imamo po svetu polno svetlih zgledov.

Tako so v Združenih državah Amerike pred tremi leti izumili majhen, samo 3,5 kilogramov težak aparat, ki je bil najprej namenjen vojaškim potrebam, zdaj pa ga zelo uspešno preizkušajo tudi v gasilstvu. Gre za „Pro-beyce“, ki so na znanj podobni zelo majhnemu televizijskemu sprejemniku. Njegova glavna značilnost je, da odkriva in na posebnem zaslonu registrira nevidne infrardeče zarke, ki jih oddajajo vsa živa bitja, pa tudi vroči predmeti. Tako je s „Pro-beycem“ možno tisto, do kamor sicer ne seže pogled človeških oči.

V velikih požarih, ko gasilci skozi dim in plamene ne morejo ugotoviti, ali se v zaprtih gorčih prostorih nahaja kakšen človek, s „Pro-beycem“ to hitro ugotovijo. Infra rdeči žarki, ki jih oddaja telo, na zaslonu aparata ustvarijo obris telesa na temnem ozadju. Tisti gasilci, ki znajo že zelo spretno rav-nati z aparatom, razločijo tudi lase, obleko in celo to, ali v plamenih ujeti človek še diha ali ne. „Pro-beyce“ omogoča tudi odkrivanje požarnih žarišč ter tudi mesto, kjer je na primer prišlo do kratkega električnega stika.

Čeprav je aparat še v poskusni fazi, ga gasilci ne morejo preehlaviti in trdijo, da brez njega v prihodnje ne bo mogoče uspešno reševati ljudi ob velikih požarih.

Inspekti in črvi - hrana prihodnosti

Hrane ni dovolj, najti je treba nove izvore

Po mnenju nekaterih, gotovo kratkovidnih učenjakov, ki proučujejo vzroke lakote, enega od štirih strašnih jezecev Apokalipse, so za čedalje večje razsežnosti lakote na svetu največ kriva tista prenaseljena naravna okolja, kjer ni mogoče pridelati zadostne količine hrane. Marksistični ekonomisti se s tako ugotovitvijo ne strinjajo, za lakoto krivijo predvsem nerazumno delitev zalog hrane, ki so nakopičene v razvitih zahodnem svetu. Marksistom se pritrjujejo tudi nekateri boljševizemski ekonomisti, ki razgledani mečanski ekonomisti in politiki, kajti zadnja lakota kažejo, da bo lakota lahko dokaj hitro pokazala zobe tudi visoko razvitim deželam.

Po eni strani bi bilo lakoto mogoče preprečiti s spremembami v mednarodnih ekonomskih odnosih, z bolj načrtno setvijo žita tam, kjer so za to ugodni pogoji; na drugi strani pa si različni znanstveniki prizadevajo odkriti način, kako priti do novih virov hrane.

Mehiška entomologinja dr. Julieta R. Elordy je mnenja, da človekova prehrana ni nujno odvisna samo od kruha, in napoveduje, da se bodo ljudje kmalu začeli hraniti z različnimi zmesmi insektov in črvov.

Lakota bo prisilila ljudi, da se bodo zadovoljili tudi s krompir-kom, napolnjenimi s črvi.

Ko takole na hitro pomislimo na to možnost, se nam mogoče začne obracati želodec. Toda ne smemo pozabiti, da so insekti že dolgo sestavni del prehrane v mnogih deželah (Mehika, Avstralija, Japonska). Bliznji vzhod, nekatera področja Afrike, pa tudi v velikih mestih Zahoda obstajajo trgovci, kjer prodajajo insekte, obično s čokolado, ali pripravljajo na kakšen drug način. In skladnici jih sploh ne morejo prehlaviti.

Ljudje se bomo torej slej ko prej morali sprijazniti z novim jedilnikom, na katerem bodo tudi insekti in črvi, ki imajo dovolj proteina; vprašanje je le, ali bo to dovolj za odpravljanje lakote.

Dandanes imamo slabe navade. Vseprek kritiziramo in opravljamo. Se tiste-ga, kar je dobro, ne znamo več pravičnega pohvaliti. Ako se kdo upa kaj takega izreči, ga že obsojamo: „Le kaj ima za bregom? Najbrž pričakuje kako korist za svojo hvalo.“

Oni dan sem spet zavil v krčmo. Menili smo se o tem, kar sem s pogledom premeril točajko Zefrančkovo Ančko pa zinil, da so me vsi slišali: „Glej, glej, tale je za Kar čedna!“

Sele potlej, ko sem odhajal domov, sem se zavedel, da sem ga polomil. Moški so me postrani gledali, ženske pa stikale glave, kot bi jih imele zraščene. Vedel sem, da me opravljajo, kajti prav dobro sem slišal: „Pohotnež stari, le kaj si upa!“

Torej tudi takrat, kadar pohvalim človeka, ne mislite zgolj slabo. Pohvala rad slisi vsak, star ali mlad, reven ali bogat, in je velikokrat več vredna kot se tako velik kup novcev.

MARTIN KRPAN

(Ne)resnice z napako

Med osnovne značilnosti pekocih (tekočih) gospodarskih banj sodi še nadalje visoka rast (rast) cen.

Učiteljica je okarala mučenca (učenca), ker ni naredil domače zaloge (naloge).

V relativni (delitvi) je prišlo do nekaterih pomembnih norosti (novosti).

NABRAL: J. JUST

Rešitev prejšnje križanke

LABA ANTI
ERAR PART
N I K A R A G V A
O B L E T I C A
Y I A M E O N
S L A D N E R C P A V
T O R I J E C E L I T A
T A J E K O L E R
J O D A T I O P O M A
A S A N O S S A T A N

260.000 karatov diamantov pleše

Diamanti niso le okras - Umetni so odpornejši

Ljudje prireajo najrazličnejše pleše, toda za „ples diamantov“, ki jkajp ni nič drugega kot razstava teh dragocenih kamnov, gotovo še niste slišali. Zadanji je bil leta 1908 v Parizu in takrat so evropski bogataši pokazali za deset tisoč karatov diamantov.

Zdaj je zadnji „ples diamantov“ v marsičem prekoslja moskovska razstava diamantov „Almaz 75“. Gre za prikaz naravnih in umetnih diamantov, ki dosegajo skupaj kar 260 tisoč karatov. Razstavi se med seboj razlikujeta tudi po tem, da je bila pariška zgolj „razkazovalna“, medtem ko je moskovska tudi „delovna“, tamkaj so namreč razstavljene skoraj vsi stroji, ki delajo s pomočjo diamantov. Le-teh ne uporabljajo samo draguljarji, urarji ali steklarji, ampak so že nenadomestljivi tudi v metalurgiji, strojearnji, geologiji, elektroniki, kirurgiji itd.

Diamanti, najtrša tvarina, imajo skoraj „kozmično“ hitrost rezanja. V eni minuti prerežejo okoli 250 metrov pločevine iz zlitine in več kot pol kilometra traku iz bavnih kovin. Nekdaj so morali diamantne končce menjati že po petdesetih obdelanih proizvodih, zdaj pa zaležejo tudi za devetistočkratno uporabo.

Ta izboljšava gre na rovaš umetnih diamantov, ki so že precej zamenejali naravne. Umetni diamanti niso samo cenejši in lepši, ampak tudi trši in odpornejši do vročine. Naravni začnejo svoje dobre lastnosti izgubljati že pri temperaturi nad 700 stopinj Celzija, umetni, ki jih naredijo s pomočjo izredno velikega pritiska, pa zdržijo tudi do 1300 stopinj Celzija. Po tem se odlikujejo ravno sovjetski umetni diamanti, zato je za razstavo „Almaz 75“ veliko zanimanja tudi v tujini.

Čeni romani, potujoča gledališča in filmi so ustvarili mit o kavbojih, ki pa so bili po mnenju nekaterih zgodovinarjev čisto breznačajne osebnosti.

Ob tej nenavadni legendarnosti kavbojev so se hkrati pojavljale tudi trditve, ki so prave kavboje prikazovale kot popolnoma breznačajne osebnosti. Prav v zadnjem času se zgodovinarji v Združenih državah Amerike spet na veliko ukvarjajo z raziskovanjem mita o Divjem zahodu. Tako je William Savage, profesor na univerzi

Oklahomi, izdal dokumentirano antologijo tekstov o dobi pospešene naseljevanja prerije med leti 1865 in 1895. Zanj so bili kavboji, kar pomeni že beseda sama, čisto navadni kvasi pastirji; mladeniči, stari od 18 do 25 let, ki so se, nezadovoljni z delom na poljedelskih posestvih svojih staršev, vdinjali pri bogatih rančlerjih. Kavboji niso bili junaki, pogosto sploh niso imeli konja in še manj pištolo (da ne bi plašili živine). Zvalili so kot „ujetniki“ na različnih delodajalcev, zaslužili so samo okoli 30 dolarjev, toliko kot delavci v tovarnah na vzhodu ZDA. Tisti, ki so hoteli živeti kolikor toliko dobro, so se morali ukvarjati z nepoštenimi posli.

Vse, kar je resnično v legendi o junakih Divjega zahoda, je po mnenju prof. Savagea to, da so oboževali pijsko in ženske, do tega pa so prišli zelo poredko. Ko se danes spet križajo kopja zgodovinarjev o pravi podobni kavboje, ostajajo sociologi ob strani in pravijo samo, da bo mit o kavbojih in Divjem zahodu „zbledel zategadelji, ker se v Ameriki pojavlja nov, bolj stvaren način mišljenja.

„Na slonu!“ jo je povprašal njegovo veličanstvo.

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Črna ptica
vrsta
strajk
strojilo
papiga

Table with columns: D L, TREPJE, ZENSKA, VETRNICA, DESTOVNIK, ALFI, D L, HIPER, DOMOVINA, ORANJE, etc.

Table with columns: D L, MAT, KODOR, SPOSOBNI, VSEBINA, D L, HIPER, DOMOVINA, ORANJE, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Table with columns: ČRNA, VRSTA, STRAJK, STROJILO, PAPIGA, etc.

Črevesne kužne bolezni

Na območju Dolenjske (občine Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Trebnje) je bilo v lanskem letu obvezno prijavljenih 2110 malezljivih obolenj. Med temi zavzemajo prvo mesto črevesne kužne bolezni z 826 primeri, kar je več kot tretjina. Črevesnih kužnih bolezni je vedno več. Širjenje črevesnih infekcij je predvsem posledica slabih higienskih razmer in nam kaže, da naše okolje ni čisto.

Med črevesne infekcije, ki so pri nas najbolj pogoste, spadajo predvsem vrste driske, tifus, paratifus in gripa. Razen pri tifusu, kjer je v ospredju zelo visoka vročina, ki traja več dni, so pri vseh drugih črevesnih infekcijah v ospredju driske. To je pogosto odvajanje, blato postaja vedno bolj tekoče, pri mešanju mu je sluz in večkrat kri. Bolnika prizadenejo zlasti krči v trebuhu, izguba tekočine in soli z blatom, pri tifusu pa še visoka vročina zaradi strupov, ki so v samih povzročiteljih.

Povzročitelji večine črevesnih infekcij pri nas so bacili, tifusni in njim podobni (salmonele), ter bacili griže (šigele). Glavne spremembe se med boleznijo dogajajo v steni črevesja. Tam se bacili tudi razmnožujejo in se iz črevesja izločajo. Zato so iztrežki bolnikov z drisko kužni, ker vsebujejo vedno povzročitelje bolezni. Če si po opravljeni potrebi temeljito ne umijemo rok, lahko z rokami okužimo predmete, ki jih primemo. Na njih se okužijo potem preko drugih. Z rokami pogosto prijemamo hrano in si tako nevedno занесemo povzročitelje bolezni v usta. Krog je sklenjen: bacili pridejo v črevesje drugega, se tam razmnožijo in spet izločajo. Če napeljava pitne vode in odplak nista strogo pravilno ločeni, pridajo bacili iz iztrežkov kaj radi v vodo. Z uživanjem okužene vode pa se okuži veliko ljudi naenkrat.

Povzročitelji črevesnih kužnih bolezni lahko pridejo tudi v hrano. Hrana je zanje odlično gojišče in se v njej močno razmnožijo, zlasti če so na toplem in ne v hladilniku. Hrana je lahko že produkt bolno živali ali živali, ki je bila na videz zdrava, v resnici pa okuzena. Velikokrat pa se okuži hrana med pripraviljanjem ali med nepravilnim shranjevanjem. Kuhanje in pečenje bacile uniči. Vendar hrano velikokrat uživamo surovo: slaščice, sladoled, sadje, zelenjavo. Če ljudje, ki to hrano pripravljajo, niso čisti in če okolje, v katerem hrano pripravljajo, ni čisto, zauzijemo s surovo hrano veliko bacilov.

Tudi pravilno pripravljena hrana vsebuje manjše število bacilov. Če jo takoj porabimo, to majhno število klic ne škoduje, če pa jo shranimo na toplem, se klice v njej močno razmnožijo in lahko povzročijo hudo obolenje. V hladilniku se klice teko zelo razmnožujejo. Zaradi nečistega pripraviljanja hrane in nepravilnega shranjevanja je pripravljena hrana se pojavijo zastrupitve, ali boljše rečeno, okužbe s hrano. Če se to zgodi v živilskem obratu, zbolijo naenkrat veliko ljudi. Zato je nujno, da so prehranski obrati brezpogojno higiensko urejeni in ljudje, ki tam delajo, zdravi in vzgojeni za tako delo. Tudi tega ne smemo pozabiti, da imajo pri prenosu bacilov grize veliko vlogo muhe!

Zdravljenje črevesnih kužnih bolezni je uspešno. A zakažni zdravili, če lahko preprečimo? Bolni ljudje niso sposobni za delo in črevesne infekcije zahtevajo tudi svoje smrtno žrtve. Proti tifusu in paratifusom lahko cepimo, a odpornost po cepljenju je le kratkotrajna. Zato je cepljenje obvezno le v izjemnih primerih, ko je nevarnost okužbe velika in neposredna. Glavno sredstvo pri preprečevanju črevesnih kužnih bolezni, ki so vedno pogostejše, je higiensko urejeno okolje, neoporečna preskrba s pitno vodo in vzgoja ljudi v osebni higieni in higieni okolja.

KOLERA Kolera je, tako kot črne kove, karantenska bolezen. To pomeni, da je zelo kužna, da se je zelo lahko nalezemo. V kužnosti prekaša vse črevesne infekcije. V nehigienskem okolju se bliskovito širi in imamo naenkrat veliko obolelih. Za kolero poznamo uspešno zdravila. Če pa naenkrat zbolijo veliki ljudi, je za težko vemo nuditi ustrezno pomoč.

Vendar kolera ni le zdravstveni problem. Kjer se pojavi, prinese tudi velike ekonomske izgube turizmu, prometu in trgovini. Ničče ne gre rad na počitnice v deželo, kjer vlada koluzna bolezen, pa naj bodo počitnice še tako poeni. V zadnjih 10 letih je bila kolera prijavljena v več kot 40 deželah. Leta 1970 se je razširila v Sredozemlje. Na Bliznjem vzhodu in v Afriki se bo verjetno zdražala. Tako nam mora biti jasno, da smo vedno bolj ogroženi. Vnosa kolere verjetno ne bomo mogli preprečiti, lahko pa se pred tem veliko storimo, da se bolezen pri nas ne bo mogla širiti ali celo zadrtati. Ker je kolera bolezen slabe higiene, bolniki, „umazanih rok“, dobro vemo, da se je bomo ubranili le s poostreno higieno.

Povzročitelj kolere je kot vejica zavil bacil. Bolniki ga izločajo z blatom. Od tam pride v slabih higienskih razmerah predvsem v vodo. V na videz čisti vodi preživi 7-13 dni. Z uporabo take, neprekuhane ali nerazkužene vode se okužimo. Redkeje se bolezen prenaša z okuženo hrano in le izjemoma od boinika na drugega človeka. Bolnik torej le redko direktno okužuje ljudi okrog sebe, ampak samo postredno, ker okužuje vodo in z njo tudi hrano. V higiensko urejenem okolju se to ne more zgoditi.

Bolezen se začne naglo, s hudimi driskami. Bolnik kmalu izloča namesto blata le še vodo, v kateri plavajo delci odmrle sluznice črevesja. Izguba velike količine tekočine in potrebnih soli iz telesa bolnika najhujše prizadene, in če mu teh snovi hitro ne nadomestimo, lahko umre. Z antibiotiki uničimo bacile in bolnik ni več kužen. Odpornost (imunost) po preboleli bolezni je kratka, ne traja niti eno leto. Tudi po cepljenju, ki je proti koleri v prvi, preneha imunost že po pol leta. Zato se na odpornost ljudi in na cepljenje sploh ne moremo zanašati.

Najuspešnejša ovira za širjenje kolere sta sanirano okolje in velika osebna higiena prebivalstva. Treba je predvsem skrbeti za higiensko preskrbo z vodo, za stalno urejanje kanalizacije in odplak, za izgradnjo sodobnih javnih stranišč in umivalnic na krajih, kjer se ljudje množično zbirajo (semeljni), treba je sanirati naselja, ki so brez kanalizacije, prehranske objekta in sole. Ljudje pa moramo skrbeti za dvig osebne higiene.

Vsi ti ukrepi ne bi le preprečili širjenje kolere pri nas, ampak bodo predvsem pomagali pri preprečevanju drugih črevesnih kužnih bolezni, ki nas vedno bolj ogrožajo.

Dežurni poročajo

MOPEDA NI NIKJER - V noči na 12. maj je nekdo odpeljal Petru Zajcu, ki stanuje ob Težki vodi, moped modre barve z registracijsko številko NM 58-167. Moped je čez noč stal na dvorišču domače hiše.

ZAJKE SO UKRADLI - 15. maja so imeli tatinski obisk pri Medvedovih v Grčevrhu pri Mirni peči. Iz zaklenjenega hleva so izginile štiri zajkije.

DIMNIK SE JE PREGREL? - 16. maja okrog 4. ure zjutraj je v oddelku aperture v Novolesu nastal požar. Kaže, da se je pregrel pločevnasti dimnik, ki je izpeljal iz peči na nafto. Stena in streha ob dimniku sta začeli goreti, nakar so takoj poklicali gasilce. Ti so požar pogasili. Gmotne škode je za 2.000 dinarjev. Kot so ugotovili, je do požara prišlo zaradi okvare na peči, vendar to še raziskujejo.

VLOMILCA JE VIDELA - 18. maja zvečer je nekdo vlomil v osebni avto Marije Zupančič iz Novega mesta. Avto je bil parkiran pri kegljišču na Loki. Vlomilec je odnesel fotoaparata, lastnica pa je vlomilca še videla pri avtu, vendar je takoj pobegnili, ko se je približala vozilu.

PREVRAČANJE PRI PODGRADU

Na gorjanski cesti se je pri odcepu za vas Podgrad 13. maja popoldne zgodila huda nesreča, ki je terjala kar za 90.000 dinarjev škode, ni pa šlo tudi brez ranjenih.

Peter Šmajdek iz Regeče vasi je vozil tovornjak proti Novemu mestu, v ovinku pa je na mokri cesti vozilo zaneslo ravno takrat, ko je naproti pripeljal z osebnim avtom Jože Drab s Pristave. Drab je zavil, da bi se izognil tovornjaku vendar je vseeno zadel vanj. Osební avto je potem zasukalo, da je obstal na robu ceste, po nesrečnem naključju pa je takrat pripeljal z metliške smeri tovornjak Jože Kužnik iz Srebrniča.

Ko je ta opazil nesrečo, je močno zavril, vendar je tudi njegov avto zaneslo: zdrknil je na bankino, nato pa po strmini navzdol. Med prevračanjem je Kužnik padel iz avta in se poškodoval, prav tako pa je poškodovana sopotnica Težezija Drab. Oba so odpeljali v bolnišnico, kjer pa so na zdravljenju obdržali le Kužnika.

Novi zakon o temeljnih varnostih cestnega prometa je poostreno zadalil vse udeležence v prometu, da ne spravljajo v nevarnost zdravja ali življenja drugih ljudi ter da ne poškodujejo ceste ali objektov na cesti in ne ovirajo prometa. Med udeležence v prometu uvršča zakon tudi pešce, kadar hodijo po cesti; to pomeni, da se morajo ti ravnati po predpisih, ki urejajo promet. V zakonu je namreč vrsta določb, ki so namenjene samo za pešce, vendar ne samo za njihovo osebno varnost, ampak jim nalagajo tudi dolžnosti.

Pešci, hodite pravilno!

Temeljno pravilo za hojo pešcev je, da pešec praviloma ne sme hoditi po vozišču, t.j. po tistem delu ceste, ki je namenjen predvsem za promet vozil, in ne na njem postajati. Zato zakon prepisuje, da morajo hoditi pešci na cesti, ki ima pločnik, po pločniku. S tako hojo bodo pešci osebno najbolj varni in tudi ne bodo ovirali na cesti. Če pa že upravičeno gredo po vozišču, morajo hoditi čim bliže robu cestišča, skrajno previdno in tako, da ne ovirajo ali preprečujejo prometa vozil. Pri slabih vidljivostih ali gostem prometu pa morajo hoditi drug za drugim.

Pešci so dolžni iti čez vozišče pazljivo in po najkrajši poti. Če so na cesti zaznamovani prehodi (zebre), morajo iti pešci čez cesto na takih prehodih. Izven teh prehodov smejo iti čez cesto samo, če so ti več kot 100 m oddaljeni od njih. Tudi pešci morajo upoštevati svetlobne prometne znake (rdečo, zeleno,

Z nadvoza pri Trebnjem je lepo opazovati promet po magistrali, manj prijetno pa je, če se spomniš, da je 45 km te ceste čez dolensko območje najbolj nevarnih. Zaradi nepravilnega prehitavanja, prevelike hitrosti in prekratke varnostne razdalje so dan za dnevno karamboli, posebno pogosti pa so v času turistične sezone. Vsak čas se bo začela, zato je potrebna posebna previdnost! (Foto: R. Bačer)

Peš je »tankak« na črpalkah

Spreten goljuf je na štirih dolenskih črpalkah izvalil nad 2.000 litrov nafte, denar v gotovini, potem pa velikodušno odobril nagrade

Z nenavadnim primerom goljufije je imelo nedavno tega opraviti novomeško občinsko sodišče, ko je obravnavalo primer Milorada Džajića, brezdeleža iz okolice Lukavca. Z njim vred so se pred senatom, ki mu je predsedovala Marija Kastelic, znašli še njegovi trije pomagači.

Džajić se je septembra lani pojavil na bencinski črpalki v Črnomlju in uslužbenca Francu Hudelju ves obupan natvezel zgodbo: „Sem uslužbenec Avtoprometa z Reke. Za vožnjo vozimo material, moj sopotnik je odpeljal, mene pa pustil brez denarja. Pomagaj mi, saj si menda tovariš...“ Džajić je vedel, da ima Petrol z reškim podjetjem pogodbo. Tako je nagovoril Hudeljo, da je izdal lažno dobavnico, češ da je Džajiću natočil 536 l nafte za okrog 1.634 din, iz blagajne pa mu je dal še 1.334 din v gotovini, nakar mu je spreten goljuf velikodušno dal za nagrado 30 din. Potem ga niso več videli.

10. oktobra je prišel v Trebnje in s podobno zgodbo okvari tovarnjaka, ki da stoji pri Ponikvah, spet naplahtal črpalkarja Branka Dragana, da mu je izstavil lažno dobavnico za 737 litrov plinskega olja. Spet je dobil nekaj denarja in dal za nagrado 547 din. Čez teden dni je znova prišel v Trebnje, ko je bil v službi na črpalki Janez Feme in tudi njega pripravil do tega, da je v doku-

PREVRNIL POD NASIP

S 15.000 dinarji gmotne škode in poškodbo šoferja se je končala prometna nesreča, ki se je pripetila 13. maja na Catežu. Franc Krajšek iz Sentruperta je peljal vlačilec proti Zagrebu in prehitel tovornjak, ko je naproti privozil drug avto. Krajšek je zaviral in se umikal, pri tem pa ga je zaneslo, da se je prevrnil 5 metrov globoko po nasipu.

V ŽENSKO PA V ŠKARPO

18. maja popoldne je po nekategorizirani cesti od svojega doma na Bizeljskem peljal z avtom po klancu navzdol v vas Stanko Urek, naproti pa so prihajale peš tri ženske. Urek je iz neznanega vzroka nenadoma zapeljal v levo in zadel 76-letno Franciško Smeš, zatem pa se je zaletel še v škarpo in se prevrnil. Poškodovanka so odpeljali v bolnišnico, na avtu pa je za 10.000 din škode.

DELAVCA JE PODRL

Italijanski državljani je 16. maja dopoldne vozil z avtom iz zagrebške smeri proti Ljubljani, pri bencinski črpalki na Catežu, kjer popravljajo cestišče in je bila njegova smer zaprta, je zavil v levo. Italijan je opazil naproti voziti avto, zato se je skušal umakniti, pri tem pa je zadel v delavca Antona Potokarja iz Cerine pri Brežicah. Potokar je bil poškodovan in so ga prepeljali v novomeško bolnišnico.

dobil 1.600 din in, jasno, ponudil nagrado.

Nazadnje je 26. 10. 1974 opravil Džajić lažno tankanje na Catežu, kjer je na enak način pretental uslužbenca Slavka Černeliča, da je izdal dobavnico za 537 litrov nafte, izvalil je 1.107 dinarjev in se spet izkazal kavalirja za storjeno uslugo.

Džajić je tako storil 4 goljufije, črpalkarji pa so se zagovarjali zaradi vpisovanja lažnih podatkov v uradne listine, zaradi neupravičene izročitve denarja, zaupnega v službi, in zato, ker so sprejeli nagrade. Medtem ko je glavni obtoženeц Džajić, ki je malo pred temi kaznivimi dejanji prišel iz zapore, vse priznal, so tudi črpalkarji, razen Femea, povedali, da jih je preliščil in da je bilo tako, kot pravi obtožba. Edinole Feme je menda še isti dan posumil, da nekaj ni v redu, zato je manjkajoči znesek v blagajno plačal sam, še preden je službo predal drugemu kolegi. On krivde ni priznal.

Občinsko sodišče je izreklo naslednje kazni: Džajiću so prisodili 2 leti in 2 meseca zapore; Branko Dragan in Slavko Černelič morata po sodbi plačati po 1.000 din denarne kazni, obsojena pa sta bila še na 5 mesecev zapore, pogojno za dobo treh let. Femeu so prisodili 9 mesecev zapore, pogojno za 4 leta, odsotnemu Hudelju pa bodo sodili posebej. Sodba še ni pravnomočna.

Ni mu uspelo

Obtožba zaradi gospodarskega kriminala

Anton Krušnik, poslovodja Cvetličarne št. 1 v Brežicah, je po nalogu preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča v Novem mestu v priporu. Okrožni javni tožilec je namreč zoper njega vložil obtožnico, ki ga bremeni suma kaznivega dejanja ponarejanja in uničenja uradnih listin ter grabeža.

Krušnik naj bi po obtožbi izstavil dve lažni dobavnici brežiškemu Hortikulturnemu društvu za okrog 70.000 din dobavljenega blaga; tako je poslovvalniško razbremenil za tolikšen znesek. Razen tega naj bi iz dnevnih izkupičkov postopoma vzel 30.500 dinarjev, od katerih je rečeno, da je 3.000 din porabil zase, 27.500 din pa je v imenu Hortikulturnega društva nakazal svojemu podjetju Agrarii v Brežicah, da ne bi kaj posumili. Tako je hotel prikriti primanjkljaj v cvetličarni, za katero je bil kot poslovodja odgovoren.

PREHITRO SKOZI PODVOZ

14. maja je pri odcepu ceste iz Krškega proti Kostanjevici dokaj hitro pripeljal z avtom Janez Hočevar iz Gorice in ni upošteval omejitve, naproti pa je z glavne ceste navzdol pripeljal tovornjak Franc Novak iz Trnovca. Trčila sta, na avtomobilih pa je za okrog 15.000 dinarjev škode.

V VOZ JE TRČIL

15. maja ponoči je v Dol. Prekopi precej zaropotalo. Skozi vas je vozil osvetljen prečni voz Anton Miklavčič iz Malene. Za njim je pridrel avtomobilist Stanislav Jevnik iz Kočarije in se v voz zaletel. Pri tem je bil laže poškodovan Ivan Kržišnik iz Kostanjevici, sopotnik na vozu, medtem ko je na avtu in vpregi za 15.000 dinarjev škode.

Prilika dela tatu

Odmor med delovnim časom - malica - je našim delovnim ljudem zajamčena. Vemo pa, da marsikje malica traja dosti dlje kot 30 minut in da ponekod tudi večkrat malicajo. Stranka lahko pride v to ali ono pisarno, ker je vse odprto, na mizah so ženske torbice, uslužbenk pa nikjer. Tako prilicnost je spreten zmikavc nedavno tega izkoristil ravno v Novem mestu, zato smo v nekaj kolektivih po Dolenjski povprašali, kako je glede tega pri njih.

ZORA KAZAKOVIC, uslužbenka Keramike v Brslinu: „Trije smo v sobi in nikdar se ne zgodijo, da bi bila pisarna odprta, v njej pa nikogar. Me ne hodimo v jedilnico na malico, pač pa imamo navado malico prinesiti na delovno mizo. Če se izjemoma zgodi, da vsi trije odidem za kak trenutek ven, zagotovo zaklenemo. Nas ne bi mogel nihče okrašt.“

BERTA KIRM, administratorica pri podjetju TIP-TOP, Trebnje: „Pri nas nepoklicani ne hodijo v tovarno, zato nimamo navade zaklepati, če gremo na malico. Sicer pa sem jaz tako vedno brez denarja, zato bi tat slabo naletel, če bi se lotil moje torbice. Morda smo res preveč brezskrbni, ampak v našem kolektivu doslej ni bilo tatvin.“

BRANKA HAUPTMAN, vzgojiteljica v vrtcu Metlika: „Pri nas ima vsak zaposleni svojo garderobno omarico, kamor shranimo obleko, medtem ko imamo ženske torbice pri sebi, bodisi v pisarni ali v igralnici. Nimamo navade večjih vsot denarja nositi s seboj in nepoklicani človek ne bi mogel priti kar tako v našo ustanovo. Med malico ne hodimo iz stavbe, mislim pa, da še malo več previdnosti vseeno ne bi škodilo.“

R. B.

KRONIKA NESREČ

POTOK: KO JE PREHITEVAL - 12. maja popoldne se je Jože Konte iz Lopate peljal z osebnim avtom proti Straži in pri Potoku prehitel tovornjak, ko je opazil naproti prihajati drug avtomobil. Za preprečitev nesreče je bilo prepozno, zato sta Konte in voznik naproti vozečega avta Ladislav Urbančič iz Poljan trčila. Škode je za 6.000 dinarjev.

kolesa. Gmotno škodo cenijo na 18.000 dinarjev.

ZALOG: SUM NA MALIGANE - 22-letni Anton Potokar iz Novega mesta je 14. maja popoldne vozil osebni avto od Prečne proti mestu. Pri odcepu proti Zalogu je prehitel kolesarja, tedaj pa je avto zaneslo v grivo ob cesti. Avtomobil se je prevrnil na streho in obstal na kolesih, pri prevračanju pa sta se poškodovala sopotnika Stane Saje in Branko Petrič, oba iz Novega mesta. Gmotno škodo cenijo na 8.000 dinarjev, voznika pa so osumili, da je vozil pod vplivom alkohola.

Je še koga napet najstil?

14. maja so avstrijske oblasti izročile našim organom 34-letnega Igorja Vehovca iz Zuzemberka, ki je lani pobegnil čez mejo.

Za Vehovcem so razpisali tiralič, ker je osumljen goljufij, zato je tudi v priporu, kjer bo počakal odmere kazni pred sodiščem. Znano je, da je Vehovec, čeprav brez zaposlitve, imel precej denarja, saj ga je na debelo zapravil po ljubljanskih lokalitah. Za večjo vsoto denarja je opet najstil Ljubljanki Tatjano Bregant, s katero sta se pogodila, da ji bo priskrbel v Suhli krajini zemljišče za vikend. Našel je zemljišče z gospodarskim poslopijem vred, ki pa ga je bilo potrebno popraviti. Vehovec se je ponudil, da bo vse uredil, nakar mu je Ljubljankanka dala večjo vsoto denarja. Naredil ni nič, pač pa je izginil.

Domnevajo, da je osleparil še kakega občana, zato naj se javijo na milici ali na UJV Novo mesto vsi, ki vedo za njegove podvige.

R. B.

TRČIL IN OPELJAL

Peter Plut iz Otovca je 16. maja zvečer vozil avto iz Semeča proti Gradcu, v ovinku pa mu je med potjo pripeljal naproti drug avto, ki je med srečanjem zadel Plutovo vozilo, nato pa naglo odpeljal. Na Plutovem avtu je škode za 3.000 dinarjev, za pobeglim voznikom pa poizvedujejo.

Injekcija ustvarjalnosti

Dijakinja Dušanka Janičijević je že drugič zapored dobila nagrado na razpis tovarne »Krka«

Dušanka Janičijević je ena od trinajstih dijakov z Dolenjskega, ki je minuli teden prejela nagrado za nalogo, ki jo je poslala na razpis Sklada Krkinih nagrad. Njena naloga, ki nima na videz z dejavnostjo tovarne »Krka« nobena oprava, nosi naslov »Kulturni spomeniki v Novem mestu«.

Dijakinja tretjega letnika novomeške gimnazije, ki se je v šestem razredu osnovne šole s starši iz Beograda preselila v Novo mesto, trdi, da jo je na razpis opozorila prof. Stanka Florjančič. Dušanka bo študirala medicino; v razpisu je opazila pretežno strokovne teme, zato se je odločila, da bo skušala napisati nekaj, kar bi moral vedeti ali bi koristilo vsakemu novomeškemu intelektualcu. Torej »Kulturni spomeniki v Novem mestu«.

Dušanka Janičijević: »Napisala sem samo tisto, kar bi moral vedeti vsak Novomešan«.

»S pomočjo Boga Komelja, upravnika Studijske knjižnice,« poudarja vlogo mentorjev Dušanka Janičijević, »sem med drugim ugovarila, da Tintoretijeva slika svetega Miklavža, ki jo lahko občudujemo na Kapitulju, nima primerne okvira. Preveč obrtniški je ta okvir, da

bi lahko poudaril vsebino, kateri služi. To je morda malenkost, ki jo opazijo samo strokovnjaki, vendar se mi zdi pomembno to tudi objaviti. Je pač vedno tako, če si natančen in radoveden, da skušaš tuje mesto, ki je postalo tvoje, spoznati bolj podrobno kot domačini. Tintoretijeva slika je seveda samo primer v mozaiku nevednosti, ki bi morala biti vednost.

Tako imenovani fenomen Krkinih nagrad znova dokazuje, da ima gospodarska organizacija lahko resničen posluš za ustvarjalnost in celo nekaj več. »Krki« moja letošnja naloga, lani sem tudi dobila nagrado za razmišljanje o možnostih turizma na Dolenjskem, ničesar ne doprinese, vendar dokazuje, da mislijo v »Krki« manj utesnjeno, kot smo sicer vajeni v vsakdanjem vsakdanjiku. Skratka: spodbuja najširšo ustvarjalnost.

Ce smo pravilno razumeli Dušanko Janičijević, nekdo v Novem mestu vendarle ima posluš za navidez nepomembne stvari, ki pa so splošnega družbenega pomena. Razveseljivo je tudi dejstvo, da to ugotovi dijakinja tretjega letnika gimnazije, ki niti ni kakšen »gulež«, Darinka ima namreč ob učenju še dovolj prostega časa za ples, bila je na evropskem prvenstvu v znanju francosčine, je v gimnazijski strelski reprezentanci.

Ce se zdaj vrnemo na temeljni temo: »Kulturni spomeniki v Novem mestu«, ni odveč povedati, da je Dušanka lepo rekla, da so spomeniki tudi zapisane besede tukaj rojenih ljudi peresa, ki pa jih, žal, premalo beremo. Je že tako, da spomenike merimo na metre in ne na ideje. M. BAUER

Minuli ponedeljek so v prostorih novomeške gimnazije odprli izredno zanimivo razstavo »30 let socialistične Jugoslavije«, ki jo je pripravil Muzej revolucije narodov in narodnosti Jugoslavije. Razstava prikazuje našo socialistično revolucijo in njene dosežke od vstaje leta 1941 do današnjih dni in je posvečena 30-letnici osvoboditve. (Foto: S. Mikulan)

Trden krog znanosti in dela

Krkinе nagrade so potrditev dejstva, da ta kolektiv resnično skrbi za povečanje mladega rodu raziskovalcev - Razpis presegel republiške okvire

»Pet let bi bil skromen jubilej, če ne bi bila ideja teh nagrad globoka in izjemna. Porodila se je v nekdanji zaostali Dolenjski, ki se je s trdim delom - tudi delavcev »Krke« in morda njih še posebej - prebijala in prebila iz zaostalosti,« je zapisala ob peti podelitvi Krkinih nagrad prof. dr. Aleksandra Kornhauser.

Petkova slovesnost v novomeški tovarni zdravi »Krka« je namreč potrdila dejstvo, da je ta delovni kolektiv eden od redkih pri nas, ki samoiniciativno podpira nove, samoupravne odnose med gospodarstvom, vzgojnoizobraževalnimi ustanovami in raziskovalnimi institucijami. Odziv na razpis Sklada Krkinih nagrad je presegel republiške okvire; naloge s področja kemije, farmacije, ekonomije, medicine, biologije in biokemije namreč vsako leto praviloma pošiljajo v oceno tudi študentje zagrebške in beogradske univerze.

Poleg nagrad, ki jih »Krka« podeljuje študentom, so zelo pomembna tudi priznanja, ki jih delavci tega delovnega kolektiva podeljujejo dijakom. S tem skrbijo za povečanje mladega rodu raziskovalcev, za razvijanje ljubezni do znanja, in tudi do trdega dela, ki mu botruje. Krkinе nagrade prispevajo k povečanju mladega rodu s starejšim in raziskovalcem iz univerz in institutov z raziskovalci »Krke«.

Slednje je tudi ena izmed potrditev dejstva, da raziskovalna dejavnost na Dolenjskem resnično postaja del združenega dela. Raziskovalna misel, sprejeta in varovana od vseh delavcev, dobiva pristojo pot: za obogatitev znanja v korist vseh ljudi naše domovine.

Študentom in dijakom so pri pravi raziskovalnih in razvojnih nalogah nesebično pomagali in svetovali številni mentorji, znani univerzitetni profesorji in docenti, raziskovalci uglednih institutov in profesorji srednjih šol.

Slednje navajamo zaradi bolj celovite podobe, ki dokazuje, da se »Krka« zaveda, da je treba tesno skleniti krog znanja in dela. M. B.

KDO SO NAGRAJENCI

Letos so dobili Krkinе nagrade Bojan Bitenc in Stanko Srčić, Aleš Mrhar, Ciril Horvat, Janez Springer, Branka Bajer-Rapić, Maržina Klanjšček, Barbara Zajc, Ana Gregorič, Drago Babič, Bratko Filipič, Borut Banič in Tomaž Vargazon, Darko Gruengold, Ivan Bielen, Jana Končan, Zeljko Romić, Asja Smolčić, Marjan Jurjevič, Milan Jurgec, Milena Cerinšek in Milojka Ivančić, Ana Brbot, Miladin Vrbaški, Marija Pogačnik in Breda Sladič, Polona Jevšček, Tanja Alebič, Josip Lokobauer, Marijan Ahel, Vojko in Draženka Baznik, Tomaž Šolmajer, Primož Lorenčak, Slovenko Polanc, Bojan Grm, Zvonko Lešnik, Andrej Medved, Nevenka Filipović-Marinčić, Edvard Sefer, Janez Barbič, Hela Svarc, Alenka Herceg, Nadja Počrvina, Janko Černetič, Ivan Skoro, Darinka Skočir-Miklavčič, Ivanka Zidar in Julijana Papež, Darja Šumer-Toldi in Andrej Umek, Ana Kelbl ter Melanija Smalc, Zvonko Babič, Miha Hadl, Malči Podržaj, Tea Močan, Majda Hefferle, Mira Mugerli, Romana Jeras, Zora Golob, Nuška Gregorič, Dušanka Janičijević, Mateja Vodnik, Vlasta Jurečić ter biološki krožek osnovne šole »Katja Rupena« iz Novega mesta.

PRIZNANJA ZA MENTORJE IN MLADE DRUŽBENOPOLITIČNE DELAVCE

Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije Novo mesto bo tudi v letošnjem letu podelila priznanja najzslužnejšim mentorjem in mladim družbenopolitičnim delavcem v novomeški občini.

Tako bodo 23. maja na Bazi 20 priznanje novomeške občinske konference ZSMS prejeli mentorji Agnes Skof, Ivan Slapnik, Slavko Dokl, Stojan Djordjevič, Avgust Avbar (vsi iz Novega mesta), Alojz Murn (Podgrad), Ljubljancin Milko Brožič-Mali in mladi družbenopolitični delavci Branka Bukovec, Miha Povše (oba Uršna sela), Jože Klobčar (Podgrad), Janez Pipan (Novo mesto), Vlasta Luzar (Skocjan), Irena Hren (Slatnik), Janez Golob (Birčna vas) in Jana Črnigoj (Novo mesto).

MINI ANKETA:

»Na mladih svet stoji!« reče mo ponavadi. Kajpak so tudi taki, ki se s tem ne strinjajo, toda te lahko pustimo ob strani. Mladi se dan za dnem znova izkazujejo, na mnogih področjih družbenega življenja se kaže delo njihovih rok; veliko jih je, ki imajo odgovorne delovne naloge, katerim se starejši ne bi bili kos. Čeprav bo letos dan mladosti na nedeljo, se bo mladina kljub temu lahko postavila s številnimi delovnimi uspehi; spomnimo se samo, da so prav zdaj v teku mladinske delovne akcije in mladi pomagajo graditi tam, kjer je to najbolj potrebno. Tokrat smo mlade občane spraševali, kako gledajo na vlogo mladine v vsakdanjiku. Odgovori ne presenečajo:

»Na mladih svet stoji!«

Franč CEMAS, voznik pri Gorjančih: »Sem voznik, torej na takem delovnem mestu, kjer je navsezadnje vseeno, ali si mlad ali star. Sploh opažam, da imajo mladi danes prednost v veliko ozirih, čeprav se dogaja tudi, da so kje še zapostavljeni. Delo, ki ga opravljam, mi ne dovoljuje, da bi aktivneje deloval v ZSM.«

Stanko MEDIC, strojni ključavničar pri Pionirju: »V našem podjetju dela veliko mladih in ne bi mogel reči, da so zapostavljeni. Opravljajo tudi zelo odgovorna dela. Precej aktivna je tudi mladinska organizacija v podjetju; zadnje akcije smo imeli, ko smo šli na pohod ob žici okupirane Ljubljane.«

Milena PLANTAN, delavka v Novolesu: »Doma sem iz Praproč, kjer je naš mladinski aktiv zelo delaven, toda starejši našega dela ne znajo zmeraj pravilno ceniti. Ko smo si delali igrišče, je padla marsikatera pikra beseda, nihče pa ni nič rekel, ko smo pomagali graditi cesto.«

Franč NOSAN, voznik pri IMV: »Se zmeraj se dogaja, da so mnogi mladinci pri delu tudi nezainteresirani, kar gotovo ni prav. Toda po drugi strani je veliko takih, ki se zavedajo svojih dolžnosti, vestni so in požrtvovalni tudi pri dejavnostih mladinskih organizacij. Najbolj me moti to, da se mladina na cesti čestokrat ne obnaša tako, kot bi pričakovali. Tako na primer nekateri z namernim neprevladnim prečkanjem cest naravnost izživajo.«

Branko MARKOVIČ, delavec: »Mladi so dandanes čedalje uspešnejši, ni je reči, ki se je ne bi lotili in naredili tako, da bo prav. To velja kajpak predvsem za delavsko mladino, čeprav tudi mestne ne gre podcenjevati. Tako ena kot druga delata in živita v okolju, ki zahteva vse bolj sposobne in pridne ljudi.« D. R.

Bršlin na obrobju dogajanj?

Tudi pomanjkanje društvenih prostorov botruje precejšnjemu številu problemov v bršlinski soseski novomeške krajevne skupnosti

Podobne ali celo enake probleme, kot jih imajo občani v podeželskih krajevnih skupnostih, ki jih je do zdaj obiskalo naše uredništvo v gosteh, nahajamo tudi v urbanih mestnih sredinah. Tokrat so postali dokaj pereči v bršlinski soseski novomeške krajevne skupnosti, zato so 19. maja člani odbora družbenopolitičnih organizacij bršlinske soseske sklicali sestanek s predstavniki občinske skupščine Novo mesto in s predstavniki družbenopolitičnih organizacij z bršlinskega območja.

Na sestanku so obravnavali pritožbe občanov bršlinske soseske in pregledali možnosti za gradnjo prostorov za delovanje družbenopolitičnih organizacij v prihodnji krajevni skupnosti Bršlin.

V Bršlinu, ki je eden najmočnejših industrijskih predelov Novega mesta, zaostaja komunalna dejavnost (asfaltiranje cest, urejanje pločnikov, javne razsvetljave, prometnih znakov itd.), razen Novotekso-

vega ni otroškega vrta, otroških igrišč, prostorov za družbenopolitično, kulturno in športno dejavnost, tudi ni dovolj telefonskih priključkov, urejene postaje za mestni avtobusni promet in še česa. Duho-ve razburja tudi neurejeno, celo higiensko neprimerno poslovanje trgovine kmetijske zadruge in njena ograja ter odkup živine, ki tamkaj ni niti najmanj primeren. Vprašljivi je tudi most in njegova zaščitna ograja, ki jo zdaj predstavlja vrstica, in dostikrat spuščene železniške zapornice, ki najpogosteje ovirajo promet ravno ob prometnih konicah.

Veliko od teh problemov bo mogoče v prihodnje rešiti s primerno organizacijo, posebno tedaj, ko bodo občani tesneje povezani v krajevni skupnosti. Tako so poudarili predstavniki občine. Kar zadeva komunalno ureditev, spada leta v okvir celotne tovrstne problematike v Novem mestu, ki se rešuje bolj dolgoročno. Tudi pomanjkanje prostorov za družbene dejavnosti, ki so prav zategadelj kljub volji občanov ni razmahnila v takem obsegu, kot bi se lahko, zaenkrat še ne bo mogo-

če zadovoljivo odpraviti. Potrebna je namreč nova gradnja, do te pa še ne bo prišlo tako kmalu. D. R.

13. maja se je v telovadnici osnovne šole »Katja Rupena« pomerilo devet ekip v testih in praktičnih vajah iz prve pomoči za prvenstvo novomeške občine. Strokovna komisija, ki jo je vodil dr. Morela, je ocenila, da je bila najboljša ekipa Iskre, ki je dobila pokal in bo zastopala novomeško občino na republiškem tekmovanju. Tokratno tekmovanje, že šesto zapored, je bilo pod pokroviteljstvom Novoteksa in je dopolnilo akcije ob tednu Rdečega križa in stoletnice RK Jugoslavije. (Foto: S. Mikulan)

Novomeška kronika

USTVARJALNI »POTRES« - Stalni gostje v »Kavarni« na Glavnem trgu so že navajeni na pogoste »potresne sunke«, ki imajo epicenter v nekdanjih nočnih spodnjih prostorih lokala. Le-te namreč trenutno preurejajo s kladivi in drugimi trdimi predmeti zategadelj, da se bo vanje začasno preselila »Kavarna«, ki jo bodo potlej nekoliko polepšali.

SEDEM LET NESREČE? - Pravi-vo, da je tisti, ki razbije ogledalo, sedem let nesrečen. Ali bo tudi v voznikom tovornega avtomobila, ki je pred tedni razbil cestno ogledalo na samopostrežni trgovini pred mostom na Glavnem trgu, tako, ne moremo vedeti; lahko pa se zgodi, da bo vse življenje nesrečen kakšen pešec. Če bo nanj padlo novo ogledalo, ki so ga namestili prav tam kot prvo, pa se zmeraj tako nisko in nerodno, da se vanj že zaletujejo tovornjaki. Zdi se, da ne gre za ogledalo za pomoč voznikom, ampak za meč nad glavami pešcev!

TRŽNICA - Podoba novomeške tržnice je ob petkih in ponedeljkih enaka; polno branjevk, gospodinj in še več kramarjev, skratka velika gneča. Kupiti je mogoče vse, od glavnikov in cvetličnih lončkov do sadik paradiznika in berivke. V ponedeljek so bile cene nekaterih živil naslednje: kilogram solate je stal 10 dinarjev, fižola 11 din, šopek rdeče redkvice je bil 2,5 do 3 din, za merico smetane pa je bilo treba odšteti 10 dinarjev.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE - Prejšnji teden je darovalo kri 75

»Dolenjski list«

občanov, od tega 18 delavcev iz Novoteksa, 12 iz Industrije obutve, 11 iz Krke, 6 iz Iskre, 6 iz IMV in 5 iz Novolesa.

ROJSTVA - Rodili sta: Marjeta Lucič iz Jerebove 2 - Slavka in Marija Pavlin z Zagrebške 21 - Darjo.

SMRTI - Umrla sta Milan Šobar, študent veterine z Ragovske 20, v 27. letu starosti, in Franc Rotar, upokojenec iz Dolenjskih Toplic, v 82. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da so počitniške hišice na Dolenjskem tako kičaste, da se nekaterim lastnikom ni posrečilo prepričati navčnih slikarjev, da bi jim prodali slike. Hudo je, če naiva obupa nad naivo.

Mladi v brežiški občini slavijo praznik mladosti že od 13. maja dalje. Prireditve se bodo vrstile še do konca tedna. V mladinsko organizacijo so med tem sprejeli 220 novih članov. (Foto: J. Teppey)

Tovarna se ustavi v četrtek

V brežiški Tovarni pohišstva bo dohodek manjši za pet milijonov dinarjev. Več za izvoz, manj za domači trg - Delna zamrznitev investicij in OD

Zagata, v kateri se je znašla lesna industrija, tudi Tovarni pohišstva v Brežicah ni prizanesla. To je delovna organizacija, ki se ukvarja izključno s finalno proizvodnjo, zato tembolj občuti posledice težjega gospodarjenja. Po kritični analizi poslovanja v prvem tromesečju so v podjetju prišli do ugotovitve, da morajo nekaj ukreniti za naslednjih osem mesecev. Na predlog družbenopolitičnih organizacij je delavski svet na seji 15. maja izglasoval spremembo letnega plana in še nekaj drugih ukrepov.

Proizvodnjo za izvoz povečujejo od predvidenih 8 na 26 milijonov dinarjev v škodo domačega trga, za katerega so prej planirali 16 tisoč spalnih garnitur. Po novem planu jih bodo za domači trg izdelali le 13 tisoč.

In kaj pomeni to? Da se bo dohodek letos zmanjšal za 5 milijonov dinarjev, ker je finančni učinek za prodajo na tuje slabši, delno zaradi močne konkurence, zaradi zmanjšane stimulacije izvoza in zaradi odločitve, s katero so lesno industrijo izločili kot proizvajalko trajnih dobrin. Pri najetju kredita za pohišstvo mora kupec plačati 30

odstotkov pologa, če pa se odloči za avtomobil, pa le 10 odstotkov. Tukaj že tiči zajec.

Težave so v tovarni sicer pričakovali, vendar niso računali, da jih bodo zadele tako hitro in tako močno. Nanje niso čakali prekriznih rok, zato poskušajo

najprej ukrepati doma. Proizvodne serije so med drugim zmanjšali od tisoč garnitur na 500 in celo na 200. Da bi čimbolj ustregli potrošnikom, so pozivili proizvodni program z novimi modeli, vključili pa so se tudi v akcijo za znižanje prodajnih cen za 7,5 odstotka.

Po sklepu zadnje seje delavskega sveta bodo imeli delavci vse petke v maju kolektivni dopust. Odločili so se za zamrznitev osebnih dohodkov, ki ne izvirajo iz produktivnosti, in za ustavitev vseh investicijskih vlaganj, ki za normalen tehnološki proces niso nujno potrebna. Storilnost so sklenili povečati za 5 odstotkov, pazili pa bodo tudi na odgovornost in disciplino. Več sami ne morejo ukreniti, ker menijo, da so vzroki krize zunaj njih.

JOŽICA TEPPEY

DOŽIVETJE V MUZEJU

Udeleženci IX. skupščine računovodskih in finančnih delavcev Slovenije so 15. maja obiskali Posavski muzej. V slavnostni dvorani so prisluhnili pesnim pevskega zbora bratov Milavcev iz Brežic. Nastop pevcev v tako reprezentativnem okolju jih je navdušil. Z ogle dom muzeja so bili zelo zadovoljni in so se ob zaključku skupščine organizatorjem zahvalili za tako prijetno doživetje.

MLADI NA POHODU

V soboto, 17. aprila, je mladina brežiške gimnazije, šole za blagovni promet in osnovne šole bratov Ribarjev krenila na pohod po poteh Kozjanskega odreda. Na Osredku so udeležence pogostili s partizanskim golažem. Boje kozjanskih borcev je mladim prikazal predsednik občinske Zveze borcev NOV Milan Kostevc.

NOVO V BREŽICAH

PRI KRUSNIH MATERAH. - V brežiški občini so lani skrbele rejnice za 51 otrok. Občinska skupščina plačuje celotno oskrbo za 31 rejencev, za druge skrbijo starši, nekateri rejenci pa dobivajo družinsko pokojnino. Najvišja rejnina je v minulem letu znašala 800 din in so jo prejemale rejnice, ki skrbijo za duševno prizadete otroke.

177 PROŠENJ REŠENIH. - Občinski sklad za štipendiranje je za tekoče šolsko leto prejel 268 prošenj za štipendije. Od tega jih je upravni odbor ugodno rešil 177. Povprečna štipendija je lani znašala 488 din, vendar to povprečje nič ne pove. Najnižji mesečni znesek je bil 51 din, največji pa 1144 din. V skladu združujejo delovne organizacije v občini po 0,5 odst. od bruto osebnih dohodkov, o čemer so lani podpisale sporazum.

PESEM IN PLES. - Na svečanem sprejemu pionirjev v mladinsko

organizacijo, ki je bil v nedeljo na cerkljanskem letališču, so sodelovali v kulturnem programu učenci osnovne šole "Tone Seliskar" iz Cerklj in folklorna skupina osnovne šole bratov Ribarjev iz Brežic. Nastop šolarjev so popestrili člani vojaškega kluba garnizije Cerklje.

VEČ PLEMENIC. - Kmetijska pospeševalna služba v občini bo letos poskrbela za nabavo 90 glav plemenske živine. Tri kmetije namerava usmeriti v živinorejo in šest v sadjarstvo. Spodbujala bo ustanavljanje strojnih skupnosti za sadjarje in gojitelje jagodičevja.

206 BREZPOSELNIH. - Skupnost za zaposlovanje ima za brežiško občino zabeleženih okoli 220 interesentov za zaposlitev. Med njimi je 15 delovnih invalidov druge in tretje stopnje. Letos bodo delovne organizacije v občini povečale število zaposlenih za 6,7 odst.

Preveč je izgovorov

Kje ste, brigadirji?

15. aprila je potekel rok za prijave mladincev v poletne delovne brigade. V Posavju se ne morejo ravno pohvaliti z odzivom. Vsaka občina mora poslati v vsako izmeno po osemnajst mladincev, skupaj torej 54.

Do sredine maja so zbrali v sevniški občini komaj deset prijav, v Brežicah osemnajst in v Krškem dvanajst. Krška občina bo dala za prvo izmeno tudi komandanta brigade; to bo mladi kovinar Franc Špiler iz tovarne industrijske opreme in konstrukcij. Njegova brigada bo šla pomagat Kozjancem od 8. do 29. junija.

Druga izmena bo delala od 29. junija do 20. julija v Haložah, tretja izmena pa od 20. julija do 8. avgusta v Suhokrajini.

Občinske konference Zveze socialistične mladine v Posavju pozivajo mlade delavce, dijake in študente, naj v dejanjih pokažejo solidarnost s Kozjanci, Haložani in Suhokrajinci. V občinah kar ne morejo verjeti, da naletijo pri mladih na toliko izgovorov. V podjetjih se opravičujejo, da jih ne pustijo, drugi navajajo spet drugačne vzroke. Mnogi izjavljajo, da so bili slabo obveščeni, da so jih roki prehiteli in da se zato niso odzvali.

Nič ni še zamujeno. Kdor ima voljo, se še vedno lahko prijavi. Zaostali kraji željno čakajo na pridne roke mladih graditeljev.

J. T.

Delavci preslabo obveščeni

V delovnih organizacijah informiranje še ni utečeno

Obveščanje o finančnih razmerah podjetja je za zaposlene izredno pomembno, saj je to povezano s številnimi odločitvami, s kratkoročnimi in dolgoročnimi ukrepi. Zal tako obveščanje še ni povsod utečeno; tako beremo v poročilu koordinacijske komisije za spremljanje in usmerjanje uresničevanja ustave v krški občini.

S finančnimi podatki so bolj seznanjeni v tistih temeljnih organizacijah, ki imajo sedež OZD zunaj občine. Te prejema informacije redno vsak mesec, hkrati pa so obveščene o vseh predlogih in sklepih na ravni OZD in v TOZD. Med delovnimi organizacijami, ki imajo obveščanje zlasti dobro organizirano, so TOZD Lisca Senovo, PTT Krško, Labod-TOZD Libna Krško, Žito Ljubljana-TOZD Imperial Krško, Elektro Krško, GG Kostanjevica in GG Senovo ter Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj, Krško. Precej slabše pa je bilo še pred kratkim poskrbljeno za obveščanje pri IGM Sava, v Kovinar-

ski, v hotelu „Sremič“, pri Transportu in Preskrbi v Krškem, v Lekarni v Krškem, v brestaniški elektrarni, v Metalni in Rudniku na Senovem, pri Sigmatu v Brestanici in pri Kostaku v Krškem.

Iz odgovorov teh delovnih organizacij na vprašanja komisije lahko povzamemo, da je obveščanje o sklepih samoupravnih organov sicer zadovoljivo,

da pa delavci v informacijah večkrat zapazijo sklepe, o katerih niso bili vnaprej obveščeni, da bodo prišli na dnevni red. S tem pa v delovnih kolektivih kršijo načela delegatskega sistema, saj v takih primerih delegati nimajo možnosti uveljavljanja ti svojih želj in zahtev.

Napake delajo ponekod tudi pri sklicevanju zborov delovnih ljudi, ker jim ne pripravijo ustreznega gradiva pred seboj. Tako so delavci postavljeni pred dejstvo, da glasujejo za predloge, o katerih prej niso imeli možnosti razmišljati. Komisija poudarja v svojem poročilu, da gre v takih primerih bolj za formalno soglasje, resnično obveščanje pa je pridržano voljo delavcem. Za primer navaja mislija podjetja Sigmat, ZAGROKOMBINAT in SOP KRŠKO.

RIBNIKI VABIJO

Ribiška družina Brestanica-Krško je že 1. maja odprla ribolovno sezono v dveh izmed treh ribnikov na Mačkovičih. Dostop je sedaj po asfaltirani cesti, na katero opozarja tabla pri gostišču „Pod lipo“ v Brestanici. Gostom je na voljo osem čolnov, kupijo pa lahko tudi topla jedila, ki jih pripravljajo v gostinskem objektu, ki ga ta čas pospešeno dokončujejo. V novi sezoni stanje dnevnega ribolovna karta za izletnike, ki niso člani ribiških družin, 20 dinarjev, poleg tega pa je treba odšteti za kilogram krapa ali linja še po 20 dinarjev. Obiskovalci lahko kupijo karte vsak dan od 14. ure naprej, ob sobotah in nedeljah pa lahko lovijo ves dan. Za motorizirane obiskovalce je na voljo dovolj parkirnih prostorov, za tiste, ki jim sreča ne bo „mila“, pa bodo imeli vsak dan pripravljene ribe v gostišču.

ŠE VEČ ASFALTA!

Za odsek ceste Raka - Ardro so prebivalci zbrali 50 tisoč dinarjev. Krajevna skupnost Raka bo prispevala za asfalt dvajset odstotkov od vsote, ki so jo dali občani, za razliko pa pričakuje pomoč občinske skupščine. Razen teh 1800 metrov imajo v načrtu še asfaltiranje ceste Podulce - Dolenja vas, ki je dolga 3,5 km. Zbiralno akcijo so že začeli. Prebivalci bodo morali prispevati 130 tisočakov. Seveda tudi v tem primeru računajo na delež občinske skupščine in na 20-odstotni prispevek krajevne skupnosti.

Slovesnosti 24. in 25. maja

v Krškem in na Senovem

Prireditve v počastitev dneva mladosti in 30. obletnice osvoboditve se bodo v krški občini končale 25. maja. Za v soboto je v Krškem napovedan otvoritveni pionirski miting jugoslovanske plavalne sezone v odprtih bazenih. Pričakujejo okoli 600 mladih plavalcev.

Na Senovem bo isti večer ob 18. uri slavnostni koncert treh zborov osnovne šole. Prireditve bo v šolski dvorani. Naslednji dan, v nedeljo, 25. maja, pa vabijo Senovčani na osrednje slavje, ki se bo začelo ob 9. uri s paradom mladosti od rudarske kolonije do igrišča.

Ob 9.30 bo na igrišču pri šoli slovesen sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo in sprejem mladincev v teritorialne enote. Sledila bo otvoritev novega asfaltiranega šolskega igrišča s kulturnim programom. Popoldne ob 16 uri bo rokometna tekma Krško - Sevnica. V Krškem pa bo ob 15. uri otvoritveni članski plavalni miting poletne plavalne sezone.

SREBRO ZA NAJBOLJ PRIZADEVNE

V krški občini so nagradenci slovenskih sindikatov za leto 1975: Ivanka Medvešek, DES-TOZD Elektro Krško; Maks Unetič, Slovenija avto, trgovina Krško; Stane Kunec, Služba družbenega knjigovodstva Krško; Alojz Pavlič, Rudnik rjavega premoga Senovo; Karel Brenc, Termoelektrarna Brestanica; Franc Rakar, Dijaški dom Krško; Danica Čargo, Turist hotel Sremič Krško; Lidija Hočvar, Tovarna perila Labod-TOZD Libna Krško; Drago Košale, Kovinarska Krško; Alojz Volarič, Kovinarska Krško; Marjan Barbič, DES-TOZD Elektro Krško; Jože Peterkovič, Rudnik rjavega premoga Senovo; Franc Fabjan, Rudnik rjavega premoga Senovo; Anton Pleterski, Rudnik rjavega premoga Senovo; Jože Zupančič, Osnovna šola Podbočje; Ivan Zupančič, pošta Brestanica; Franc Božič, Služba družbenega knjigovodstva Krško; Stanislav Čuber st. Termoelektrarna Brestanica; Viktor Kostevc, Termoelektrarna Brestanica; Branko Voglar, Specializirano podjetje za industrijsko opremo SOP Krško.

Podjetja na desnem bregu Save v Krškem imajo malo zbiraj prostora in se skoraj nimajo kam siriti. Najbolj je v stiski SOP Slovenija avto občuti utesjenost, zato gradi novo posteljo za tehnične preglede vozil in servisno delavnico. (Foto: J. Teppey)

KRŠKE NOVICE

ZNOVA SVEČANO - Minuli ponedeljek je komite občinske konference ZK pripravil svečan sprejem za več kot 40 novosprejetih članov in podelitev zlatih značk 17 članom partije za 30-letno in večletno delo v organizaciji. Zbranim je spregovoril tudi Franc Šetinec, sekretar IK predsedstva CK ZK Slovenije.

POZIV NA POMOČ - Občinski odbor Rdečega križa je pred dnevi naslovil na delovne organizacije, ustanove in druge pismo, s katerim jih poziva, naj se vključijo med kolektivne člane in plačujejo podporno članarino. Takih je ta čas samo 25, kar je vsekakor premalo, če damo, da znaša letna članarina le 200 dinarjev.

SPODBUDEN ZAČETEK - li smo že, da so v Podbočju budo osnovne organizacije pred nedavnim ustanovitvenim društvom. Njegovi člani so se začeli v vsa tekmovalna območja dinskih delovnih inš. kje so igrajo v dolenjski ligi, kar je kolih osvojili že štiri ročke in domačem igrišču se nopolnijo.

TOKRAT STIRI - Invol občinske konference SZDL zadnji seji minuli teden obveščali tudi predloge za letošnja občinska priznanja z plaketo. Člani so potrdili, da za tri posameznike in eno kolektivno potrdila za občinsko skupščino. Svečana podelitev bo v brestaniškem gradu.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

O cesti vedno v jeziku vse doline

Posodabljanje ceste Tržišče—Krmelj—Šentjanž velja 11 milijonov dinarjev - 15-članski gradbeni odbor treh KS deluje složno

Sprejeti referendum v vsaki od treh krajevnih skupnosti v Mirenski dolini za posodabljanje cest je spet ena pomembnih akcij, kjer se krajevnih skupnosti niso ovirali. Po mnenju predsednika gradbenega odbora Jožeta Bavca iz Šentjanža je sodobnejša cesta med vsemi tremi središči teh krajevnih skupnosti prvi pogoj za nadaljnji uspešni razvoj.

V prihodnosti računajo v Šentjanžu tudi na kmečki turizem. Tako je zapisano v dolgoletnem konceptu razvoja Potokov, podobne želje gojijo tudi v Tržišču. V vsej dolini ugotavljajo še lepo število delovne sile, menda se vozi na delo drugam kar za šest avtobusov delavcev, ki zgrabljajo s prevozom na delo skoraj še enkrat toliko časa, kot trajajo delavnice. Prav zaradi tega ljudje z velikim pričakovanjem gledajo na industrijski razvoj v dolini, ki jim naj bi prinesel delo bližje domu. Razen industrije v Krmelju bi želeli kakšen obrat tudi drugod.

Kot pravijo, bodo morda kameje ob boljši cesti lažje našli loga, ki bi gradil tudi pri njih. Težavnost del, predvsem zaradi zahtevnega zemljišča, povečuje stroške posodobitve cestišča. Pohvalno je, da so na seji gradbenega odbora 8. maja soglašali o tem, kako naj bi delo poteka-

lo. V prvi fazi naj bi posodobili cesto skozi kraje, kjer še nimajo asfalta. Gre za Tržišče, Gabrijelje in Pijavice. Med Krmeljem in Tržiščem naj bi začeli melioracijska dela na Hinji, kar naj bi opravila Splošna vodna skupnost Dolenjske, ravno tako bodo delali med Krmeljem in Šentjanžem.

PRIMOŽ BO RAZPISAL SAMOPRISPEVEK

Na seji sveta KS in delegacije na Primožu so ob ugotavljanju bolj spodbudnega prispevka občinske pomoči za krajevne skupnosti v tem letu (Primož naj bi dobil okrog 55.000 dinarjev) uvideli, da najnujnejših nalog vseeno ne bi zmogli. Gre za popravila vaških cest in gradnjo dveh vodovodov. Če bi hoteli izvajati svoj razvojni program, bi samo letos potrebovali 100.000 dinarjev. Zato so menili, da bi bilo treba še v tem mesecu sklicati zbere občanov, kjer bi ljudem obrazložili potrebo po razpisu referenduma za krajevni samoprispevek. Referendum bi lahko izvedli ob nadomestnih volitvah v delegaciji krajevne skupnosti.

Denar, ki se v vseh treh krajevnih skupnostih nateka iz samoprispevka, lahko uporabljajo le za to cesto, zato bi z deli radi začeli čimprej, da ne bi zgrabljali zaradi podražitev. Računajo tudi na družbeno pomoč. Vse organizacijske priprave potekajo le s prostovoljnimi delom, brez kakršnih koli denarnih nadomestil.

A. ŽELEZNIK

Delo ne trpi

Krmeljska Lisca dejavna v športu in pripravi ekip prve pomoči

Marljivi kolektiv Lisce, TOZD Krmelj, je na občinskem tekmovanju 11. maja nastopil s šestimi delavkami, medtem ko vrsta TOZD Lisce iz Sevnice ni mogla pripeljati svoje postave. Tega razen Jutranjke, ki je dosegla prvo mesto med sevniškimi kolektivi, tudi nista zmogla Stilles niti Kopitarna. Krmeljska Metalna pa glede tega prednjači že vrsto let. Medicinske sestre iz Sevnice so se ob pripravah čudile, kako dekleta redno prihajajo na vaje. Vodja krmeljske TOZD Miro Gačnik nam je sicer zaupal, da je tudi manjše število delavk težko pogrešati za stroji. „Izmenje so sestavljene tako, da je spretnost delavk na kraju v skupini izenačena. Da vadba ni trpela, smo menjavali med izmenami tako, da je vseh šest lahko vedno skupaj vadilo pod strokovnim vodstvom,“ pravi Gačnik, Milena Gole iz Cirknika, ki ima do delovnega mesta sedem kilometrov, je povedala, da so vadile tudi po 4 ure skupaj. Zamenjavale so službo med seboj. Delo zaradi tega ni trpelo: pripravljale so se v prostem času.

V tem krmeljskem kolektivu dela v obeh izmenah 161 zaposlenih. Pogovor pokaže, da so ponosni tudi na svojo odbojkarško ekipo. Ekipe Jutranjke ali radeške papirnice so Krmeljčanke odpravile z visokimi rezultati, v igrah med TOZD Lisce imajo najhujše nasprotnice med Scnovčankami. Tudi krmeljsko moško ekipo so že premagale. Čeprav je majhen kolektiv in imajo izmenko delo ter je precejšnje število delavk oddaljeno od delovnega mesta, da za nekatero marsikdaj niti avtobus ne pride v poštev, se ob podpori svojega vodstva organizirajo tako, da se v marsikateri dejavnosti tudi izven dela lahko merijo z drugimi.

A. Z.

Milena Gole: „Pripravljale smo se v prostem času!“

ARTO: „JALOV DENAR“

Svet studenške krajevne skupnosti je lani vaščanom Arta in Poničev odobril 8.000 dinarjev, da bi lahko zgradili okrog kilometer dolg cestni odsek za povezavo obeh vasi. Žal se je zataknilo pri vaščanih Arta, ki se niso mogli odločiti, kje naj bi potekala trasa nove ceste. Razni spori so popolnoma zavrla akcijo, denar pa leži v banki, čeprav bi ga v drugih krajih studenške krajevne skupnosti že zdavnaj oplenili, ne da bi ga toliko načela rja in inflacije. Tudi vaščani Zavratca bi denar lahko koristno uporabili za popravilo poti proti Križam.

ŠOLA ZA MLADE SAMOUPRAVLJALCE

Izobraževalna skupnost se je odločila, da bodo za osme razrede 12. in 13. junija pripravili posebno šolo mladih samoupravljalcev. Pripravili so šest tem, kjer bodo mlade, preden zapustijo osnovnošolske klopi, skušali kar najbolje seznaniti s samoupravljanjem na raznih ravneh. V Šentjanžu bodo združili učence Mirenske doline, v Sevnici pa še iz Blance in Boštana. Pouk bodo na kraju sklenili z družabnim srečanjem.

K slovesnosti ob počastitvi 31-letnice osvoboditve Trebnjega, ki je hkrati tudi praznik štirih krajevnih skupnosti, so minuli četrtek dali svoj prispevek tudi učenci trebanjske osnovne šole. Kako si predstavljajo revolucijo, so pokazali z razstavo petdesetih grafičnih listov. Na sliki: predsednik komisije za zgodovino in spomenike pri občinskem odboru ZB Trebnje Pavle Miklič odpira razstavo.

Namesto preužitka-pokojnina

Osem kmetov, članov trebanjske Kmetijske zadruge je že pokojninsko zavarovanih z enakimi pravicami kot delavci - Večja varnost

Med pomembnimi socialnimi ukrepi naše družbe je tudi pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov kooperantov. Takoj je treba poudariti, da pri tem ne gre za tisto zavarovanje po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, kjer gospodar ob predpisani starosti prejme le 300 dinarjev na mesec.

Zadruga si prizadeva, da bi bilo čim več njenih kooperantov zavarovanih na nov način. Seveda se zavedajo, da je to odvisno predvsem od tega, kako močne so kmetije, da lahko prenesejo prispevke. Kot pravi direktor zadruge inž. Slavko Nemanič, računajo, da bo do konca novega srednjoročnega obdobja, do leta 1980, na ta način zavarovanih okrog 500 kmetov. To bo odvisno od naložb za posodabljanje kmetijske proizvodnje; če ne bo napredka in na domačijah denarja, bo vse le črka na papirju, ker ljudje ne bodo imeli od česa plačevati.

Vse ostale pravice so povsem podobne delavskemu pokojninskemu in invalidskemu zavarovanju, ravno tako v primeru smrti družinskega člana, dodatka za pomoč in postrežbo, ipd. Zdravstveno zavarovanje je

treba imeti seveda urejeno kot doslej. Pravico so starostne pokojnine dobijo zavarovanci ob dopolnjeni starosti 60 let za moške in 55 za ženske ter pokojninski dobi 20 let. Če te dobe nimajo, pridobijo to pravico čez naslednjih pet let ob pokojninski dobi najmanj 15 let. Tisti, ki dopolni pokojninsko dobo 40 oz. 35 let, pridobi pokojnino ne glede na starost.

Za to, da kmet postane zavarovanec, skupaj z zadrugo ugotovita čisti osebni dohodek; glede na to se tudi odločita za ustrezni zavarovalni razred. Lani je bilo na voljo pet zavarovalnih razredov, tako je tudi letos; zavarovalna osnova se giblje od 1.340 do 2.663 v 1. razredu. Prispevek znaša 16,31 od te osnove, kar se obračunava četrtletno. Sama višina pokojnine je v razmerju s to osnovo; pri

dobi 15 let znaša 35 odst. osnove; za zavarovance se za vsako leto nove dobe poveča za 2 odst. od osnove. Za zavarovance znaša to razmerje 40 odst., za vsako nadaljnje dopolnjeno leto do dopolnjenih 20 let pokojninske dobe se poveča za 3 odst., nad 20. letom pokojninske dobe pa se dviga po 2 odst. od osnove. Ko se kmet zavaruje na ta način, pokojninsko zavarovanje po zakonu ugasne, vplačani prispevek pa se upošteva za novo zavarovanje.

A. ŽELEZNIK

RAZPIS PRIZNANJ OBČINE TREBNJE

Komisija za podelitev priznanj pri občinski skupščini poziva delovne organizacije, družbenopolitične organizacije, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, društva in občane, naj dajo predloge za podelitev letošnjih plaket občine Trebnje. Predlogi morajo biti napisani na obrazcih, ki so na voljo pri občinski upravi. Rok za dajanje predlogov je en mesec od tega razpisa.

DEBENC: SREDIŠČE BORCEV IN MLADINE

Predvidoma 4. julija naj bi bil sprejet svečan sklep o gradnji doma borcev in mladine na Debencu blizu Mirne. V tem kraju je sicer že bil nek dom, ki je zaradi malomarnosti propadal, nazadnje pa prešel v zasebne roke. Novi dom naj bi bil res kraj, kjer bi se vsi dobro počutili.

Cesta približuje vas mestu

Mirenska krajevna skupnost ne vidi le centra

„Če hočeš delati, se vedno najde dovolj dela,“ pravi Jože Kene iz Gorenje vasi pri Mirni. Čeprav je bilo v torek, 13. maja, deževno, je bil z nekaj vaščani na cesti, ki jo že lep čas urejajo. V okviru mladinskih delovnih akcij v občini so v teh krajih minulo soboto delali tudi mladi iz mirenskih organizacij Zveze socialistične mladine.

Jože Kene je tudi podpoveljnik sevniških gasilcev. Za poti, ki bi jih radi popravili, pravi, da bodo gasilcem omogočile, da bodo ob nesreči mogli bližje v slaherni kraj na svojem območju. „Sedaj moramo paziti, da kje ne obtičimo z avtom,“ pravi. Gre za cesto Mirna-Gorenja vas-Sevnica-Zagorca-Skrjanče in Brezovica-Zagorca, zvezo s Križem ter Zgornjo Sevnico. „Tudi tisti, ki imajo svoje domove višje v hribih, so naši, govori Jože o želji da bi z do-

bro cesto povezali vse zaselke. Razvoju je zastal korak še marsikje: na Gorenjski gori npr. še nimajo elektrike! Jože Kene kot delegat v mirenski krajevni skupnosti ugodno ocenjuje razumevanje sveta te skupnosti tudi za vasi. „Dosti nam pomagajo, priskrbeli so nam pesek in cevi za cesto. Čez dan so moški v glavnem v tovarnah, zato poprimo za delo na poteh tudi ženske. Ne rečem, da ne bi mogli včasih še z večjim sodelovanjem med nami sami narediti še kaj več. Gasilci bi radi postavili svoj dom. Stari je prejemajhen in dotrajan.“

A. Z.

IZ KRAJA V KRAJ

NE BI SMELO BITI VEČ TOLIKO ZAGATE – Očitki, da ljudje ne vedo, kakšno dokumentacijo bi morali pripraviti za izdajo lokacijskih in gradbenih dovoljenj, ne bi smeli več veljati. Na voljo so namreč posebej za to pripravljene obrazce, kjer je lepo razvidno, kaj kdo še potrebuje.

DOGODEK ZA MIRNO – V soboto se obeta ljubiteljem modelarstva na Mirni veliko novega. Domača modelarska sekcija bo imela v gosteh klub iz Kranja. Kranjčani bodo pokazali radijsko vodene modele, česar se bodo v bodoče lotili tudi Mirencani. Domači modelarji se bodo seveda predstavili s svojimi ja-

dralnimi modeli. Za vrhunec bodo poskrbeli še padalci iz Lesc.

TUDI V MOKRONOGU LE POBIRAJO – Kraj se ne imenuje zastoj tako, temu primerne so tudi težave s kanalizacijo. Ljudje so precej nejevoljni, saj se pobira kanalizacijski odpadki v glavnem ne otekaajo nikamor.

KOT BERAŠKE HLACE – Delavci cestnega podjetja te dni krpajo dotrajani asfalt na cesti med Mirno in Trebnjem. Zaplate so kar precej velike, očitno je, da cesta ni bila grajena za tako velik promet.

Jože Kene, kurjač v IMV, TOZD Tovarna opreme Mirna: „Če bodo mladi z brigado res prišli, jih bomo znali porabiti!“

TABORNIKI VABIJO

V soboto, na predvečer Titovega rojstnega dne, vabijo sevniški taborniki k tabornemu ognju ob 20. uri pri svojem domu za Kopitarno. Pripravili bodo pester kulturni program, sledil bo ples.

Krajevne skupnosti se ne ukvarjajo le z reševanjem komunalnih pravnih, čeprav so prav zagate te narave največji trn v počutju občanov, tam, kjer jih skušajo odpravljati. Loška krajevna skupnost in posebej tudi na druga, ne le komunalna vprašanja. Na pohodu na Okroglice in pripoved udeleženca borbe za kurirsko pot, Alojza Kozarja iz Radeč, sta pritegnila stare in mlade.

SEVNIŠKI PABERKI

SEVNIŠKI KRIZ JE HVALEŽEN – Vlada Rdečega križa od 5. do 11. maja je vrsta darovalcev pokazala razumevanje za to človekoljubno organizacijo. Občinski odbor Rdečega križa se je posebno zahvaljuje za to posebno priznanje. Značek in učencem osnovne šole „Kadnik“ iz Sevnice za prostovoljno pomoč pri gradnji v glavni organizaciji. Posebej se je izkazala sevniki Trgovsko podjetje, ki je Rdečemu križu priložilo le 81 parov novih čevljev.

SEVNICA – Odkar je bila cestna služba navezadnje na novo cesto na Kalenjanju, poteka prevoz šolskega materiala, občani so se izkazali tudi v razvoju precej peska.

SEVNICA – Odkar je bila cestna služba navezadnje na novo cesto na Kalenjanju, poteka prevoz šolskega materiala, občani so se izkazali tudi v razvoju precej peska.

SEVNICA – Odkar je bila cestna služba navezadnje na novo cesto na Kalenjanju, poteka prevoz šolskega materiala, občani so se izkazali tudi v razvoju precej peska.

SEVNICA – Odkar je bila cestna služba navezadnje na novo cesto na Kalenjanju, poteka prevoz šolskega materiala, občani so se izkazali tudi v razvoju precej peska.

KMALU NAS BO VEČ — Veliko občanov, zlasti tistih, ki imajo otroke, upa, da bo referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka uspel, saj bi s pomočjo teh sredstev lahko zgradili nove vrtce, v šolah pa bi posodobili pouk. (Foto: Lorkovič)

Delegati podprli referendum

V sredo, 14. maja, so se na 9. skupni seji sestali zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor občinske skupščine Črnomelj.

Osnovna točka dnevnega reda je bila razprava o razpisu referenduma za uvedbo posebnega krajevnega samoprispevka za financiranje izgradnje šolskih prostorov in nekaterih objektov otroškega varstva v občini. Delegati vseh treh zborov so predlog za uvedbo samoprispevka enoglasno sprejeli, saj je prostorska problematika na področju vzgoje in izobraževanja ter varstva otrok v občini že več let pereča in splošno znana.

Na seji so potrdili statute in samoupravne sporazume nekaterih samoupravnih interesnih skupnosti, ki jih je predhodno obravnavala in dopolnila komisija za samoupravne akte pri občinski skupščini Črnomelj.

Delegati vseh treh zborov so potrdili predloge komisije za volitve in imenovanja ter imenovali Antona Troha, dosedanjega ravnatelja osnovne šole na Vinici, za ravnatelja šole se za naslednjo štiriletno mandatno dobo. Skupščina je nadalje dala soglasje k imenovanju Jožice Kočvar, referentke za skrbništvo v občinski upravi v Črnomlju, za tajnico skupnosti socialnega skrbstva v občini Črnomelj. Dalje so delegati skupščine razrešili funkcije predsed-

nika komisije za sestavo družbenega plana interesnih skupnosti Janka ŠTUKLJA in za novega predsednika imenovali Vinka JERMANA, dosedanjega člana omenjene komisije.

Po starem ne gre več

Težave v TOZD so zaradi skupnih služb, na katere zaposleni nimajo zadostnega vpliva

Uresničevanje ustave v bivših obratih je bilo tema pogovorov za okroglo mizo, ki sta jo prejšnji teden organizirala občinski komitei ZKS Črnomelj in predstavnik Komunistične razgovor je vodil član izdajateljskega sveta pri Komunistu Vlado Krivokapič, sodelovala pa je tudi članica CK ZKS Aleksandra Gorup.

V črnomaljski občini je v bivših osmih dislociranih obratih zaposleno 1100 delavcev, katerih kadrovska struktura ni zadovoljiva. Med 1100 zaposlenimi ima le 50 ljudi srednjo izobrazbo, samo 20 zaposlenih pa ima višjo oziroma visoko šolo. Občinski komitei ZKS Črnomelj meni, da je uresničevanje ustave v temeljnih organizacijah združenega dela prepočasno, ob tem pa je sekretar Jure Perko poudaril, da moramo na uresničevanje ustave gledati kot na dolgotrajen proces, ki traja več kot leto.

V razpravi so z vso resnostjo sodelovali predstavniki naslednjih TOZD: IMV, Dolenjke, Beti Črnomelj, Gozdnega gospodarstva, črnomaljskega Viatorja, Cestnega podjetja in zdravstvenega doma. Strnili so dobre in slabe izkušnje v svojem novem položaju temeljnih organizacij združenega dela in na osnovi tega sprejeli več sklepov. Vsi so si bili edini v tem, da se je proces ustavnega organiziranja v TOZD začel, da pa ni

Delegati so razrešili dosedanje komisije za ugotavljanje izvora premoženja in potrdili novo komisijo, katere predsednica je Ksenija Khalil.

Skupščina je sprejela tudi zaključni račun davčne uprave in zaključni proračun občine Črnomelj za preteklo leto.

prišlo dlje kot do formalnega urejanja odnosov. So težave, ki se kažejo v pomanjkanju aktivnosti družbeno-političnih organizacij in v nerazčiščenih odnosih znotraj delovnih organizacij. Komunisti iz bivših dislociranih oddelkov so dobili na posvetu posebno nalogo, naj v prihodnje spodbujajo uresničevanje določil ustave in naj v najkrajšem času odpravijo vse pomanjkljivosti v svojih TOZD. Poudarili so tudi potrebo po idejnopolitičnem izobraževanju članov ZK, za kar so zadolžili komitee in vse OO ZK.

L. T.

EKSPLOZIJE OGROŽAJO DRAGATUŠ

Prebivalci Dragatuša se jezijo zaradi škode, ki jo povzročajo miniranje v kamnolomu in peskokopu v sosednjem Nerajcu. Zaradi močnih stresanj zemlje ob eksplozijah pokajo vodnjaki in stene hiš, kot zatrjujejo vaščani. Največjo škodo, ki nastaja ob miniranju, pa vaščani vidijo v izginjanju potoka. Vaščani menijo, da potok presiha zaradi stalnih detonacij, ki so posledica miniranja v kamnolomu. Izguba potoka bi pomenila za vaščane hud udarec, saj vsa nima vodovoda. Prebivalci prizadete kraja upajo, da bodo pristojni organi v občini razumeli njihove težave in ustrezno ukrepali.

ČRNOMALJSKI DROBIR

MAJSKI PLES V SEMIČU — Djaki 3. b razreda črnomaljske gimnazije so 17. maja organizirali v penzionu Smuk v Semiču majski ples, na katerem so igrali domači Akordi. Z vstopnino in družabnimi igrami ter srečelovom so dijaki zbrali nekaj denarja, ki ga bodo še kako potrebovali na maturantskem izletu.

NOVOST ZA ČRNOMALJCE — Šotokan šola karateja v Črnomlju bo pritegnila marsikatero ljubitelja tega športa. Veščin karateja se bodo črnomaljski mladinci učili pod vodstvom trenerja Milisava Nikolića, ki je v tem športu dosegel zeleni pas. Organizator zanimivega športa v Črnomlju je domače TVD društvo.

KVIZ TEKMOVANJE NA GIMNAZIJI — Prejšnji teden so se dijaki gimnazije pomerili v poznavanju književnosti med leti 1945 in 1965 ter v poznavanju zgodovine KPJ od leta 1941 do 1958. Največ znanja sta pokazali ekipi 3. b in 2. a, ki se bosta 19. maja v Novem mestu ude-

ležila kviza v počastitev tridesete obletnice osvoboditve. Na tem kvizu bodo sodelovale ekipe srednjih šol iz Novega mesta.

ZBIRALI SO STAR PAPIR — V teh dneh je potekala v občini akcija zbiranja starega papirja. Organiziral jo je občinski odbor Rdečega križa, ki je v zbirateljsko delo vključil učence osnovne šole.

SKUPINSKI OGLED — Komunisti OO ZK Iskra-Semič so si prejšnji ponedeljek ogledali razstavo „50 let pisane partijske besede“ v Črnomlju. Z razstavljenimi primerki partijske literature so bili komunisti zadovoljni, izrazili pa so željo, da bi podobnih razstav bilo v bodoče več.

USPELO PREDAVANJE — V nedeljo, 11. maja, so vaščani Sinjega vrha poslušali zanimivo predavanje o nevrozi. Na izredno razumljiv način je vaščanom predaval dr. Jancz Klobučar, zdravnik iz Ljubljane. Predavanje je organiziral občinski odbor RK Črnomelj.

Kam z otrokom?

»Glasovala bova za krajevni samoprispevek«

ANICA MIHELIC je 19-letna administratorka, zaposlena v črnomaljskem Begradu.

„Moj dan je naporen in dolg, saj se v službo vsak dan vozim iz Stražnjega vrha. Doma imam družino, moža in 17-mesecevega starca sina. Oba z možem pa imava poleg vsega veliko dela z učenjem, saj se oba ob delu izobražujeva. Mož je izredni študent visoke šole za organizacijo dela, jaz pa obiskujem poklicno, administrativno šolo v Črnomlju.“

Prav otrok je bil ovira, pripoveduje Anica, „da se družina ni mogla vseliti v prsto stanovanje v Črnomlju, saj zanj nismo mogli dobiti ustreznega varstva. V Stražnjem vrhu nam otroka varuje moževa mati.“

Anica je seveda seznanjena z akcijami za izvedbo referenduma, na katerem bodo občani odločali o varstvu, vzgoji in izobrazbi svojih otrok.

Anica Mihelič: „Teško bo šlo, a vendar...“

„Teško bova z možem plačevala še 1 odstotek krajevnega samoprispevka, saj imava velike stroške s šolanjem, ki si ga v celoti sama plačujeva. Vendar bova glasovala za samoprispevek, saj je prispevek k izgradnji in razširitvi šol in varstvenih ustanov skoraj dolžnost vseh občanov. Sama sem na svoji koži preizkusila, kako hudo je, če so vrtci pretesni.“

Potrebujejo vodo in trgovino

Pečarič: »V Drašičih so doma pridni ljudje in če bo potrebno, bomo s prostovoljnimi delom opravili vsa zemeljska dela - Radi bi trgovino«

Draška krajevna skupnost obsega štiri vasi, v katerih živi okoli 400 občanov. V skupnosti je okoli 85 hiš (precej je že zapuščenih) in skoraj vsaka ima zaposlenega človeka.

In s kakšnimi problemi se srečujejo v eni izmed najmanjših krajevnih skupnosti v metliški občini? Prva in skoraj edina težava je slaba voda. Po vseh vasih imajo kapnice, poleti, ko je huda pripeka, pa ima vodo le redkokateri vodnjak. Takrat priskočijo na pomoč iz Metlike. S cisternami pripeljejo vodo, vendar je je skoraj vedno premalo. Če bi imeli svoj vodovod, bi bilo drugače. Kot kaže, bodo na sosednji Radoviči prišli do vode. Na enem izmed sestankov so se občani pogovarjali o možnosti, da bi vodo z Radoviče potegnili do Drašičev. Potrebovali bi le okoli 5 kilometrov cevi. Občani so zatrdili, da bi vsa potrebna zemeljska dela opravili s prostovoljnimi delom.

Sedaj si gospodinje pomagajo s hidrofoni in prav na njihov račun si je

že marsikatero olajšala delo s pralnim strojem. Razen tega je pod Drašiči močan izvir, na Bukvi mu pravijo. Če bi nad vasjo postavili vodovodni zbiralnik, bi imeli vsi Draščani in tudi prebivalci bližnjih vasi dovolj zdrave pitne vode.

Na sestanku so veliko časa posvetili tudi pogovorom o neurejeni kanalizaciji. Se vedno se namreč dogaja, da na cesto priteka gnojica. Zato občani upajo, da bodo kanalizaci-

Če bi imeli v Drašičih trgovino, bi v njej kupovale gospodinje z Božakovega, Rakovca, Železnikov, Krmačine, pa tudi s Hrvaškega.

Delali ob prazniku delavcev

Na praznik dela, Titov rojstni dan, 30-letnico osvoboditve in mesec mladosti so se prebivalci na Radoviči in Krašnjem vrhu dobro pripravili. Najprej so poskrbeli za mogočnega mlajša. Tik pred 1. majem so odšli z dvema traktorjema, motorno žago in gasilskim kombijem v gradaške goste in pripeljali domov mogočni stebli. Se isti dan so mlajša obelili, obesili zastavi in ju postavili. Na predvečer 1. maja so vaški mladinci pripravili zanimiv večer. V Rebrinah so postavili velik kres in se predstavili s kulturnimi točkami ter partizanskimi pesmimi.

Malo kasneje se je razvedelo, da so skoraj vsi radoviški vodnjaki prazni. Gospodinje so tarnale, da ne morejo kuhati niti prati, otroci so bili žejni. Takrat pa se je zbrala pešiča gasilcev in se v nekaj minutah dogovorila za akcijo. Vodili so jo predsednik radoviške krajevnne skupnosti Ivan Slobodnik, Alojz Janžekovič in še vrsta zavednih gasilcev. Obiskali so sosednja gasilska društva in vsa so rada pomagala in posodila tlačne cevi. Posebno so se izkazali Suhorjani. Posodili so veliko cevi in obenem pomagali pri sestavljanju cevovoda. Prav gotovo je bila za vse gasilce „prvomajska vaja“ težka, saj je bila dolžina cevovoda tudi več kot 800 metrov. Po treh dneh in dveh nočeh napornega dela so se gasilci oddahnili. Prav vsakemu občanu so napolnili vodnjak, razen tega pa hitro pogasili požar, ki je izbruhnil 2. maja v Bojanji vasi. Pri gašenju so pomagali skoraj vsi občani iz Bojanje vasi in gasilci iz Slamne vasi.

Prazniki so tako minili v solidarnem delu. Vsi, ki so sodelovali v akcijah, so v soboto, ko so opravili svoje državljanske dolžnosti, izjavili: „Kadar koli bo potrebno, bomo pomagali. Veseli smo, da smo se lahko izkazali prav v mesecu mladosti in v letu, ko slavi naša država toliko pomembnih jubilejev in delovnih zmag.“

Niko Pečarič, predsednik krajevnne skupnosti Drašiči: „Prebivalci naše krajevnne skupnosti upamo, da bomo dobili zdravo pitno vodo vsaj v naslednji „petletki“...“

jo uredili te dni, ko bodo skozi vas asfaltirali 500 m ceste.

Drugi večji problem je trgovina. V Drašičih imajo nekakšen kiosk in možakar, ki v njem prodaja, vedno proda vse. Gospodinje morajo po nakupe v Svržake ali celo v Metliko. Pred leti je mislila v Drašičih v nekdanji šoli odpreti trgovino Kmetijska zadruga, toda zaradi prenizkih stroškov so misel o trgovini opustili.

ZANIMIVA RAZSTAVA

Prejšnji teden je bila ob 50-letnici pisane partijske besede odprta v Belokranjskem muzeju razstava marksistične literature. O pomenu pisane partijske besede je spregovoril sekretar občinske konference ZKS Metlika tovariš Jože Mozetič. Razstavo si je ogledalo precej občanov, skupinske ogleda pa so organizirale osnovne organizacije Zveze komunistov in šole.

T. G.

Lani so v metliški občini zgradili 40 družbenih stanovanj, gradijo pa še 41-stanovanjski stolpič. Tudi na področju zasebne stanovanjske gradnje so v občini dosegli lep napredek. Po vojni so zgradili kar 404 stanovanj, danes pa raste v bližini metliške Beti (na sliki) novo delavsko naselje.

SPREHOD PO METLIKI

OBISK KARLOVSKE MLADINE — 25. maja bo obiskalo metliško mladino okrog sto petdeset mladičev iz Karlova. Skupno bodo pripravili kulturni program ter se pomerili v nekaterih športnih disciplinah. Medsebojni obiski so postali že tradicionalni, lani pa se je mladina teh dveh obkoljskih občin tudi pobratila.

dobro, če bi podobne športne igre potekale vse leto.

KONCERT SOLSKIH PEVSKIH ZBOROV — Predvidoma 6. junija bo v domu Partizana koncert metliških osnovnošolskih pevskih zborov, ki jih vodi predmetni učitelj Stanko Fux. V dobro uro trajajočem programu bodo učenci pokazali, česa so se naučili pri tej zvenoslojki dejavnosti v šolskem letu 1974/75.

SPREJEM PIONIRJEV — Ob dnevu mladosti bodo pionirji naše občine sprejeti v ZSMS. Sprejem bo na Bazi 20 v Kočevskem rogu ali pa v osnovni šoli v Metliki. Ob tem pripravljajo mladi zanimiv kulturni program.

METLIŠKI PATENT

„Metličani iščejo tovarno, ki bi hotela izdelovati gumijaste lutke. Pri kulturni skupnosti so namreč pripravljene kupiti nekaj sto takih lutk, ki bi jih namestili pod stole v domu Partizana. Lutke bi napolnili z zrakom, ko je v mestu kulturna prireditel, da ne bi bila dvorana med predstavo prazna.“

PODELITEV POKALOV IN DIPLOM — Zmagovalne ekipe in posamezniki, ki so tekmovali v mladinskih športnih igrah, bodo prejeli 25. maja pokale in diplome. Slavnostna podelitev bo v domu Partizana. Ob tem gre zapisati še to, da bi bilo zelo

»Da« za boljši jutri

Ze 7. aprila so se po krajevnih skupnostih v metliški občini zaključili zbori delovnih ljudi in občanov, na katerih so se pogovarjali o komunalnih potrebah in še enkrat dokazali, da se zavedajo vseh težav, ki pestijo njihovo občino. Razpravljali so tudi o samoprispevku in še enkrat, kot že nekajkrat poprej, sprejeli sklep, da bodo tudi v prihodnjih petih letih (1975-1980) prispevali za hitrejši razvoj občine. Kaj menijo o samoprispevku trije občani?

Jože Nemanič, Gornje Lovkvice: „1. junija bom glasoval za samoprispevek. Dolgo časa sem bil odbornik in vem, s kakšnimi težavami se ukvarjajo občinski

može. Občani so ponavadi krivični: vidijo le svoje težave. Nekateri tarnajo, da je samoprispevek prevelik, toda ptepričan sem, vsaj za našo krajevno skupnost, da bo glasovanje uspelo, ker se pri nas zavedamo, da lahko le z lastnimi močmi in z lastnim delom nekaj dosežemo.“

Emil Ribarič, Metlika: „Kljub temu da imam zadnja leta zelo malo denarja — denar vlagam v hišo — bom samoprispevek podprl. Oba z ženo se zavedava, da bova plačevala za boljši jutri. Naša občina je majhna, a obliku-

jejo jo poštene in delovni ljudje, ki z odrekanjem gradijo močne krajevne skupnosti in občino. Ko bomo čez pet let primerjali napredek, bomo ugotovili, da smo precej dosegli.“

Jože Kozjan, Božakovo: „Trdno sem prepričan, da bo naša krajevna skupnost med prvimi opravila svojo dolžnost in da bodo vsi vaščani glasovali za samoprispevek, za napredek. Mi, stari, smo živeli in delali v težkih razmerah. Zanimci bodo imeli precej boljše možnosti. Nove ceste, elektrika, mehanizacija, vodovodi — vse to bodo imeli. V marsikateri vasi še danes pijejo slabo vodo, se vozijo po prahu, imajo slabo elektriko. Ze čez

pet let bo marsikje drugače. Naši občani plačujejo samoprispevek že 19 let, zato bodo plačevali tudi v prihodnjih pet let.“

ZBRAL: J. PEZELJ

metliški tednik

Pod kozolec po kulturno hrano

Krajevna skupnost Struge ne premore dvorane za prireditve

30-letnico zmage nad fašizmom praznujejo v kočevski občini ne le v mešti, ampak tudi na podeželju. Šolarji so povsod lepo okrasili spomenike, mladina je kurila kresove, skupaj z odraslimi pa so skoraj po vseh vaseh postavili tudi mlaje.

Med krajevnimi skupnostmi, kjer so še posebno lepo in svečano proslavili dan zmage, so tudi Struge. Stružanci, posebno mladina, so 7. maja pospremili na pot letošnjo kurirsko pošto. 8. maja zvečer so kurili kres pod Sv. Ano. 9. maja zvečer so mladinci iz Kompolj zaigrali

pod Kaplanovim kozolcem kar dve igri, in sicer Linhartovo „Zupanovo Mičko“ in Borovo „Mater“. 10. maja pa je posebni avtobus odpeljal Stružance na proslavo v Ljubljano.

V razgovoru s predsednikom krajevne skupnosti Tonetom Pugljem in zakoncem Fabjan, ki so med glavnimi organizatorji raznih dejavnosti v tej krajevni skupnosti, smo zvedeli, da je obe igrici režiral domačin Ignac Kaplan, ki je sicer končal hotelsko šolo. Kaplan vodi tudi dramski krožek na šoli, katerega člani se prav zdaj pripravljajo za nastop za dan mladosti; hkrati študira s struško mladino šo Borove „Raztrganec“, s katerimi se bodo predstavili domačinom v nekaj tednih.

Franca Kaplan, stric režiserja Kaplana, je dal za prireditve na razpolago svoj kozolec, ki so ga vsi, od mladine do članov vodstva krajevne skupnosti in prizadevanega člana vodstva SZDL Staneta Ferkulja, le-

po okrasili z zelenjem in uredili vse, kar je pač potrebno za tako priložnost. Celo gasilci iz Kompolj in Strug so med prireditvijo dežurali s svojima avtomobiloma pri kozolcu, da se ne bi kaj vnelo.

Stružanci se že leta in leta prizadevajo, da bi dobili dvorano, ki bi bila primerna za sestanke, kulturne prireditve, predvsem pa bi jo uporabljali šolarji za telovadnico, proslave, nastope in sestanke. Sami so seveda pripravljani pri gradnji krepko pomagati s prostovoljnimi prispevki in delom, saj so takega dela vajeni. Tudi današnje šolo so že pred vojno zgradili tako. Vendar vseh stroškov zdaj sami ne bi zmogli, saj se kraj preživlja v glavnem le s kmetijstvom in delom v drugih industrijskih središčih.

J. PRIMC

Spomini na vojno

Pozdravi za predsednika in srečanje z borci ter kulturniki

6. maja je krenila iz Podpreske kurirsko pošta. Učenci osnovne šole smo pripravili kulturni program, kateremu je prisostvovalo veliko vaščanov, ravnateljica prof. Dana Jerše, pesnica Marjanca Colarič, Tone Ožbolt in drugi. Zbranim je govoril prvoborec Franc Kalič. Tako smo ob 30-letnici znova obudili spomin na številne podvige pionirjev-borcev, hkrati pa smo prenesli pozdrave predsedniku Titu za njegov 83. rojstni dan. Kurirsko torbo smo odnesli po skrivnostnih stezah mimo spomenikov NOB v Dragi do javke na Travi.

Po programu so nam pripovedovali borci našega kraja o NOV pri nas, pesnica Marjanca Colarič je recitirala svoje pesmi, letošnji nagradenec OF Tone Ožbolt pa nam je zopet povedal mnogo zanimivega o knjigah, ki ju je napisal. Za lepo doživetje se jim lepo zahvaljujemo.

Pionirji osnovne šole
PODPRESKA

DVE AKCIJI RK

Krvodajalska akcija v Kočevju bo 28. in 30. maja v Domu Dušana Remiha. Občinski odbor RK vabi vse zdrave občane, da se akcije udeležijo, saj so potrebe po krvi zaradi nesreč in boleznih velike.

V četrtek, 29. maja, bo tudi akcija zbiranja starih oblačil, obutve in posteljnine. Ta akcija, ki bo potekala po vsej Sloveniji hkrati, bo od 17. do 19. ure. Občani naj oddajajo pakete z oblačili na že običajnih zbirnih mestih, kjer jih bodo prevzele aktivistke RK.

SPREJEM ZA PRAZNIK

Občinska skupščina Kočevje je organizirala v hotelu Pugled sprejem za delavce organov za notranje zadeve ob njihovem prazniku 13. maju. Predsednik skupščine Savo Vovk je v govoru na svečanosti poudaril predvsem, da je danes zaščita stvar vse družbe, se pravi tudi vsakega posameznika; spregovoril pa je tudi o sedanjih nalogah organov notranjih zadev. Opozoril je, da so odbori za družbeno samozaščito v občini sicer ustanovljeni, a še ne delujejo dobro.

Po govoru je predsednik Vovk podelil dvema miličnikoma odlikovanja predsednika Titar; red dela s srebrnim vencem je prejel Stanislav Mavrin, medaljo dela pa Franc Markovič.

Po svečanem delu proslave je bil še tovariški večer, ki so ga omogočile s svojimi prispevki kočevske delovne in druge organizacije.

KOČEVSKA POSEBNOST

V kočevski občini je ustanovljenih 26 organizacij ZSM v (1)ozidih, 12 v krajevnih skupnostih (KS) in 6 v šolah in domovih. Pripravljajo se ustanovitve nekaterih novih, med drugim tudi za območje Fare in Banja loke. Ponekod mladinske organizacije, predvsem v KS, nimajo primernih prostorov za delo. Vendar skušajo povsod to v sodelovanju s KS urediti.

Na Kočevskem delajo mladinske organizacije po KS v glavnem le ob sobotah in nedeljah, ker je v ostalih dneh mladina po šolah ali službah v drugih krajih oziroma mestih. Le ob sobotah in nedeljah se mladina zbere v domači vasi, prireja športna tekmovanja, zabavne prireditve ali prostovoljne delovne akcije sama ali v sodelovanju s KS. Tak način dela je v naši republiki verjetno nekaj posebnega, vendar na Kočevskem drugačen ni mogoč še zato, ker je to območje zelo redko naseljeno in na podeželju mladine skoraj ni več.

J. P.

30 LET SVOBODE IN
SOCIALIZMA

Pevski zbor Lončar iz Dolenje vasi je pel na mnogih prireditvah v občini in izven nje, nazadnje na proslavi v pobrateni italijanski občini Arcevia. Snemali so tudi že za radio.

Lončarji vedno radi pojejo

Predstavljajo vam pevske zборе

V naslednjih tednih vam bomo postopno predstavili vse moške pevske zборе iz ribniške občine. Prav pevci so namreč tisti, ki žrtvujejo veliko prostega časa, da nas nato razvesele s svojim nastopom na proslavah, koncertih in drugod.

Najprej naj bo na vrsti pevski zbor Lončar iz Dolenje vasi. Njegov predsednik je France Trdan, pevovalja pa je od lani Andrej Petek. V sedanjih sestavi poje zbor od leta 1955, do lani pa ga je vodil pevovalja Anton Petje. Steje 14 pevcev. V Dolenji vasi so imeli mešani pevski zbor že leta 1946.

Pogoji za delo zbora niso lahki, saj so pevci zaposleni. Delajo v izmenah, zato težko najdejo primeren čas za skupne vaje. Prav zato vadijo le ob sobotah in nedeljah. Vaje imajo v gasilskem domu v Prigorici.

Pevski zbor Lončar sodeluje na mnogih prireditvah. Med drugim je nastopil na otvoritvi DC 16, pevsko-modni reviji, proslavi v Jelenovem

NOV ASFALT

Se ena ribniška ulica je dobila asfalt, in sicer cesta ob Bistrici. Asfaltiranje je financirala krajevna skupnost. Razen tega so pokrpali več ulic, ki so imele precej lukenj v asfaltu. V teh dneh so že ali bodo še asfaltirali tudi ceste oziroma ulice v Hrovači, Zgornjih Lepovčah, Podgorsko v Ribnici in v Brežah.

SEKCIJA NA GREGORJU

TVD Partizan iz Sodražice je nedavno ustanovil pri Svetem Gregorju na Slemenih sekcijo splošne vadbe. Ustanovnega sestanka se je udeležilo 31 občanov. Ta sekcija bo zelo pomembna za to območje, saj doslej slemenska mladina ni bila vključena v športno delo in vadbo.

Tudi potrebe kraja vidijo

Mladih premalo, starejši preveč previdni

V sodraški TOZD INLES smo se zapletli v pogovor o delu sindikata z novim predsednikom sindikalne organizacije Francem Lesarjem in tajnikom Janezom Dejakom, ki je bil prej predsednik sindikata. Povedala sta:

„V novem sindikalnem vodstvu so poverjeniki devetih skupin iz naše TOZD. Tako so zdaj v odboru enakomerno zastopani vsi zaposleni, medtem ko je imela doslej uprava v odboru sorazmerno več članov.“

Že v preteklih letih smo vedno kazali posluš za reševanje krajevnih zadev, npr. pri gradnji rokometnega igrišča, kanalizacije, pomagali smo združenim postaji, šoli in drugim. S takim načinom dela bomo nadaljevali tudi v bodoče, saj se zavedamo, da nismo le proizvajalci, ampak tudi občani, in da smo zato dolžni reševati tudi zadeve v vseh krajih, kjer žive naši delavci.

Znotraj podjetja pa smo organizirali razne proslave, prireditve, pogostili smo upokojence, organizirali človekoljubne akcije, športna sreča-

nja oziroma tekmovanja, izlete in drugo. S podobnim delom bomo nadaljevali tudi letos.

Seveda smo sodelovali tudi pri raznih krajevnih, občinskih in širših zadevah, kot so občinska športna tekmovanja, volitve delegacij v občinsko skupščino SIS in drugem, pri vaji „Jesen 74“ in pri nekaterih drugih zadevah.“

J. P.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

IZLETI UPOKOJENCEV – „Ribniški vandrovci“ načrtuje v prihodnjih tednih in mesecih več izletov. V juniju bo, kot je bilo že lani dogovorjeno, izlet na Veliko Planino, v cvetlično kraljestvo Volčji potok in Kamniško Bistrico. Drugi izlet je namenjen našim zamejskim Slovincem v Dolini pri Trstu, kar smo tudi že lani obljubili, tretji pa v bizelske gorice in takrat bomo obiskali tudi naš skupni dom v Kumrovcu. O jesenskih izletih se bomo pogovorili kasneje. Vodil vas bo „ribniški vandrovci“ Prezelj.

Velike sobane bi bile primerne za razstave, okolica, ki je kot pesem narave, pa za navdihe umetnikom. Tudi nekaj novogradenj marlesovega tipa bo spet poživilo naš kraj in privabilo še druge letoviškarje. V Ortneku so res lepe možnosti za prijetno letovanje.

V. P.

KRAVE V ISTRO – Te dni je kmetijski kombinat iz Pazina v Istri odkopal plemensko žvino na območju Ortneka in okolice. Skupno se je odpeljalo v Istro 18 krav.

M. G.

KORISTNO ČIŠČENJE

V Ortneku in okolici so do nedavna še pele ročne žage in sekire, pod katerimi so padale hoje in smreke, da je bilo vejevja v obilju za pridne roke krajanov naše skupnosti. Po obronkih pa so se kopicile skladovnice hloedov, ki so jih kamioni odvažali na žago. Pospravilo po gozdovih da veliko dela, pa tudi veliko lesa za kurjavo. Pospravljali si bomo pridobili veliko dragocenega kariva za zimno. Pohiteti moramo, da bomo gozdove do jeseni pospravili in očistili. Kdor bo bolj priden, ta bo več otnil.

UMETNOST V GRAD? – Morda bo le kaj z ortneško idiliko. Za naš grad se zanimajo likovni umetniki in prav za njihovo dejavnost bi bil primoren. Kraj in stavba sta kot nalašč.

— Sem šlišal, da sindikat ni mogel speljati akcije za cenejše letovanje svojih članov pri Počitniški skupnosti.

— Jaz pa, da so jo zato v korist delavcev rešili direktorji.

REŠETO

Pod Kaplanovim kozolcem je bilo 9. maja zvečer živahno, ker so se predstavili kompoljski mladinci z dvema igricama. Starejši so zavzeli prostor v parterju, mlajši pa tudi na „galeriji“ oziroma latah. (Foto: J. Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

PIONIRSKA HRANILNICA – 15. maja so na osnovni šoli v Kočevju ustanovili šolsko hranilnico in posojilnico. Ustanovni zbor je bil v avli nove šole. Učenci se bodo tako znašli pred novim načinom samoupravnega dela, hkrati pa bodo lahko pomagali sošolcem, jim posojali denar, vsem omogočili izlet in se hkrati sami vživljali v varčne gospodarje in samoupravljalce.

MLADI MATEMATIKI – 9. maja se je 54 mladih matematikov, učencev osnovne šole Kočevje od 5. do 8. razreda pomerilo v znanju na tekmovanju za pridobitev bronastega Vegovega priznanja. Najboljših 9 učencev iz 6., 7. in 8. razreda pa se bi skupaj s pionirji iz Fare borilo še za srebrno Vegovo priznanje na občinskem tekmovanju.

— Zakaj pa ne greš čez cesto tam, kjer je začrtan prehod za pešce?

— Bojim se, da se bi barva prehitro zbrisala, ker potem bomo spet vse leto brez prometnih znakov na cesti.

KOČEVSKA NOVICE

Zakaj pijemo?

Alkohol je človekov spremljevalec od rojstva do smrti. Pijemo ob rojstvu otroka, poroki, na proslavah, banketih, poslovnih sestankih, v službi, pa vse na prejšnjem pogrebu in vedno vzklikamo: „Živeli!“

Vendar je še posebno žalostno, če že mladi ne morejo brez alkohola. Ker ni boljše zabave, se mladi v Ribnici radi pogovarjajo o filmu, nogometu, Karpovu, ljubezni in... o junastvu. Da, o junastvu.

Fant, ki še nima 18 let, na obrazu pa se mu že vidijo sledi, ki jih je zapustil alkohol, pripoveduje družini o „podvigu“ oziroma kako mu je uspelo osvojiti srce dekleta. Zgodba je na kratko taka: dokler je bil trezen, si sploh ni upal deklice ogovoriti, steklenica vinjaka pa mu je dala pogum.

Spet drugi primer: V ribniški zelo obiskan lokal vstopita nepolnoletni deklet. Ne sedeta za mizo, ampak kar za točilno mizo. Prižgata si filter 57 in naročita vsaka vinjak. Ko je bil prvi „pod kapo“, sta naročila še po enega.

Takih prizorov bi lahko naštel še mnogo mnogo. Zaskrbljujoče je, da vedno več mladih pije, da iščejo zadovoljstvo v kozarčku alkohola. Tako zadovoljstvo pa je lažno. Traja kratek čas, kolikor pač deluje alkohol. Za njim sledi streznjenje, glavobol, „maček“. Nekateri se potem ogibajo alkohola, drugi si spet „klin zbijajo s klinom“ in tako zaidejo na pot alkoholizma, se pravi propadanja.

Nekateri krive za pijančevanje razširjenost alkohola, saj ga lahko dobis razen v gostilnah še v vsaki trgovini z živili, točijo ga celo v pisarnah in še marsikje. Tako se na alkohol navaja vedno več ljudi. Hkrati pa prav odrasli dajejo s pitjem slab zgled mladim.

Vsakdanji žalostni primeri iz naših gostišč nas opozarjajo, da ni dovolj govoriti o alkoholizmu le v novembru, ko je mesec boja proti alkoholizmu, ampak da bi se morali s tem zlom spoprijemati vsak dan in bolj odločno kot doslej.

M. GLAVONJIĆ

SREČANJE PRI FRANCETOVJI JAMI

Sprejem in tovariško srečanje za pripadnike organov notranjih zadev so v ribniški občini organizirali 13. maja pri Francetovi jami. Jubilejnim je ob 31-letnici te službe spregovoril in čestital za praznik sekretar občinskega komiteja ZK France Grivec.

J. P.

Temelji novega doma JLA v Ribnici so dokončani. Gradnja poteka po načrtu, tako da ni bojazni, da ne bi bil dograjen do roka, se pravi do letošnjega dneva JLA, 22. decembra. (Foto: J. Primc)

V nedeljo bo govoril Franc Šetinc

Spet vrsta prireditev v počastitev 30-letnice osvoboditve

V ribniški občini se v drugi polovici maja nadaljujejo proslave v počastitev 30-letnice osvoboditve in meseca mladosti. Njihov vrhunec bo prav gotovo na sam dan mladosti, 25. maja, ko bo po Ribnici parada, nato pa še množično zborovanje, na katerem bo govoril sekretar IK predsedstva CK ZKS Franc Šetinc.

Jutri, 23. maja, bodo ob 11. uri na Gori nad Sodražico odkrili spominsko ploščo tukaj padlemu sekretarju SKOJ Albinu Videniču. Ob tej priložnosti bo sprejem pionirjev iz vse občine v mladinsko organizacijo. Popoldne ob 17. uri bo v domu Partizana v Ribnici „Večer slovenske besede“, na katerem bodo sodelovali dramski igralci Janez Rohaček, Alenka Svetelj in Saša Miklavc.

24. maja ob 20. uri bo v domu Partizana v Ribnici koncert, na katerem bodo nastopili operna pevca Zlata in Dragiša Ognjanovič, pianist Andrej Jarc, Slovenski oktet in ribniški moški pevski zbor. Napovedovala bo Milanka Bavcon.

25. maja ob 10. uri bo v Ribnici parada teritorialnih enot, civilne zaščite, gasilcev, športnih društev ter članov delovnih organizacij in ustanov. Ob 11. uri se bo začelo v gradu množično zborovanje, na katerem bo govoril sekretar IK predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. V kulturnem programu bodo nastopili združeni moški in mla-

dinski pevski zbori iz vse ribniške občine in godba na pihala iz Gorij. Dirigiral bo Rado Simoniti. Popoldne ob 15. uri bo v gradu ljudsko rajanje. Za jedajočo in pijačo bodo poskrbeli domači lovci.

30. maja ob 16. uri pa bo v Hrovači „Prevoz bale po ribni-

NA VSAKEM OKNU NAJ BO ZASTAVA

Ribnica bo za dan mladosti in ostale prireditve v počastitev 30-letnice osvoboditve lepo okrašena sprejela goste. Postavljeni bodo mlaji, slavaloki, transparenti, na vsakem oknu pa naj bodo zastava, rože ali transparent. Pri Spominkarstvu bo postavljena tudi velika krošnja. Turistično društvo, krajevna skupnost, gozdarji in kmetijska zadruga so si že razdelili naloge v zvezi z ureditvijo Ribnice, gradu, parkov, okrašitvijo. Za to svečanost bo treba še poprati luknje po nekaterih cestah in na parkirnih prostorih, odstraniti nekaj ruševin, skladišnice drv, smeti in drugo. Vsak občan naj po svoje priporoči, da bo Ribnica res dostojno sprejela goste.

Seveda veljajo podobne zadolžitve tudi za 30. maj, ko bo v Ribnici oziroma Hrovači „Prevoz bale po ribniško“.

ško“, ki sodi v sklop prireditev Kmečke ohceti 75.

Ze 18. maja pa so v Loškem potoku proslavljali 33-letnico likvidacije prve postojanke bele garde. Ob tej priložnosti je bilo srečanje članov ZRVS občin Ribnica in Ljubljana-Center. Istega dne je bila v Dolenji vasi akademija, posvečena 30-letnici osvoboditve.

V torek, 20. maja, je bil v Ribnici koncert Komornega orkestra iz Ljubljane, ki mu je dirigiral Anton Nanut.

J. PRIMC

LOČENE SEJE ZBOROV

Na zadnji seji predsedstva občinske skupščine Ribnica je bilo sklenjeno, da bodo seje vseh treh zborov občinske skupščine ločene, ker bo vsak zbor obravnaval zadeve iz svoje pristojnosti, razen tega pa bodo sprejeti tudi več odlokov, ki bodo morali biti sprejeti v istem besedilu, sicer bo potreben usklajevalni postopek. Prvi bo že jutri, 23. maja, zasedal družbenopolitični zbor, 28. maja bo seja zbora krajevnih skupnosti, 6. junija pa seja zbora združenega dela.

F. Z.

Razmah gradnje stanovanj

Na kratko o letošnji gradnji stanovanj v ribniški občini - Več novih blokov in stolpič

V Ribnici že raste drugi stanovanjski blok. Če bo šlo po sreči, bo zgrajen do konca leta. Tako dobiva stanovanjska soseska za gozdarskim domom novo podobo, ki bo po dograditvi dajala Ribnici nov videz. Vsekakor bo to najboljše urejen predel Ribnice. Samoupravna stanovanjska skupnost v sodelovanju z delovnimi organizacijami že pripravlja načrte za gradnjo novih stanovanjskih blokov v tej soseski. Prizadevajo si, da bi se že letos začela gradnja tretjega in četrtega stanovanjskega bloka s skupno 34 stanovanji. Potrebe po stanovanjih so velike, zato je nujno čimprej zgraditi čimveč stanovanj.

Letos bo zrastel tudi nov stanovanjski stolpič v Dolenji vasi. Gradnjo poslovno-stanovanjskega objekta v Sodražici bi morali že začeti. Za Loški potok pa bodo predvidoma letos izdelani načrti za stanovanjski

blok, ki naj bi ga zgradili v prihodnjem letu.

V Ribnici so krepko zastavili gradnjo drugega stanovanjskega bloka. V njem bo 27 stanovanj, katerih kupci so ITPP, INLES, RIKO, osnovna šola, ZZB in solidarnostni sklad. Gradi ga Zidar iz Kovečva, po pogodbi pa naj bi bil vseljiv do konca leta.

VASTIČ RAZSTAVLJA

V Petkovi galeriji v ribniškem gradu so 16. maja odprli razstavo likovnih del Miloša Vastiča iz Trbovelj. Posvečena je dnevu mladosti, odprta pa bo do 26. maja. To je že trideseta razstava tega likovneza ustvarjalca.

Vodič skozi ribniško zgodovino

Za tako delo je potrebno veliko ljubezni in znanje zgodovine

Kdor obišče ribniški grad, bo gotovo opazil človeka, ki stalno tu nekje dežura in skrbi za prostore v gradu. To je Janez Arko, ki je vodič skozi muzej in Petkovo galerijo, ki sta v ribniškem gradu. Zapletel sem ga v pogovor o Ribnici in njeni zgodovini.

Tovariš Arko je za začetek povedal nekaj podrobnosti o galeriji, muzeju in svojem delu. „V muzeju delam že deset let, v Petkovi galeriji pa od njene ustanovitve, se pravi štiri leta. V sedanjih Petkovi galeriji je imela prej šrambo orodja ribniška Komunala. Bilo je precej težav, da smo jo preuredili v galerijo. Ime „Petkova galerija“ je dobila po znamenitem fotografu Jožetu Petku iz Ribnice, ki je padel

pred tridesetimi leti.

Ribniški muzej ima zbirko Petkovih fotografij, po en izvod jih ima Muzej ljudske revolucije v Ljubljani. Na žalost nimamo dovolj prostora, da bi imeli stalno razstavljen. Zdaj so uskladiščene v nekem prostoru. Inam tudi več fotografij iz NOB v naših krajih in tudi te so shranjene. Prav bi bilo, da bi dobili še nove prostore, kjer bi jih razstavili.“

Prepričal sem se, da je res,

kar pravi Janez Arko. Škoda je, da po raznih kotih uskladiščeni material počasi propada, medtem ko čaka na primerne prostore. Večina teh slik prikazuje življenje in boj ljudi iz ribniške občine, zato bi bilo prav, da bi končno le dobili prostor za njihovo stalno razstavo.

„Muzej je bil ustanovljen leta 1958, delati pa je začel 1961. Je etnografski oziroma narodopisni. V njem sta prikazana lončarstvo in suha roba. Na tem območju so se prvotni prebivalci ukvarjali z lončarstvom še pred naselitvijo Slovanov, medtem ko so izdelovanje suhe robe razširili oni.“

V muzeju je vse lepo razporejeno. Prikazano je, kako so nastajali oziroma se nastajajo posamezni proizvodi, od osnovnega materiala do končnega izdelka. Če se kakšen obiskovalec ne znajde, mu ljubezni vodič Janez Arko pokaže še fotografije o izdelovanju suhe robe in lončenih izdelkov.

O zgodovini gradu in Ribnice je Arko povedal:

„Ribniški grad je star okoli 1.000 let. Zgradili so ga Zovneški gospodje. Med turškimi napadi je bila Ribnica 27-krat izropana in opustošena, medtem ko grad ni bil nikoli zavzet. Za njegove zidove so se zatekali prebivalci Ribnice in okoliških vasi ter tako branili svoje življenje in hkrati grad. V tisoč letih se je zamenjalo na gradu sedem različnih rodov grofov. Zadnji

je bil grof Kobencel, ki je pobegnil pred Francozi 1809. Leta

Janez Arko, vodič po ribniškem gradu, muzeju in Petkovi galeriji. Marsikaj naredi zastoj, saj pravi, da je delo lahko opravljeno le, če ga opravljaš z veseljem in ne gledaš preveč na denar. (Foto: M. Glavonjić)

1933 je zadnji lastnik Rudež prodal grad vojski stare Jugoslavije.“

O svojem delu v muzeju pa je Arko dejal:

„Rad opravljam delo vodiča po muzeju in Petkovi galeriji. Najbolj srečen sem, če so razstave oziroma muzejske zbirke dobro obiskane. Pri delu mi pomaga hčerka, pa tudi ostali člani družine.“

Letos bo v Petkovi galeriji 12 razstav; štiri so že bile. Večina razstav bo govorila o boju naših ljudi in narodov, posvečene pa bodo skoraj vse 30-letnici zmage nad fašizmom. Med ostalim bomo prikazali tudi umetnost Kitajske in Afrike.“

M. GLAVONJIĆ

PROSTA DELOVNA MESTA

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA UPRAVE
OBČINSKE SKUPŠČINE NOVO MESTO

Razpisuje prosta delovna mesta:

- PRAVNEGA SVETOVALCA V STROKOVNI SLUŽBI SKUPŠČINE**
pogoji: visoka izobrazba pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj;
- POMOČNIKA NAČELNIKA IN SVETOVALCA ZA GOSPODARSKE ZADEVE**
pogoji: visoka izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj;
- POMOČNIKA NAČELNIKA IN SVETOVALCA ZA URBANIZEM**
pogoji: visoka izobrazba arhitektonske oziroma druge smeri s področja urbanizma in 5 let delovnih izkušenj;
- POMOČNIKA NAČELNIKA IN SVETOVALCA ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI**
pogoji: visoka izobrazba pravne, upravne, politične, filozofske, sociološke ali organizacijske – kadrovske smeri in 5 let delovnih izkušenj ali višja izobrazba enakih smeri in 7 let delovnih izkušenj;
- REFERENTA ZA PREMOŽENJSKO PRAVNE ZADEVE**
pogoji: visoka izobrazba pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj;
- VODJE REFERATA ZA KOMUNALNE ZADEVE**
pogoji: visoka izobrazba gradbene ali komunalne smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
- VODJE IN REFERENTA ZA CIVILNI SEKTOR V ODDELKU ZA LJUDSKO OBRAMBO**
pogoji: visoka izobrazba vojaške ali druge ustrezne smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali višja izobrazba vojaške ali druge ustrezne smeri in 4 leta delovnih izkušenj;
- VODJE REFERATA IN REFERENTA ZA VARNOST PROMETA**
pogoji: višja izobrazba pravne, upravne ali prometne smeri, 2 leti delovnih izkušenj ali srednja šola ekonomske, upravne – administrativne ali splošno izobraževalne smeri ali strokovna šola organov za notranje zadeve in 4 leta delovnih izkušenj;
- REFERENTA ZA KOMUNALNE ZADEVE**
pogoji: višja izobrazba gradbene, arhitektonske, komunalne ali geodetske smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali srednja šola istih smeri in 4 leta delovnih izkušenj;
- REFERENTA ZA KOMUNALNO DEJAVNOST KRAJEVNIH SKUPNOSTI**
pogoji: srednja šola gradbene ali geodetske smeri in 2 leti delovnih izkušenj;
- DAVČNEGA KNJIGOVODJE**
pogoji: srednja šola ekonomske ali upravne – administrativne smeri in 1 leto delovnih izkušenj;
- KATASTRSKEGA REFERENTA**
pogoji: srednja šola ekonomske, kmetijske, upravne – administrativne ali splošno izobraževalne smeri in 2 leti delovnih izkušenj.

Za vsa razpisana delovna mesta je predpisano trimesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom sprejema svet delovne skupnosti uprave občinske skupščine Novo mesto 8 dni po dnevu objave. Če se na posamezno delovno mesto ne javi noben kandidat, velja razpis do zasedbe delovnega mesta.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI

PROSTA DELOVNA MESTA!

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO

objavlja naslednji prosti delovni mesti

– za nedoločen čas

- STATISTIKA V ODSEKU ZA DRUŽBENO RAČUNOVODSTVO IN STATISTIKO,**
 - OBDELOVALCA DOKUMENTOV V PLAČILNEM PROMETU**
- Pogoji so:
pod 1) – srednješolska izobrazba in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
pod 2) – srednješolska izobrazba in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pismene ponudbe naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh od dneva objave na naslov:

Služba družbenega knjigovodstva Krško

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

PROSTA DELOVNA MESTA!

Splošno gradbeno podjetje
„Pionir“
Novo mesto,
temeljna organizacija združenega dela

– GRADBENI SEKTOR KRŠKO,

razglašajo prosti delovni mesti:

- POMOČNIKA DIREKTORJA – VODJA PRIPRAVE DELA**
- VODJA GRADBIŠČA**

Pogoji:

Na razglašeni delovni mesti se lahko javijo diplomirani gradbeni inženirji z nekajletno prakso v gradbeništvu. Zagotovljeno je družinsko stanovanje. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov SGP „PIONIR“ Novo mesto.

Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite v roku 15 dni po objavi razglašila na naslov: SGP „PIONIR“, Novo mesto, kadrovski oddelek.

PROSTA UČNA MESTA!

ŽG – CENTRALNE DELAVNICE
TOZD ZA VZDRŽEVANJE LOKOMOTIV MOSTE
LJUBLJANA, Zaloška c. 217

vabi fante osmošolce, ki jih veseli delo v delavnici, da se izučijo za enega od naslednjih poklicev:

- STRUGAR
- MEHANIČAR
- KLJUČAVNIČAR
- ELEKTROMEHANIČAR

Med šolanjem učenci lahko stanujejo v internatu.

Pismene prošnje pošljite na naš naslov.

PEDAGOŠKA AKADEMIJA V LJUBLJANI
oddelek za razredni pouk
NOVO MESTO

RAZPISUJE

I. REDNI VPIS NA ODDELKU ZA RAZREDNI POUK V ŠTUDIJSKEM LETU 1975/76

Vpisni pogoji: na oddelek za razredni pouk se lahko vpišejo kandidati, ki so

- končali srednjo šolo,
- ki nimajo končane štiri letne srednje šole, uspešno pa opravijo sprejemni izpit iz slovenskega jezika in zgodovine z družbeno ureditvijo.

II. Kandidati za izredni študij se vpišejo kot izredni in imajo pravico obiskovati predavanja in opravljati izpite v Novem mestu.

Rok za prijavitev k vpisu je do 31. julija 1975. Prošnje z vsemi dokazili pošljite na PA Novo mesto, Cesta herojev 1. Podrobnejše informacije o vpisu – glej v DELU 10. maja 1975, stran 13.

Informacije o vpisu lahko dobite tudi na oddelku PA v Novem mestu vsak torek od 12. do 14. ure ali po telefonu 22 – 309.

PROSTA DELOVNO MESTO!

ISKRA, IEZE,
TOZD UPORI Šentjernej,

objavlja prosto delovno mesto

VODJE SPLOŠNE SLUŽBE

Pogoji: visoka izobrazba s področja družbenih ved, najmanj 4 leta prakse

Prijave pošljite kadrovski službi TOZD Upori Šentjernej v 14 dneh po objavi.

„KRKA“
SKUPNOST TOZD – Zdravilišča, gostinstvo in turizem
Novo mesto

razpisuje v letu 1975/76 prosta učna mesta za izučitev poklica:

KUHAR – 20 UČNIH MEST
NATAKAR – 20 UČNIH MEST

Stanovanje in hrana zagotovljena v sami delovni organizaciji. Učenci prejema v času šolanja nagrado, s katero krijejo vse stroške šolanja, stanovanja in prehrane. Prošnje naslovite na Kadrovsko službo „KRKA“, C. kom. Staneta 19a

belinka

tovarna kemičnih izdelkov
61001 Ljubljana
poštni predal 5-1
telefon h. c. 061/314 177
telex 31 260 yu bel

SANDOLIN PX 65

- uživa mednarodni sloves
- odlikuje ga bogata tradicija in novi tehnični dosežki
- najbolj iskano sredstvo za dolgoletno zaščito lesa
- uničuje plesen in zajedalce ter je odporen proti vremenskim vplivom
- služi za osnovni ter končni premaz in je izdelan v 13 barvah

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN NAVODILA ZA UPORABO

od 20. III. do 20. V. 1975
20% POPUST

20 LET 20 LET 20 LET 20 LET 20

JELOVICA

v posl. ŠKOFJA LOKA Kidričeva 58,
in v vseh ostalih trgov. podjetjih z
gradbenimi materijali
BALKONSKA OKNA
NOTRANJA VRATA

ZAGREBPUBLIC

PROSTA UČNA MESTA!

Gradbeno podjetje
„UNIVERSAL“
Ljubljana, Glonarjeva 8

sprejme v učno razmerje

VEČ UČENCEV
za naslednje stroke:

- ZIDARSKO
- TESARSKO
- SPLOŠNO MIZARSKO
- KLEPARSKO
- KROVSKO
- VODNOINSTALATERSKO
- PEČARSKO

Pogoje za sprejem ima, kdor je uspešno končal osemletko, da je zdrav, da ni starejši kot 17 let in da ima pismeno privolitev staršev oz. skrbnika. Izobraževanje traja tri leta. Učenci imajo možnost oskrbe v samem domu podjetja. Pismene prijave pošljite na gornji naslov.

sobe!

Nujno potrebujemo za svoj STROKOVNI KADER samske sobe za določen krajši čas. Najemnina po dogovoru. Naslov v upravi lista.

RADIO LJUBLJANA

SAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 22. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih sol. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Franjo Kordiš. Odkazovanje gozdnega drevja za večerje. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Naj narodi pojo. 14.40 Med solom, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.35 Z Zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napევov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Majhen koncert skladb za dva klavirja. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 23. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Mihaela Cerne. Pridelovanje brstičnega ohrovtja. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 17.20 Iz koncertov in simfonij. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Avgusta Stanka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20.21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz log-gov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 24. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Naš Plesni orkester ima besedo. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Lojze Kastelic: Kdaj bomo jemali čebelar obnožino? 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Listi iz albuma lahke glasbe. 17.20 Gremo v kino. 18.20 Dobimo se ob isti uri. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Naši amaterji pred mikrofonom. 21.00 Za prijetno razvedrilno. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi seden.

NEDELJA, 25. MAJA: 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Še pomnite, tovariši... 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Andre Charmel: Nezačelani. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Prenos sklepne prirreditve ob dnevu mladosti iz Beograda. 22.20 Srečni večer. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 26. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - mag. Ančka Godeša: Kdo in kako lahko prideluje ržene rožičke za zdravila? 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.20 Ob lahki glasbi... 9.40 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Slovenski operni lihi od osvoboditve do danes. 21.30 V svetu zabavnih melodij. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studijev. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Za ljubitelje jazzja.

TOREK, 27. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Majhni vokalni ansambli. 11.00 Poročila - turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Aleksander Kravos: Redčenje plodov pri jabolnanh. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Družba in čas. 18.05 V terek nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampača. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Simfonične variacije. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 28. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.25 Glasba vam pripoveduje. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - vet. Anton Grabljevec: Umetno osemenje svinj. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Loto vrtljak. 17.20 „Samo en cvet“... (ob 30-letnici osvoboditve). 18.35 Predstavljamo vam... 19.40 Minute z ansambлом Boruta Lesjaka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazzja. 23.05 Literarni nokturmo.

CETRTEK, 29. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih sol. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franček Sivica: Kaj nam narekujejo lanskoletne izkušnje o prevažanju čebel. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Naj narodi pojo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.45 Produkcija kaset in gramofonskih plošč RTV Ljubljana. 18.05 Iz domačega opernega arhiva. 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napევov. 21.40 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 25. MAJ 1975 - 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 25. maj - dan mladosti - 11.15 obiskali smo vzorno kmetijo - 11.30 po domače - 11.45 naš razgovor - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

SREDA, 28. MAJ 1975 - 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.35 - aktiv komunistov pri klubu posavskih študentov - 16.55 iz diskoteke naših poslušalcev - 17.30 ekonomska problematika sevnškega Stillea - 18.00 zaključek programa

SOBOTA, 31. MAJ 1975 - 16.00 sobotni vrtljak - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo.

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 22. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bg) - 14.10 TV v šoli, ponovitev (Zg) - 15.55 Nogomet Bor: Dinamo (Bg) - 17.45 Otroški spored (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Vzpon človeka - barvna serija (Lj) - 19.10 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 A. Ingolič: Žive vezi - barvna nadaljevanka (Lj) - 21.05 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.15 Cetrtkov večer (Lj) - 21.45 Simfonični orkester RTV Ljubljana vam predstavlja U. Vrabec: Mali koncert za orkester (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj)

PETIK, 23. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.50 Angleščina (do 11.25) (Bg) - 14.10 TV v šoli, ponovitev (Zg) - 15.30 Angleščina - ponovitev (Bg) - 16.05 TV v šoli (do 16.25) (Zg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.15 Pisani svet, mladinska oddaja (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Tuja folklor: Švedski plesi, barvna oddaja (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Spoznavajmo otrokov svet: Doma in zdma (Lj) - 19.10 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Vesela vdova - celovečerni film (Lj) - 21.40 625 (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA, 24. MAJA: 9.30 TV v šoli (Bg) - 10.35 TV v šoli (Zg) - 12.00 TV v šoli (do 12.30) (Sa) - 13.55 Nogomet Radnički (Niš): Vojvodina (Bg) - prenos do 15.50 - 17.25 625 (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Izgubljeni svinčnik - mladinski film (Lj) - 19.10 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 Iz del Branka Čopića (Zg) - 20.30 Festival mladih 75 - prenos iz Subotice (Bg) - 22.00 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj) - 22.30 Propagandna oddaja (Lj) - 22.35 Saša - celovečerni film (Lj)

NEDELJA, 25. MAJA - 8.45 Poročila (Lj) - 8.50 J. Semjonov: 17 trenutkov pomladi (Lj) - 10.05 Otroška matineja: Ribič in lovec, Viking Viki, Egipt za časa Tutankamona (Lj) - 11.10 Mozaik (Lj) - 11.15 Kmetijska oddaja (Bg) - 12.00 Poročila (do 12.05) (Lj) - Nedeljsko popoldne, Pisani svet, Speedway v Mariboru - prenos, Mi

smo maj, barvna oddaja, Slovenija v letu 1941 - nadaljevanje in konec - 17.55 Moda za vas (Lj) - 18.05 Poročila (Lj) - 18.10 Naš Tito - dokumentarni film (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Dan mladosti - barvni prenos (Bg) - 21.40 Mladi za mlade (Zg) - 22.10 3-2-1 (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj) - 22.30 Športni pregled (Bg)

PONEDELJEK, 26. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.30 Grdi raček - serija Japonske lutke (Lj) - 17.45 Risanka - (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Na sedmi stezi - športna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Teritorialna obramba (Lj) - 19.05 Odločamo (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 A. Isaković: Usodnost rdečih krvnih teles - drama TV Sarajeva (Lj) - 20.50 Kulturne diagonale (Lj) - 21.20 Mozaik kratkega filma (Lj) - ... TV dnevnik

TOREK, 27. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 TV v šoli (Sa) - 10.05 TV v šoli (Bg) - 11.05 TV v šoli (do 11.35) (Sa) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bg) - 16.05 TV v šoli - ponovitev (Sa) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do

16.55) (Bg) - 17.35 V. Albreht, Mala lupinica - 3. del (Lj) - 17.50 Risanka (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Egipt za časa Tutankamona - barvna serija (Lj) - 18.45 Mozaik (Lj) - 18.50 Ne prezrite: Povezuje jih pesem (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Diagonale (Lj) - 20.55 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.00 R. M. du Gard: Thibaultovi - barvna nadaljevanka (Lj) - 21.45 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 28. MAJA: 8.10 TV v šoli (do 10.50) (Zg) 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.30 Vrančeve dogodivščine - barvni film (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 19.10 Glasbena oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Polkmetje - reportaža (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Pariz: nogomet Bayern: Leeds - barvni prenos EVR (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj) - 22.15 Miniature: Trio Barney Kessel - barvna oddaja (Lj)

CETRTEK, 29. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 TV v šoli (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.35 Na črko, na črko - barvna oddaja TV Boograd (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Mozaik (Lj) - 18.25 Vzpon človeka, barvna serija (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 A. Ingolič: Žive vezi - barvna nadaljevanka (Lj) 21.05 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.15 razgledi: 30 let slovenske kulture (Lj) - 21.45 iz koncertnih dvoran: J. Brahms: Koncert za violino in orkester (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragoga moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

JOŽETA MOVERNA

iz Stranske vasi pri Semicu v Beli krajini

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in vsem, ki so nam ob težki izgubi stali ob strani, zdravnikom ZD Črnomelj za lajšanje bolečin, gasilskemu društvu Stranska vas za spremstvo, Iskri Semic, župniku iz Semic za opravljene obred in vsem, ki so nam izrekli sožalje, pokojniku darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Katarina, hčerke Bernarda, Rozi in Mici z družinami, sestri Marija in Neža ter drugo sorodstvo.

V Semicu, dne 18. maja 1975

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

44

Ob šestih zjutraj, ko se je začelo vzhodno obzorje svetlikati, so se pomikali in napad bombaši, zbrani iz prostovoljcev. V vas so poslali izvidnika Lojzeta Škrbca s strojnico in dvema spremljevalcema.

Legisti v Prosvetnem domu so pravkar vstajali in se na dvorišču umivali. Začutili so hojo po česti in se vznemirili. S klici „kdo je?“ so prihajali na cesto in zaskrbljeni buljili v meglo.

Izvidnikova strojnica, ki bi morala dati znamenje za napad, je zatajila. Že pa je sledil juriš bombašev. Silvanova bomba je zletela skozi okno v belo postojanko in zanetila ogenj. Ob prvih eksplozijah je komandir belih, podporočnik Anton Matičič, pribežal s stanovanja pri Kerinovi Zalki v postojanko.

Iz zvonika se je vsula toča strojniških rafalov in poskušala zaustaviti napadalce. V boj je posegel hrvaški metalec min. Tretja mina je zadela v polno. Iz zvonikovih lin je vrgla mitraljezca na cerkveno streho, s katere je padel še živ v partizanske roke.

Bombaši so se naglo okrenili. Razbili so cerkvena vrata in vdrli v zvonik. Z mitralježskim ognjem so prisilili posadko k vdaji. V partizanske roke je padla težka strojnica z municijo. Bitka se je zavlekla pol ure v dan. Spopad za zvonik je izkoristila posadka v Prosvetnem domu in pobegnila v farovž. Vendar njeno uničenje ni bilo daleč, ko ji je prišla povsem nepričakovano pomoč. Nemci so Italijane v Kostanjevici, ki so se obotavljali pohiteti pomagat belim, s silo pognali po svoji strani meje in jih na Brodu spustili zopet čez Krko. V predhodnico so poslali vod legistov iz gradu na Dobravi. V gosti megli ni bilo mogoče

presoditi sovražnikove moči niti smeri njegovega napada.

Partizani so se pred premočjo sovražnika umaknili. Imeli so pet ujetnikov, od teh enega težko in enega laže ranjenega od mine v zvoniku. Med plenom je bila težka francoska strojnica sa-intetienne, kakih tisoč kosov municije, nekaj pušk in bomb. Med ujetniki so odkrili partizanskega dezerterja in ga ustrelili. Ostale so spustili. Na poti domov v škocjanske in belocerkovske kraje so jih pri Pleteljah ujeli beli z Brezovice in jih okrutno pobili.

Legisti so imeli menda dva mrtva. V italijansko vojaško bolnišnico v Novem mestu so pripeljali tri težje ranjence: štirindvajsetletnega Matijo Jana iz Mršče vasi, Ignarica Brulca in Jožeta Žorana. Partizani niso utrpeli niti nobene praske.

Napad na Sv. Križ je bil začetek silovite partizanske ofenzive, ki je zbudila med Italijani in belimi preplah. Komandant legije kapetan Janko Debeljak, imenovan Džovani, je prihitel v Sv. Križ, obdolžil vaščane, da podpirajo vstajo, in jim zapretil: „V Gabrju sem požgal 27 hiš, v Sv. Križu jih bom pa 37,“ kot si je v svoj dnevnik zapisal župnik Andrej Zupanc. Toda nič ni pomagalo; zgubljenega poguma in strte morale ni mogel kapetan Džovani prestrašeni posadki več vrniti. Z mrakom so se zapirali, vaščane pa so „varovali samo še angeli varuhi,“ beremo v isti župnikovi vaški kroniki. Čez nekaj dni so legisti iz Sv. Križa šami zbežali.

(Tine Bajc-Grega, Ljubljana, 26. jan. 1947. - Ivan Divjak, Celje, 27. febr. 1948. - Žan Jordan-Pilat, Kostanjevica, 23. sept. 1946. - Alojz Škrbec-Milan, Sentjemej, 7. nov. 1956. - Franc Pirkovič-Črt, Ljubljana, 3. nov. 1967. - Stanko

Kušljan-Ferdo, Sentjemej, 3. nov. 1967. - Proces vojnega divizijskega sodišča Sod 86/46/1 leta 1946 v Ljubljani.)

„BELOKRANJCI, STRAŠNA USODA VAS ČAKA“

Po italijanski ofenzivi je začela belogardistična legija osvajati tudi Belo krajino. Ustanovila je postojanko v Radatovičih, kjer je poveljeval sin krškega cestarja učitelj Božidar Jarnovič. Poročnik Miloš Šabič pa je kak dan pred 20. novembrom pobral celotno stopiško posadko, 127 belogardistov s štirimi strojnicami, in odšel k fašistični posadki na Hrastu, ki je štela 43 Mussolinijevih „črnih srac.“ (Izpraznjene Stopiče so zasedli novi oddelki z Brezovice in Dolža.) S Hrasta so se oboji, fašisti in legisti, takoj preselili na Suhor in se utrdili v farovžu. Italijani so nameravali ostati v suhorski postojanki.

Jarnovičeva in Šabičeva posadka sta prišli kot četrta in tretja četa v sestav drugega bataljona legistične ProstoVOLjske protikomunistične milice MVAC. Bataljoni je poveljeval srbski kapetan Dobrišlav Vasiljevič, ki je snoval velike načrte. Z novima postojankama v Radatovičih in na Suhorju je sklenil obroč okoli Gorjancev, ki jih je legija nameravala iztrgati partizanom iz rok, zgraditi na njih letališče in iz te gorske trdnjave postopoma osvajati deželo ter zatirati vstajo. Vasiljeviča že poznamo kot surovega našilnika in mučitelja jetnikov na Št. Joštu.

Njegov štabni pisar, blagajnik in bataljonski kurat je bil dvaintridesletni pater neniškega viteškega reda Norbert Klement iz Trutova na Češkem. Vzgojili so ga jezuiti v Innsbrucku. Z očetom, trgovskim potnikom je prišel po prvi svetovni vojni v Ljubljano. Od leta 1937 je bil v Metliki kaplan in prefekt redovnega konvikta.

V Vasiljevičevem novem poveljstvu se je pater Norbert ukvarjal z vsemi mogočimi rečmi, razen z dušebrižništvom. Namesto verskih pridig, je v legističnih postojankah prejel politične govore. Strahoval je ljudi in z revolverjem v rokah vdiral v njihove domove ter izvrševal preiskave, kjer so bili osumljeni, da podpirajo Osvobodilno fronto. Osumljeni pa so bili skoro vsi, saj poroča smiheljski kaplan Karel Wolbang prav tiste dni uredniku Domoljuba Francu Glavaču v Ljubljani, da imajo Belokranjci legiste na Suhorju „za izdajalce, sami (Belokranjci) pa še vedno skoraj stoodstotno podpirajo partizane; saj so tudi skoraj vsi moški v

hosti.“ (Wolbangovo pismo od 2. dec. 1942 F. Glavaču je ohranjeno v Babnikovem arhivu.)

Peter Norbert je s prižnice v cerkvi prebral venikom zaglas, s katerim je bela garda Belokranjem razglašila: „Slovenci, postali ste komunisti... strašna usoda vas čaka.“ Tiste, ki podpirajo Osvobodilno fronto, bodo zadele „kazni smrti brez vsake milosti“. Beli krajini so se obetali črni časi.

ORKAN ŽELEZA IN OGNJA NA SUHOR

V četrtek, 26. novembra, je prispel na Suhor kapetan Vasiljevič s patrom Norbertom in štabnim spremstvom. Vseh je bilo devet mož. Med njimi je bil štiriindevdesletni sodni avskultant Mihael Jerman s Krke pri Novem mestu. Šele prejšnji dan se je bil pridružil beli gardi, ko se je mudil pri bratu, župniku v Radovici pri Metliki. Vasiljevičevi ljudje so z osmimi suhorskimi legisti v šoli sedli k razgovoru, kako bi vojaško zatrl vstajo v Beli krajini in pridobili deželo zase. Kapetan je tudi nameraval dobiti od Šabičeve posadke nekaj okrepitev za šibko posadko v Radatovičih, pri kateri se je s svojim bataljonskim poveljstvom tudi sam zadrževal. Nihče ni slutil, da sredi tega vojaškega in političnega načrtovanja zapira in stiska okoli njih obroč ogromna partizanska vojska.

V mraku je Cankarjev tretji bataljon na Vahti vrh Gorjancev zasedel cesto, ki pripelje od Novega mesta; na Strekljevce so en Cankarjev bataljon postavili v zasedo proti Semicu, enega pa proti Črnomlju. Hrvaška trinajsta proletarska brigada je na področju Grabrova, Trnova (1. bataljon) in Rosinjeva vrha razmestila čete, ki bodo ob prvih strelah na Suhorju demonstrativno napadle Metliko; drugi njeni oddelki so šli v zasede proti Radatovičem; položaj nad Fabriko, že na hrvaški strani meje, so zasedli partizani Gorjanskega bataljona, da bi prestregli prodiranje belih z Dolža ali iz sentjernejskih krajev.

Okoli sedmih zvečer sta Simečev drugi bataljon Trinajste proletarske brigade in bataljon Cankarjevci krenila v napad, proletarci na farovž, Cankarjevci na šolo. Hrvati so sto metrov od farovža proti gozdu naleteli na belega stražarja, ki jim je podrobno poročal o položaju v postojanki in se nato tiho skrival v svinjake bližnje hiše ter prosil gospodinjo, naj obvesti Slovence. Bil je to Jože Cekuta iz Drče pri Pleteljah. Legisti so ga v septembru s silo vtaknili v svojo posadko na Gracarjevem turnu.

Malodušje ne sme zmagati

„Nikoli nisem delal za pohvale, zato sem bil letos prijetno presenečen, ko so mi izročili občinsko priznanje Osvobodilne fronte. Ob tem sem se zamislil v delo zadnjih desetletij, v čase, ko sem se veliko razdal za dobro Kostanjevica, mesta ki ga imam nadvse rad. Kostanjevica je kraj, kjer se človek duševno spočije, kraj, kjer narava ne skopari z lepota, zato menim, da je dolžnost slehernega prebivalca sodelovati pri njenem kulturnem in turističnem urejanju. Obiskovalcem moramo omogočiti, da se bodo tukaj lahko ustavili za dlje časa, ne samo za en sam, kratek dan.“

S temi besedami je opisal svojo pripadnost mestecu ob Krki Franc Dermaž, zdaj skrbnik gradu, ki ga obdajajo skulpture Forme vive in pod čigar streho imajo svoje prostore Galerija Božidarja Jakca, vinska klet Agrokombinata, gostišče hotela Srečni in obrat tovarne Iskra.

Trinajst let je tega, odkar se je Franc Dermaž zaposlil pri Krškem občinskem skladu za restavriranje kostanjeviškega gradu in postal vođa operativne skupine. Po poklicu je zidar in tedaj ni imel znanja, ki je bilo potrebno za zahtevno obnovo porušene cerkve in samostana. Veliko časa je žrtvoval, da si je razširil poklicno in splošno obzorje. Pod strokovnim vodstvom republiškega Zavoda za spomeniško varstvo se je njegova skupina uspešno spoprijela s težko nalogo. Takole pravi o sodelavcih:

— Zavedam se, da sem dolžan zahvaliti vsem članom skupine in da brez njihove požrtvovalnosti to veliko delo ne bi bilo opravljeno. Plačilo res ni bilo ne vem kako dobro, zato pa smo vsi po vrsti delali z ljubeznijo in se veselili vsakega uspeha posebej.

Franc Dermaž že od 1947. leta sodeluje v družbenopolitičnem življenju Kozanjevica in tudi to njegovo delo ni nikoli usahnilo. Ko gleda okrog sebe ljudi, ki so jim obveznosti do kraja in družbe deveta skrb, se ga večkrat poloti malodušje. Ljudi, ki vidijo samo materialne dobrine, družbenih dolžnosti pa se izogibajo, nikoli ne bo razumel. Prišel je do spoznanja, da je vedno samo sodelovanje krog občanov, ki se zavzemajo za napredek kraja, medtem ko drugi mirno živijo brez skrbi za njegov gospodarski in kulturni napredek.

— Res je, — pravi, — veliko sem se razdal za splošne koristi, pri tem pa nehoti zanemarjal družino in del svojega bremena nalagal na ženina ramena. Z razumevanjem je prenašala mojo odsotnost ter se posvečala vzgoji otrok in domačemu delu. Trije sinovi imajo že svoj poklic: Franci je strojni ključavničar, Joško gostinski delavec, Silvo kovinostrojar, najmlajša, Marija, pa se bo letos poslovila od osnovnošolskih klopi. Otroke smo težko spravili do kruha, zato sem tem bolj vesel, da so najtežja leta za nami.

Franc Dermaž ni eden tistih, ki bi ga prevzelo malodušje. Takim skušnjavam se je vedno uprl, kljub temu da ga marsikaj vznemirja. Najbolj ga boli to, da so v Kozanjevici tako nepovezani in da so njegovi predlogi za sodelovanje med društvi in organizacijami vedno naleteli na gluha ušesa. Prepričan je, da bi v Kozanjevici lahko dosegli še veliko več, če bi jamarji, turistični delavci, ribiči, člani prosvetnega društva, svet krajevnega skupnosti in politične organizacije delali složno.

JOŽICA TEPPEY

Kekec v Krškem ni imel sreče

Consko svetovno prvenstvo v speedwayu privabilo nad 15.000 gledalcev

V nedeljo popoldne so se nad Posavje sicer zgrnili temni nevihtni oblaki, vendar je bilo povsod, samo v Krškem ne! Poznavalci speedwaya

so govorili, da je bilo oblačno vreme kot nalašč za tekmovalce. Na lepo pripravljeno stezo je morala večkrat celo cisterna Celuloze, da se ni preveč kadilo.

Naj so bili tuji tekmovalci še tako drzni, očitno je bilo, da je bilo med gledalci najbolj napeto, ko so se po stezi zapodili med tuji naši tekmovalci. K takšnemu vzdušju je prav gotovo prispeval prav nastop Mariborčana Stefana Kekca, ki je v prvem teku ugnal Kalmikova in si priboril tri točke. Poljaki so že od vsega začetka pokazali, da bodo med favoriti zagrizeni borci. V 6. teku je bilo lepo vidno, kako ogorčena borba je med favoriti: Poljak Bruzda se je skušal prebiti naprej kar s prerivanjem. V 9. teku se je moral naš Kekec pomeriti s tremi sovjetskimi tekmovalci. Začel je dobro in prav gotovo bi iztržil tudi kakšno točko, ko ne bi padel. Prvega padca, od katerega se je izredno hitro pobral, je v 3. krogu sledil še tretji padec, kar je ta nastop zapečatilo. Nekaj možnosti je imel spet v 17. krogu, ko je imel za tekmece dokaj podobne nasprotnike: le Minarik (ČSSR) je imel dotlej 9 točk, kasnejši zmagovalci v tem teku — Minarikov rojak Ondrašič celo le 3 točke, medtem ko sta imela Avstri-

ječ Fischbacher in Kekec oba po 6 točk. Najprej je padel Avstrijec, nato v istem ovinku kot obkrajat prej še Kekec, ki pa si je vseeno priboril točko.

Kako hud je bil boj za nadaljnje tekmovalce svetovnega prvenstva, ki bo v Pragi, najzgovorneje pove podatek, da so imeli na kraju kar štirje tekmovalci po 11 točk, medtem ko se je od njih zmagovalci Poljak Gluecklich ločil za tri točke. Sovjeti so pokazali, kako uigrano ekipo so poslali, saj so se v nadaljevanje tekmovalca uvrstili vsi štirje tekmovalci, ki so jih poslali! Poljaki in tekmovalci ČSSR so dosegli uvrstitve na nadaljnje tekmovalce za po dva svoja voznika.

Ko sta se pred krajem dirke pogovarjala veteran krških tekmovalcev Franc Babič in naš, kljub padcem deseto uvrščeni Kekec (7 točk), je Babič dejal, da mu ob tej konkurenci na začetku ni dosilil več kot 5 točk. Kekec kot fant, ki je očitno želel še več, je pribil ko sta ocenjevala vožnje: „Res nisem imel sreče, vendar ti me boš razumel!“ Drugi naš zastopnik Leon Šauprl si je s 4 točkami priboril 12. mesto, domačin Nuncič pa v 19. teku častno točko.

A. ZELEDNIK

Na sliki je 17. dirka. Od leve proti desni zmagovalci te dirke Ondrašič (ČSSR), zadnji v tej dirki Fischbacher (Avstrija), Verner (ČSSR) in naš Kekec, ki je na kraju pristal na 3. mestu. Domačini so spet dokazali, da so dobri prireditelji. (Foto: Železnik)

Že je kazalo, da je izginil

13-letnega dečka so iskali v Šmarjeških Toplicah, drugi dan pa so ga našli na Čatežu

Hud preplah je nastal v nedeljo, 18. maja, popoldne v Šmarjeških Toplicah, v gostišču Prinovec, ko so pogrešili 13-letnega Danijela Lebrehta iz Zg. Ščavnice. Ta dan so imeli šolarji osnovne šole Zgornja Ščavnica majski izlet, ki se je v zadovoljstvo vseh končal v prijetnem bazenu v Šmarjeških Toplicah.

Ko so si potem otroci in dve učiteljici pred odhodom pripravovali vtise v gostišču Prinovec, so nenadoma ugotovili, da ni med njimi Danijela. Najprej so ga šli sami iskati okrog bazenov, ker za njim ni bilo sledu, so izginotje takoj javili milici in upravi zdravilišča. Nemudoma so začeli dečka iskati. Pregledali so vse bazene in strahoma čakali, kdaj bodo njegovo trupelce potegnili iz vode, vendar iskanje ni imelo uspeha.

Se v ponedeljek zjutraj Danijela ni bilo nikjer. Na UJV v Novem mestu so se že pripravljali na širšo akcijo iskanja, avtomobili so bili nared za odhod, ko je s Čateža prišlo sporočilo, da je Danijel na postaji milice in da je tam tudi prespal. Tako se je vse srečno končalo, vendar za zdaj še ni znano, kako je 13-letni fantič prišel na Čatež. Po vsej verjetnosti je iz avtobusa ušel že prej, ne šele v Šmarjeških Toplicah.

PODROČNI MNOGOBOJ MEDVEDKOV IN ČEBELIC

17. maja se je zbralo v Novem mestu nad sto najmlajših članov in članic priljubljene taborniške organizacije — medvedkov in čebelic iz odredov v Semiču, Bršlinu, Straži in Novem mestu. Nad Stadionom bratstva in edinstva so se pomerili v premagovanju ovir, lovu na lisico, kurjenju ognjev in šaljivem tekmovalstvu, igra med dvema ognjema pa je žal odpadla, ker jim je počela žoga in nove niso mogli dobiti. Izkazali so se vsi, najboljši pa naj bi se udeležili tudi republiškega mnogobojnega medvedkov in čebelic, ki bo od 26. do 29. junija v Novi Gorici.

Mnogoboj je s pomočjo članov domačega odreda vodil prof. Tomaž Dobovšek, načelnik OGT Novo mesto.

Divje svinje v lovišču Radovna so prav prijazne. Znano je, da divjih prašičev ni lahko priklicati z različnimi piščalci, te na sliki pridejo iz hoste ponavadi že, kadar zaslišijo avto. Na sliki: precej pogost prizor v lovišču. (Foto: dr. Jurij Pesjak)

Divji svinji jesta z dlani!

Divji prašiči iz Radovne zaupajo ljudem - Pridejo, ko zaslišijo avto - Boštanjski lovci si veliko obetajo od tega »prijateljstva«

Divjad in človek se največkrat srečujeta kot nasprotnika, toda v revirju, nad katerim bdi pri boštanjski lovski družini Konrad Sajdl, to že lep čas ne drži.

Prijateljstvo lovcem s tema svinjama gre najbrže skozi zelodec. Predlansko zimo so v Radovni pričeli krmiti, redno so lovci oskrbovali krmilnice od lani naprej. Opazili so, da divji prašiči dokaj redno prihajajo, ponavadi po enkrat na teden, zagotovo pa vsaj vsakih 10 do 14 dni. V jeseni so imeli pogon na divje svi-

nje, to je očitno povzročilo tritedensko zamero, saj jih ves ta čas ni bilo na spregled.

Konrad Sajdl prvega neposrednega srečanja ne opisuje ravno v lepi luči. Mudil se je v goščavi ob krmilnici. Takrat je spoznal, da gre pravzaprav za svinjo, saj je bila na krmilnici z mladici. Jel je razmetavati koruzo, svinja je s prhanjem pobegnila, ravno tako tudi mladici. Ko so padli na tla prvi storži, je odskočila še druga, ki je vse dotlej ni niti videl.

„Kar naenkrat pa je ena prihrumela nazaj iz goščave, njen namen ni bil videti prav nič prijazen,“ se spominja Konrad.

Tudi predsednik družine dr. Jurij Pesjak navaja, da svinja jemlje hrano

Strela sprožila mine

En miner mrtev, drugi hudo ranjen

Med neurjem 16. maja je okoli 12. ure strela udarila v zavoj dinamita in ubila Stefana Luteršmita iz Koblarjev 3 pri Kolečju. Glavni miner Ferdinand Murkovič in Stefan Luteršmit sta polagala po terenu mine, da bi uredila pot za vleko hlodov. Pri delu ju je presenetil vihar.

Ena izmed strel je udarila prav v dinamit in povzročila eksplozijo polovice položenih min, ki so bile med seboj zvezane z žico, v njih pa so tudi že bili detonatorji. Oba minerja sta bila pri tem hudo poškodovana in so ju odpeljali v bolnišnico. Luteršmit je umrl, Murkovič pa je izven smrtnih nevarnosti.

J. P.

DVA VLOMA V ENI NOČI

V Zavodu za kulturo v Brežicah in v prostorih breziškega radia s 19. maja zjutraj našli vse razmetano. Ponoči je v stavbo prišel vlomilec, ogledal klet, hodnik, nato pa v sarni radia odprl pisalne mize in vse premetal. S seboj je neznan odnesel 12 magnetofonskih trakov, razne aparature in magnetofone, odprl pa je tudi ročno blagajno. Pobral je 1.300 dinarjev gotovine, vse skupaj pa je naredil za 6.000 dinarje škode.

Isto noč je bilo vplinjeno še v trgovino Koloniale v Zupelevcu. Tu je nekdo (morda isti) razbil steklo in prišel v lokal, kjer je spet odprl predale in očitno iskal denar. Tudi ni našel, potem pa se je zadovoljil precejšnjo zalogo garderobe in ceteret. Odnesel je za 5.000 din blaga. Kajpak storilca iščejo!

TRK DVEH MOPEDISTOV

Bilo je 18. maja zvečer, ko je v Krškem proti Malem Trnju voz mopedista Jože Štamfelj iz Goleca, nasprotno smeri pa je prav tako mopedom pripeljal Albin Pirč iz Malega Trnja. Ker je Štamfelj vozil brez luči, sta se zaletela. Oba sta padla pri trku pa se je Pirč težko poskuševal in so ga takoj prepeljali v bolnišnico.

V nedeljo je v Novem mestu pokazala živostrebna lestevica na termometru 28 stopinj Celzija, kar je najbolj vročekrvne ljubitelje narave nagnalo k vodi. Po sliki iz Šmarjeških Toplic sodeč, smo res na pragu poletja. (Foto: Bauer)

A. ZELEDNIK

Kozerija

OSVAJANJE PO REPIŠKO

- Vseč si mi, da ves.
- Tudi ti meni, priznam. Fejst dečko.
- Hvala. Komplimente nosim v levem žepu, hahahahaha.
- Levi zob bi si lahko popravil. Piškav je. Kvari podobno.
- Si opazila? V prihajajočem tednu, Bojim se z zobozdravnikom kot vrag toče. Lepa si, ko se smeješ.
- Tudi ko sem resna. Poglej. Tudi ko se jezim, poglej!
- Prijetno. Lahko ugibam: študiraš medicino, ne, tajnica zelo resnega direktorja si. Te povabi kdaj na večerjo? Če bi bil jaz direktor ...
- Blizu si. Če bi se v šoli igrali igrice kot nekoč, bi rekla: vroče, vroče, vroče.
- Že vem. Delaš v komerciali. Pri izvozu. Sprechen sie Deutsch?
- Predalec si odšel. Komercialisti so brez duše, da ves.
- Oho! Opravka imam z romantično deklico. Rosa zjutraj, zahajanje sonca, ptičje petje in gozdna tišina. Pa še kak otrok, majhen, s svetlimi lasmi ...
- Da, otroci. Tu bo nekaj. „V tem grmu je zajec,“ bi rekla mala Mojca.
- Tu smo, Delaš v vrtcu. Oplajaš nepokvarjene duše. Lepo. Veliko jih beži. V to-

- varne. Sem mislil ...
- In zdaj pusti mene, lepi dečko! Moja uganka je rešena. Profesor nisi, to vem, ker si premalo resen in ne nosiš očal. Morda — tehnik.
- Motite se, gospodična. Gremo naprej.
- Morda ... morda si elektrikar, razpeljuješ žice, menjaš žarnice in sploh ... Ne? Potem, potem si sofer, ne, pek, ne, zdravnik. Da, zdravnik boš. Za ženske. Poznam te po dolgih prstih.
- Motiti se je človeško. Poskusi. Naj ti pomagam: pri delu uporabljaj orodje.
- Kot na kvizu. Gozdni inženir. Čudovito! Skupaj bova lahko hodila po vlažni ste-
- li, skupaj bova plašila lisice in se smejala vevericam, skupaj bova nabirala kostanj, ga pekla in zalivala z mostom. Za vedno bi ostala s teboj, Rolf. Gozdovnik moj!
- Strel v prazno.
- Za vedno, poslednji romantik. Za vedno.
- Doma sem na kmetiji. Nekaj hektarjev, krave, konji in traktor. Tudi gozda ne manjka, pa ...
- Oprosti, toda mudi se mi. Pozabila sem, da ... Na svidenje.
- Lepa kmetija je to ...
- Na svidenje. Nimam časa.

TONI GASPERIČ